

Äänekoski - VUOSITTAINEN RAPORTTI 2018

Hyvinvointikertomus

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2018

-1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
-2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
-3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2019

-4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset
-5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
-6 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

-7 Suunnitelman laatijat
-8 Suunnitelman hyväksyminen

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2018

Vuosi 2018 oli Äänekoskelle talouden näkökulmasta tuloksellinen. Suuret teollisuusyritykset menestyivät hyvin ja myös pienten ja keskisuurten yritysten lukumäärä kasvoi. Infrahankkeista suurin, 4-tien parantaminen Äänekosken kohdalla on aikataulusta jopa hieman edellä (valmistuu kokonaisuudessa v. 2020). Kaupunki on panostanut viimeisen kolmen vuoden aikana lähes 50 miljoonaa euroa kouluhankkeisiin, niistä osa on jo valmistunut (lukio) ja loput on valmistumassa vuoden 2019 aikana.

Huoltosuhde on korkea ja väestömäärä laski edellisvuodesta (-299 henkilöä). Syntyvyys on viime vuosina laskenut ja lähtömuutto lisääntynyt. Vuoden 2018 aikana käynnistyneellä "Hyvä arki asukkaalle" -kampanjalla pyritään vaikuttamaan väkiluvun positiivisempaan kehitykseen. Rikosten kokonaisuus vähentyi Äänekoskella 37,5%:lla vuodesta 2017. Vuonna 2018 paikkakunnalla poliisin tietoon tuli yhteensä 1833 rikosta, mikä on 1100 edellisvuotta vähemmän. Käytännössä kaikissa rikostyypeissä tapahtui pääsääntöisesti alenemista tai määrät pysyivät edellisvuoden tasolla. Muun muassa ns. rikoslakirikoksia, joihin luetaan esim. omaisuus-, seksuaali-, liikenne- ja huumausainerikokset sekä henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset, tuli poliisin tietoon 146 vähemmän kuin edellisvuonna.

Kaupungin korkea työttömyysaste on vihdoin lähtenyt selvästi laskemaan. Vuoden 2016 joulukuussa työttömyysaste oli 19,5 %, 2017 joulukuussa 15,5 % ja vuoden 2018 lopussa vastaavasti 14,0 %. Kaupungin sitkeä ja määrätietoinen työ työllisyyden parantamiseksi ja työllisyysohjelman toimenpide-ehdotusten toteuttaminen näyttävät tuovan toivottua vaikuttavuutta. Työmarkkinatuen kuntaosuuksia maksettiin vuonna 2018 1,4 miljoonaa euroa, mikä on 0,3 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Toimenpiteillä on ollut vaikutusta eniten pitkäaikaistyöttömyyden osalta, missä pudotusta on 11,8 %.

Lastensuojelun tarve on Äänekoskella edelleen korkeaa tasoa ja sisällöltään vaativaa ja moniulotteista. Lastensuojelun avohuollon piirissä oli Äänekoskella vuoden aikana 204 lasta, mikä on lähes edellisen vuoden tasoa. Perheitä voitiin auttaa aiempaa enemmän peruspalveluissa ja määrämuotoinen hyvin suoritettu palvelutarpeen arviointi sekä ajoissa käynnistetyt sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut olivat usein riittävä apu lastensuojeluilmoituksen käsittelyn jälkeen. Lastensuojeluilmoituksia tuli 649 kpl (34 vähemmän kuin edellisenä vuonna) ja ne koskivat 349 lasta. Eniten ilmoituksia tuli edelleen sosiaalipäivystyksestä, terveydenhuollosta ja poliisilta. Kaikki lastensuojeluilmoitukset käsiteltiin 7 vrk määräajassa, palvelutarpeen arviointeja tehtiin toimintavuoden aikana 248 lapselle. Sijaishuollossa olevien lasten määrä kasvoi reilulla kymmenellä. Sijaishuollossa oli toimintavuoden aikana 68 eri lasta ja huostassa oli vuoden lopussa 30 lasta. Sijaishuollossa kasvu kohdistui perhehoitoon. Perhetyön yksikkö vastasi sosiaalihuoltolain mukaisesta perhetyöstä, lastensuojelun tehostetusta perhetyöstä sekä tapaamispalvelusta ja teki myös sijaishuollon aikaista perhetyötä. Perhetyön yksikön asiakkaana oli toimintavuoden aikana 147 perhettä ja 274 lasta. Nuorten jälkihuollon perhetyössä oli 26 asiakasta ja tapaamispalvelua järjestettiin 4 perheelle.

Omien toimintakertomustietojen valossa väestön hyvinvoinnissa ja niihin liittyvissä tekijöissä on tapahtunut pääasiassa myönteistä kehitystä. Spesifistä tietoa edellisvuodesta ei ole vielä kattavasti saatavissa. Valtakunnallisista tilastoista tiedot hyvinvoinnin tilasta vuodelta 2018 saadaan vasta vuoden 2019 loppupuolella.

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Hyvinvointi-indikaattorit osoittavat monitahoista hyvinvoinnin vajetta ja väestörakenteen haasteellisuutta, mikä näkyy mm. runsaana perusturvan palvelujen käyttönä. Erityisesti haasteena on lapsiperheiden pienituloisuuden lisääntyminen ja nuorten eri indikaattoreissa esiin tuleva pahoinvointi. Äänekoskella on etsitty yhteistyössä eri toimijoiden kanssa keinoja lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Äänekoskella on ollut pitkään haasteena mm. väestömäärän lasku, muuttotappio, alhainen koulutustaso, suhteellinen velkaantuneisuus, korkea huoltosuhde, nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyys, runsas päihteiden käyttö ja tupakointi sekä niiden aiheuttamat sairaudet ja muut lieveilmiöt, lasten liikalihavuus, korkea sairastavuus ja terveyspalveluiden runsas käyttö, lastensuojelun runsas tarve sekä korkea dementiaindeksi.

Kelan sairastavuusindeksi ja dementiaindeksi ovat hieman laskeneet. Päihdehuollossa ulkopuolelta ostetut katkaisukäynnit ja laitospäätyminen lisääntyivät hieman (21-->27). Päihdekliniikan asiakasmäärässä oli jonkin verran nousua ja käyntimäärät lisääntyivät hieman yli sadalla. Erikoissairaanhoidossa psykiatrian hoitopäivät pysyivät ennallaan.

Verotulot ovat lisääntyneet, suhteellinen velkaantuneisuus alentunut ja lainakanta/asukas on pysynyt ennallaan. Väestömäärä on laskenut viime vuosina 200-300 asukasta/vuosi. Lasten määrä on vähentynyt ja vastaavasti ikääntyneiden määrä lisääntynyt. Ulkomaan kansalaisten osuus väestöstä on viime vuosina lisääntynyt. Yksinhuoltajaperheiden ja yhden hengen asutokuntien lukumäärä on noussut. Koulutustaso on hieman kohonnut, mutta on edelleen maan keskitasoa alhaisempi. Keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä on hieman noussut, ollen maan keskitasoa. Työllisten määrä on lisääntynyt. Pitkäaikais- ja rakennetyöttömyys on selkeästi alentunut. Myös nuorisotyöttömyys on kääntynyt hienoiseen laskuun, mutta on edelleen korkea. Elinkeinoista teollisuus ja biotalous ovat merkityksellisempiä kaupungin elinvoiman kannalta. Jätettyjä velkajärjestelyhakemuksia on aiempaa hieman enemmän. Toimeentulotukea saaneiden osuus on lisääntynyt lukuun ottamatta yksinasuvia naisia ja miehiä sekä 65 vuotta täyttäneitä. Täyttä kansaneläkettä saavien osuus on edelleen vähentynyt.

Lasten ja nuorten kokema hyvinvointi on kouluterveyskyselyn valossa heikentynyt (tehty v.2017). Ahtaasti asuvien lapsiasutokuntien määrä on lisääntynyt. Kunnan kustantamassa kokopäivähoidossa on n. 38% 1-2 -vuotiaista ja noin 64% 3-5 -vuotiaista. Lapsiperheiden kotihoitokäyntien ja palvelunkäyttäjien määrä on hieman lisääntynyt. Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidettujen 0-6 -vuotiaiden lasten määrä on pienentynyt. Sen sijaan lasten- ja nuorisopsykiatrian laitos- ja avohoitokäynnit ovat lisääntyneet, samoin vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidettujen 7-14 -vuotiaiden lasten määrä. Lastensuojelullisten avohuollon tukitoimien piirissä olleiden 0-17 -vuotiaiden määrä on pienentynyt ja 18-20-vuotiaiden vastaavasti lisääntynyt. Kasvatus- ja perheneuvonnan käyttö on pysynyt aiemman vuoden tasolla. Raskaudenkeskeytykset alle 25-vuotialla ovat lisääntyneet ollen maan keskiarvoa hieman korkeammat.

Nuorten aikuisten (18-24 -vuotiaat) sosiaalityön tarve jatkui suurena. Asiakkailla oli haasteita usealla elämänalueella ja verkostotyön tarve korostui. Nuorten aikuisten sosiaalityöntekijä toimi myös lastensuojelun jälkihuollon piirissä olevien 18-21 -vuotiaitten sosiaalityöntekijänä. Kotouttamisen piirissä olevat asiakkaat kuuluivat pääosin tähän ikäryhmään, joten heidän sosiaalityöstä vastasi nuorten sosiaalityöntekijä. Äänekosken kaupunki oli valtuuston päätöksen mukaisesti varautunut 30 kuntapaikkaan vuositasolla. Lisäksi itsenäisesti kuntaan muuttaneita pakolaisia oli muutama. Kotouttamispalveluiden piirissä olevat asiakkaat olivat pääosin alaikäisinä turvapaikanhakijoina maahan tulleita nuoria, jotka saivat oleskeluluvan ja Äänekoskelta kuntapaikan. Kaupunki hankki alaikäisten perheryhmä-kotipalvelut 21-paikkaisesta Perheryhmäkoti Fenderistä, joka toimi kesäkuun loppuun saakka. Hoitopäiviä kertyi 1953. Nuorten aikuisten tukiasuminen järjestettiin omana toimintana

Eryiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen määrä ja sairauspäivärahaa saavien 25-64 -vuotiaiden määrä on pysynyt edellisvuoden tasolla, samoin työkyvyttömyyseläkettä saavien määrä. Kokonaisuutena työikäisten hyvinvointi näyttää indikaattoreiden valossa kokonaisuudessaan parantuneen. Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalahoitoa tarvitsevien ja erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettujen 65 vuotta täyttäneiden määrä on lisääntynyt. Kotona asuvien 75-vuotiaiden määrä on lisääntynyt ja säännöllisen kotihoidon tai omaishoidon piirissä olevien määrä on pienentynyt.

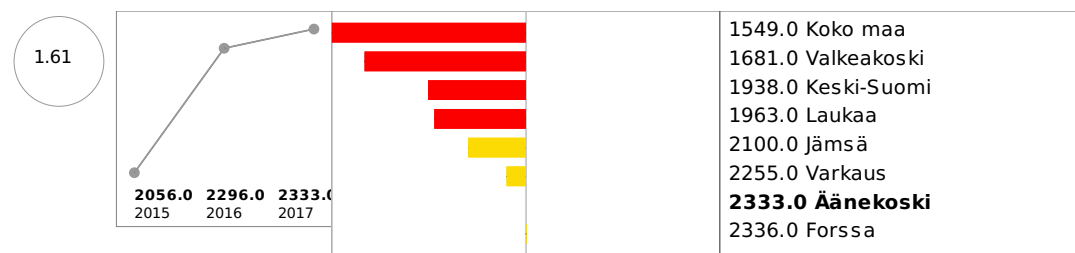
Perusterveydenhuollon palveluiden käyttö on runsasta, joskin hieman vähentynyt aiempaan nähden. Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien, kaatumisten ja putoamisten sekä vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalahoitoa on tarvittu aiempaa enemmän. Määrät ovat huomattavasti Suomen keskiarvoa korkeampia. Yksityislääkäripalveluiden käyttö on suhteellisen vähäistä, mutta se on hieman lisääntymässä.

TALOUS JA ELINVOIMA

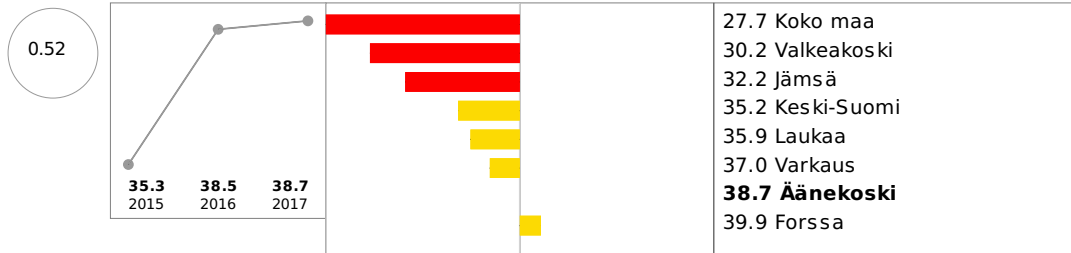
Talous

Tulot

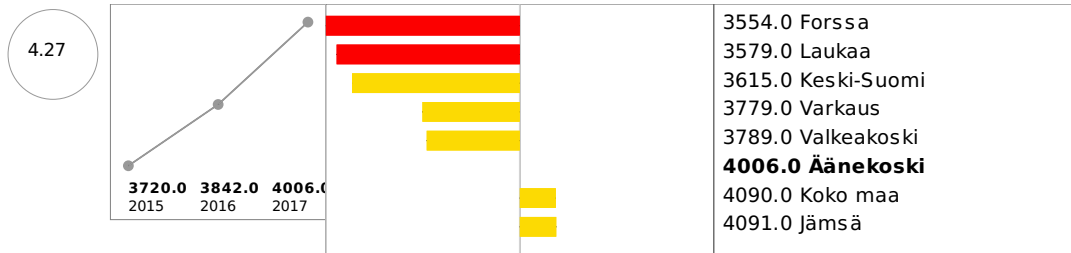
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

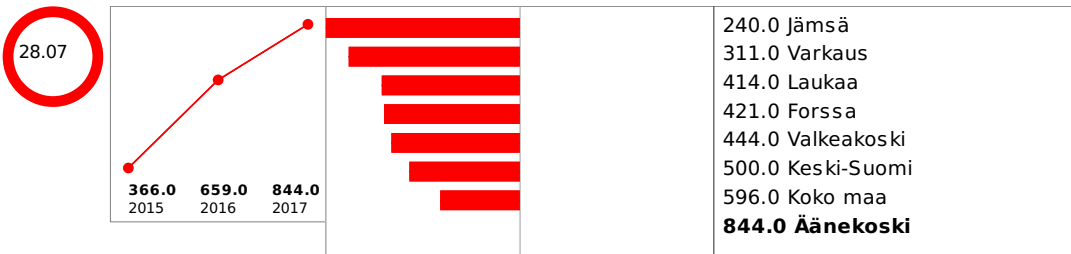
Valtionosuudet, % nettokustannuksista

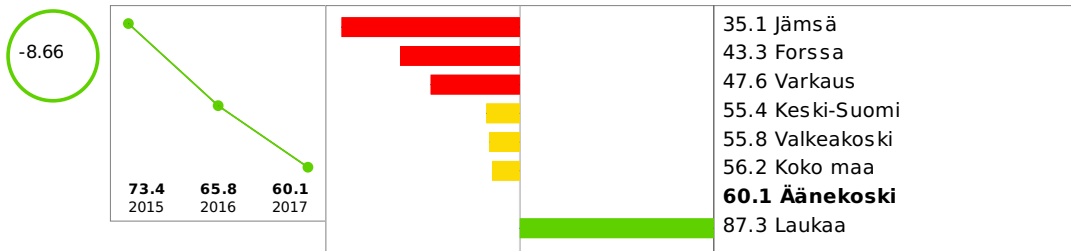
Verotulot, euroa / asukas

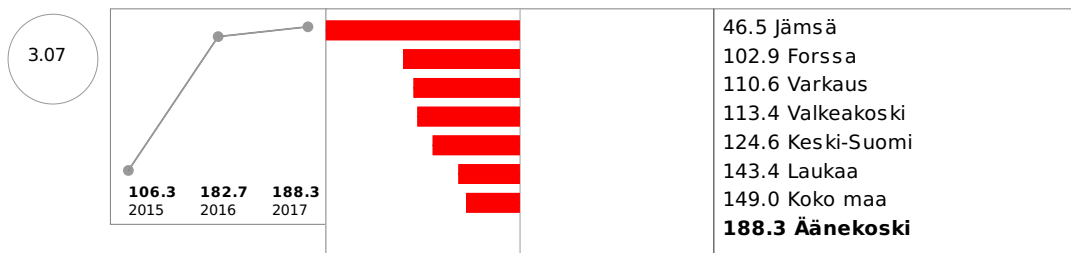
Vuosikate, euroa / asukas

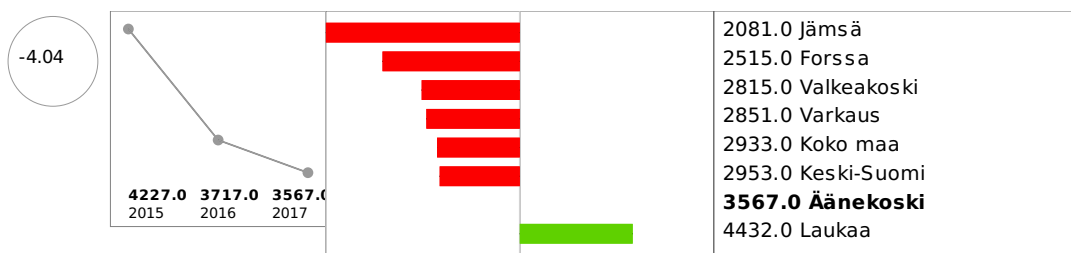
Suhteellinen velkaantuneisuus, %

Vuosikate, % poistoista

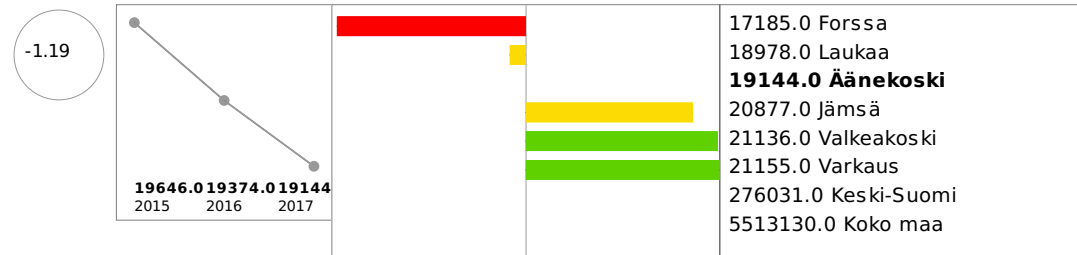
Lainakanta, euroa / asukas

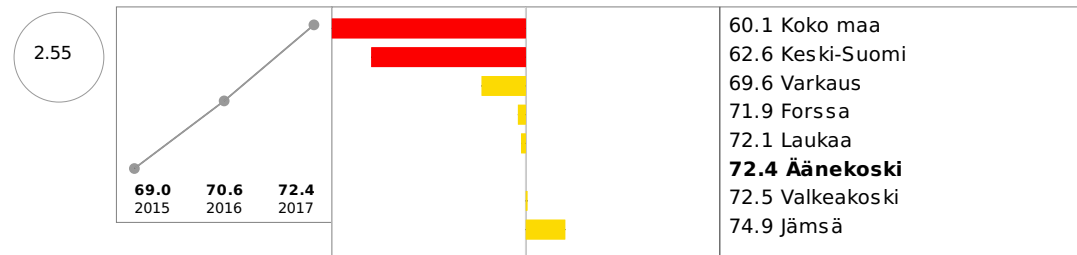
Elinvoima

Väestö

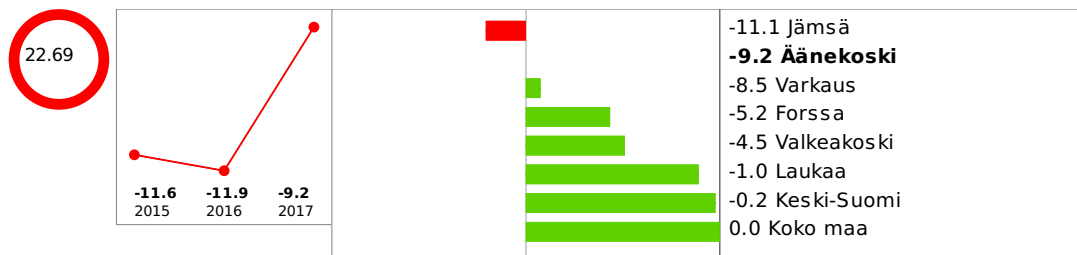
Väestö 31.12.

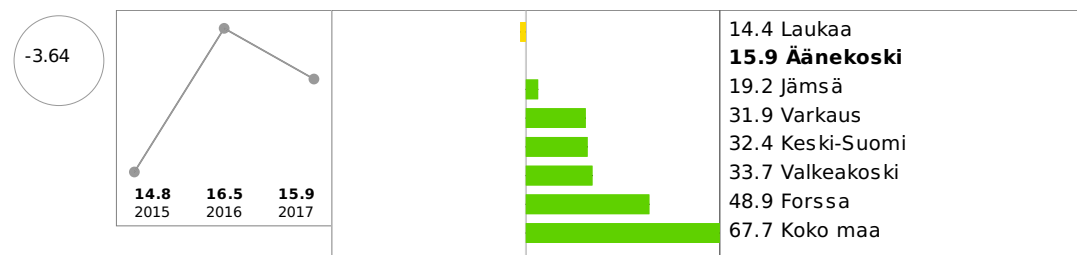
Huoltosuhte, demografinen

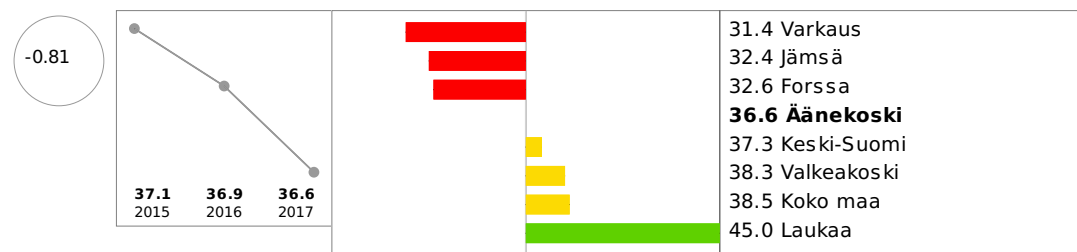
Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

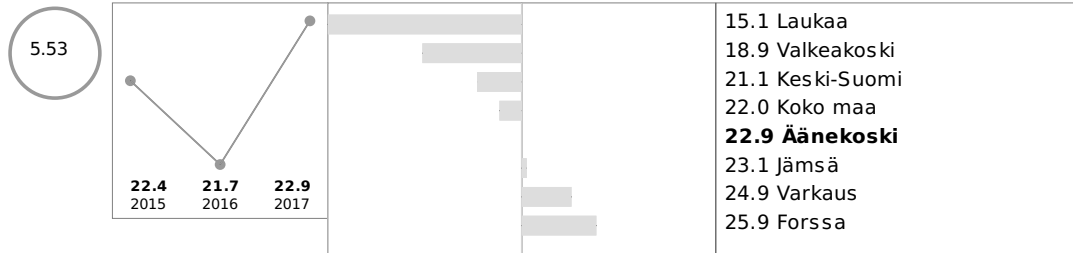
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

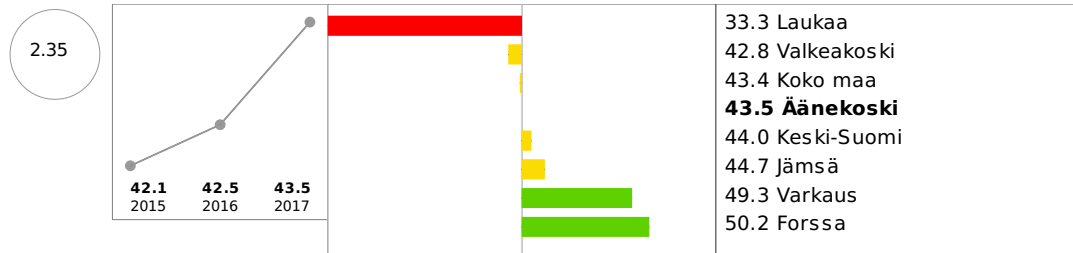
Lapsiperheet, % perheistä

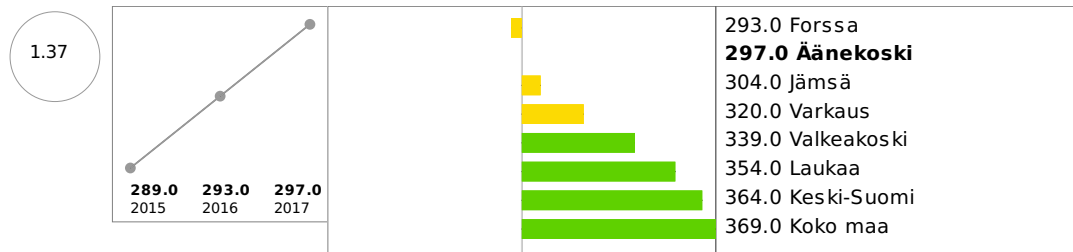
Yksinhuoltajaperheet, % lapsiperheistä

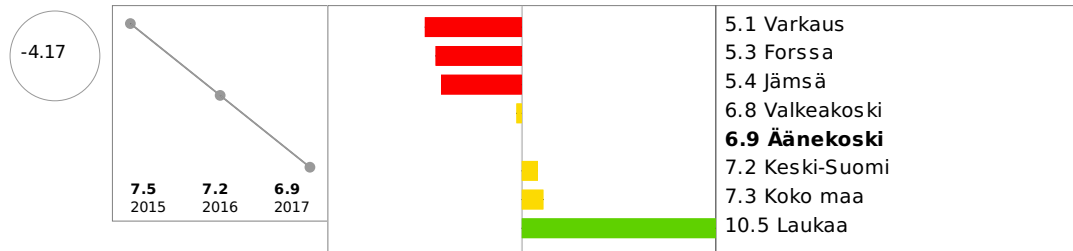
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

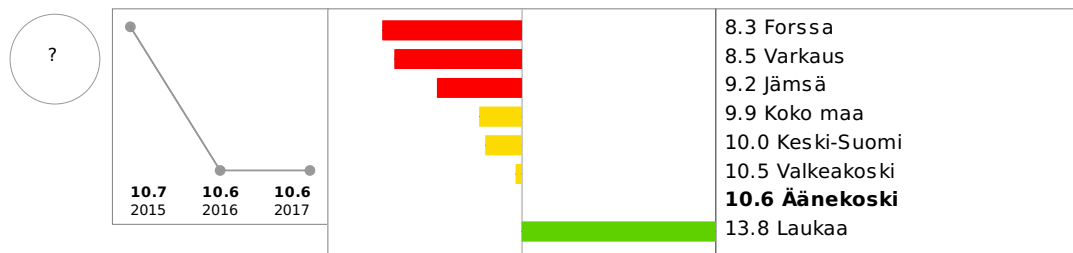
Koulutustasomittain

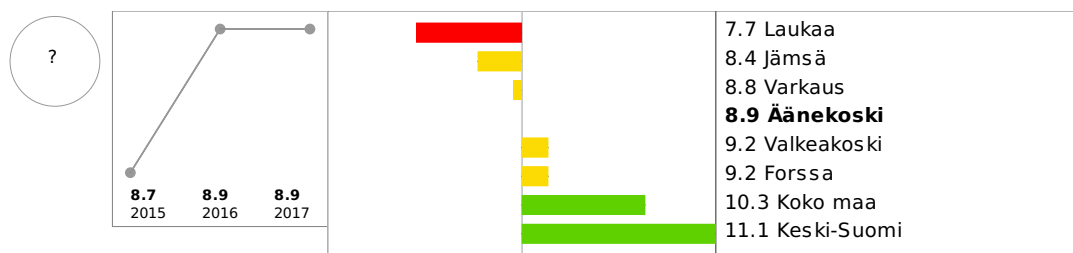
0 - 6-vuotiaat, % väestöstä

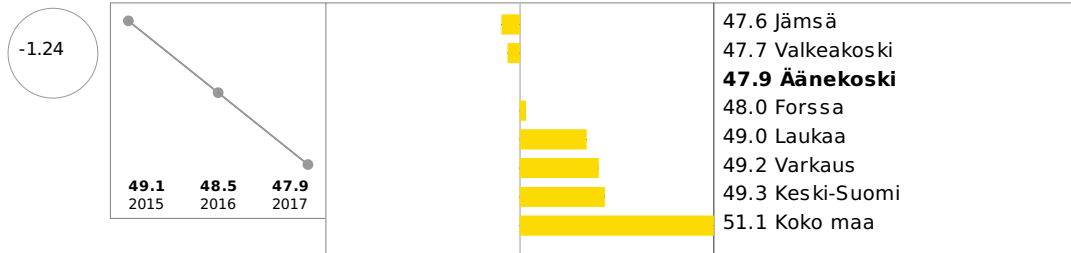
7 - 15-vuotiaat, % väestöstä

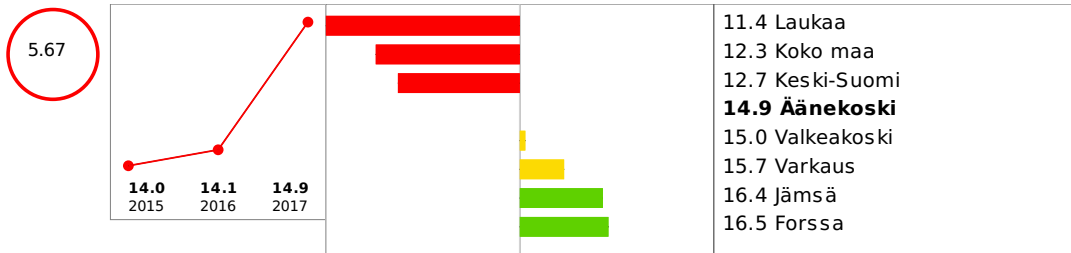
16 - 24-vuotiaat, % väestöstä

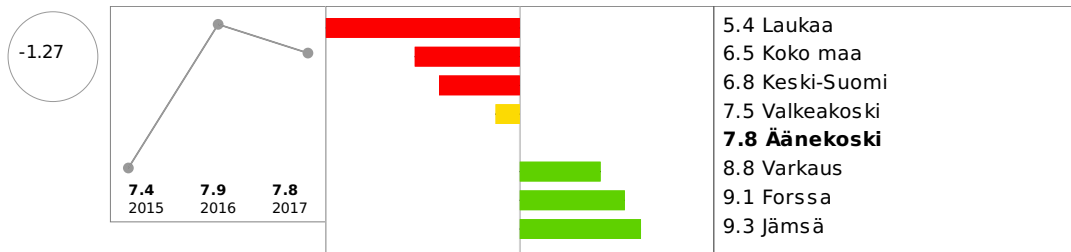
25 - 64-vuotiaat, % väestöstä

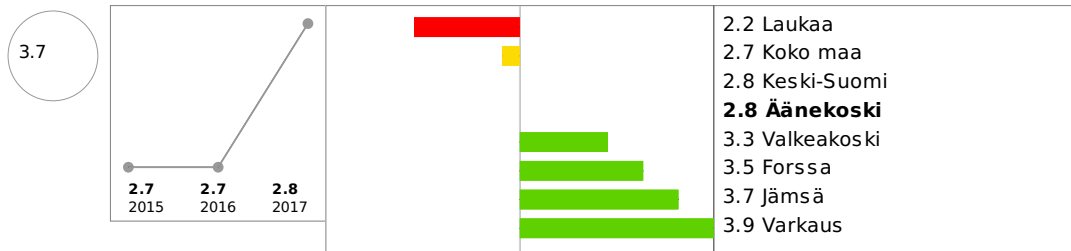
65 - 74-vuotiaat, % väestöstä

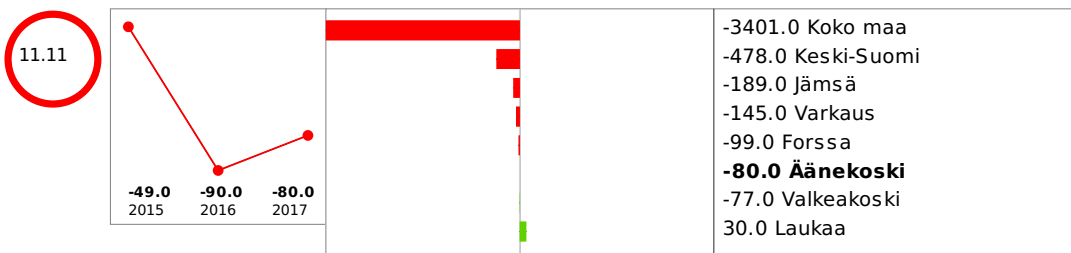
75 - 84-vuotiaat, % väestöstä

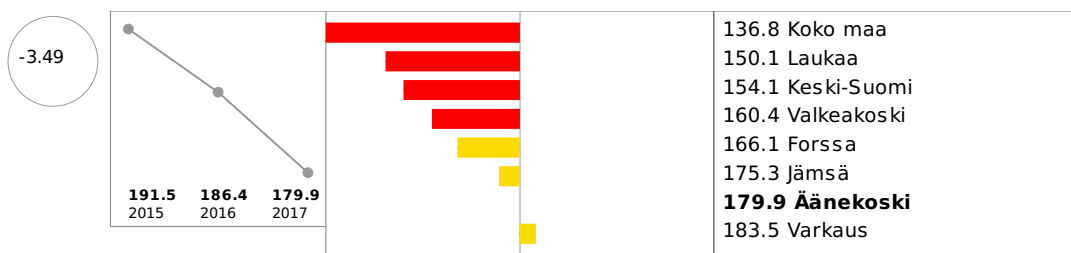
85 vuotta täyttäneet, % väestöstä

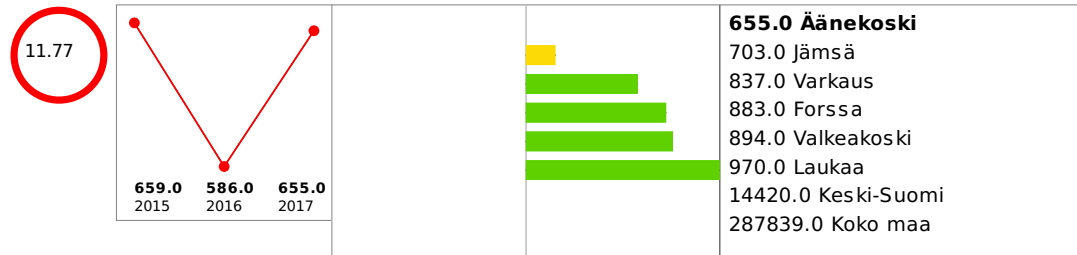
Syntyneiden enemmitys

Elatussuhde

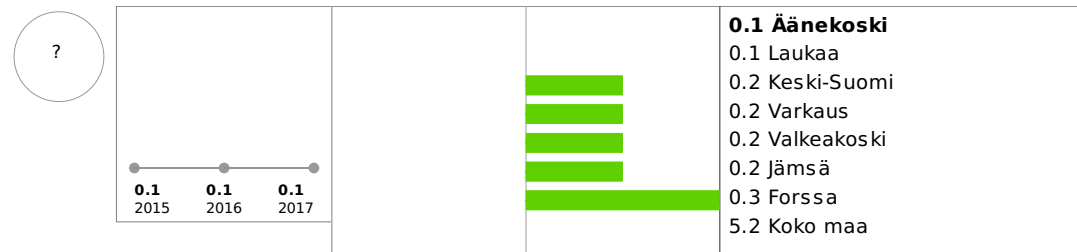
Tulomuuttajat, lkm

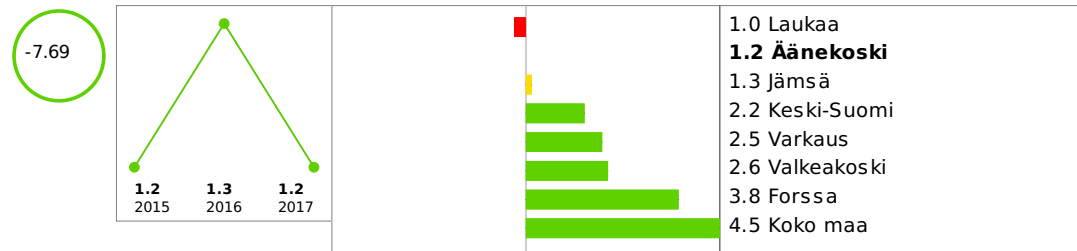
Lähtömuuttajat, lkm

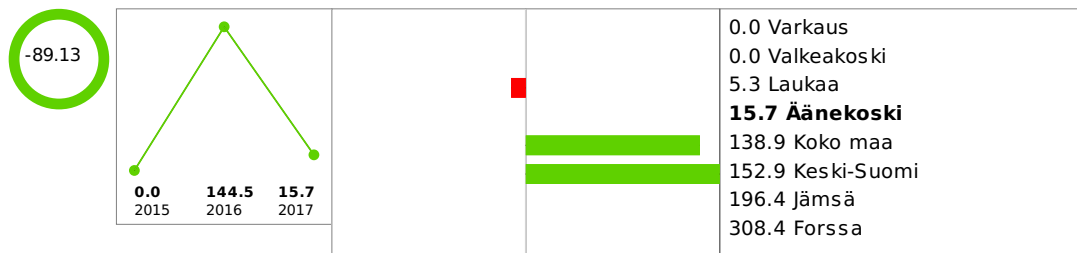
Ruotsinkielinen väestö, % väestöstä 31.12.

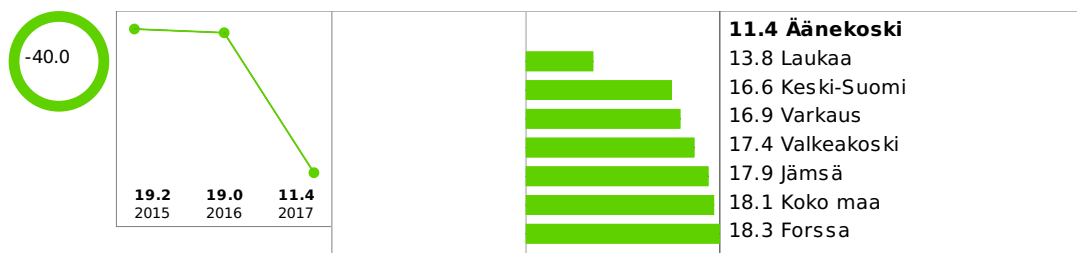
Ulkomaan kansalaiset, % väestöstä

Vastaanotetut pakolaiset / 100 000 asukasta

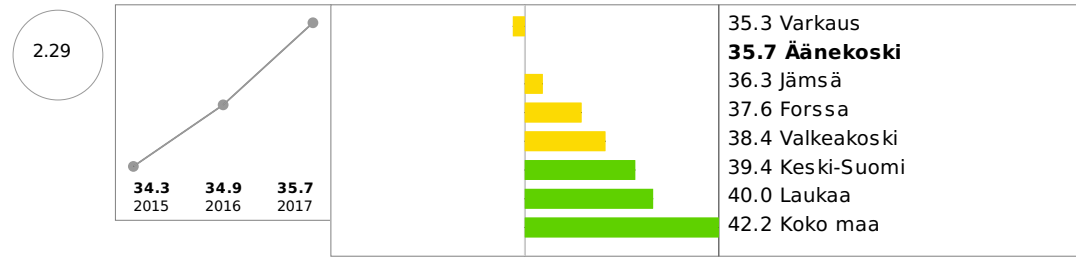

Avioeroja 25 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä naimisissa olevaa

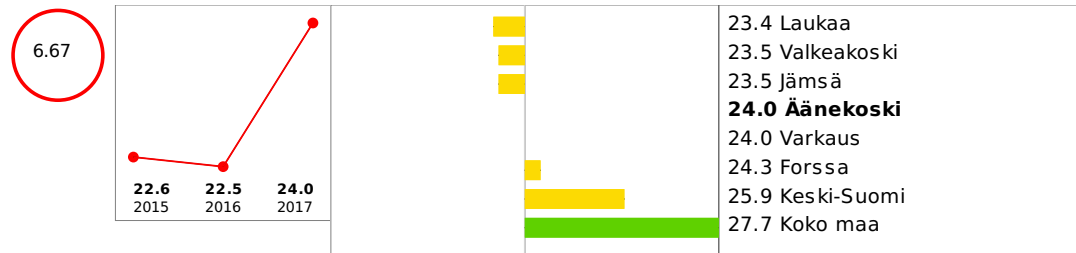

Elinvoima

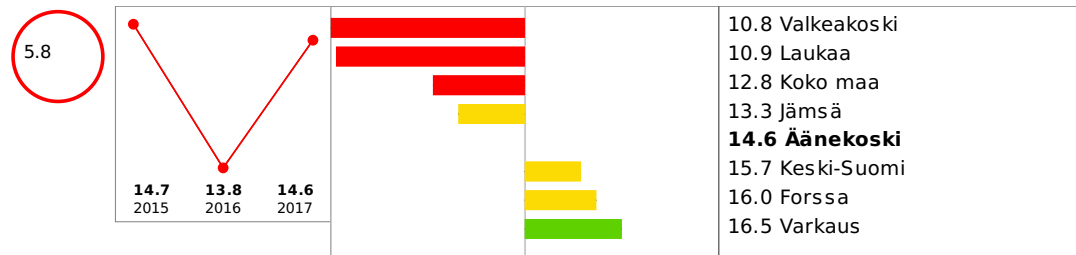
Työlliset, % väestöstä

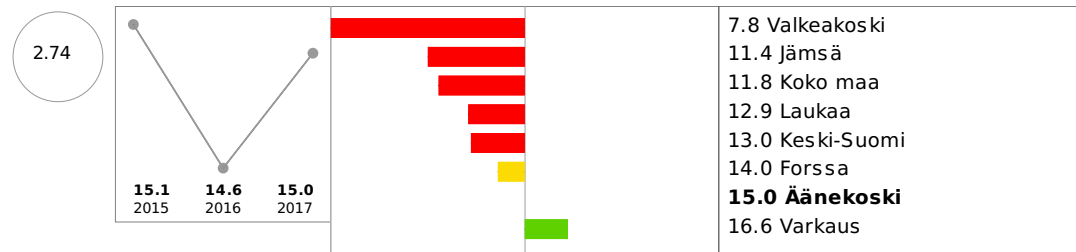
Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

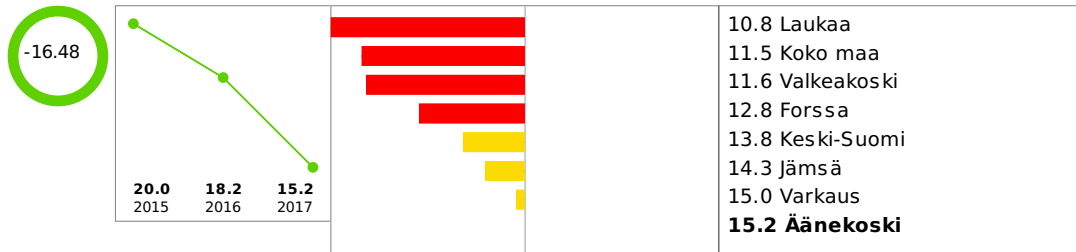
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

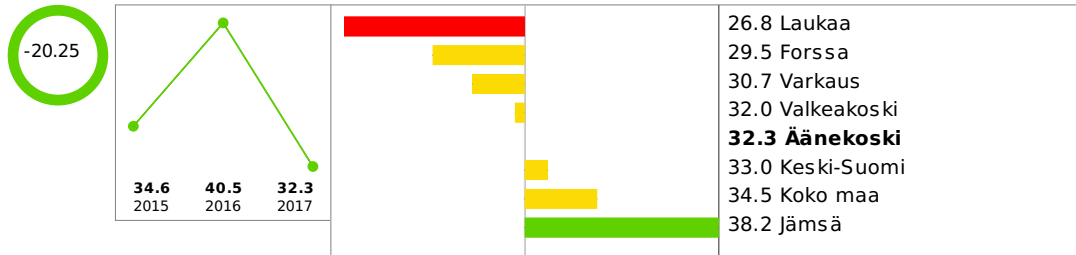
Lasten pienituloisuusaste

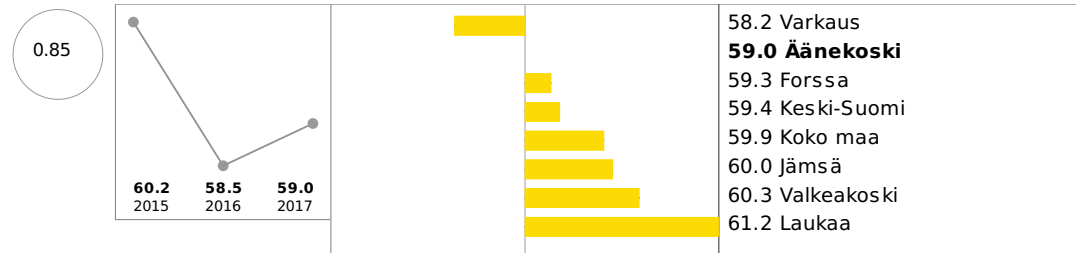
Työttömät, % työvoimasta

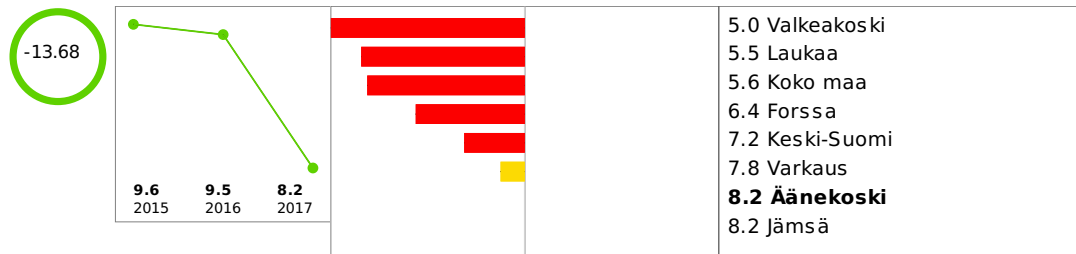
Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

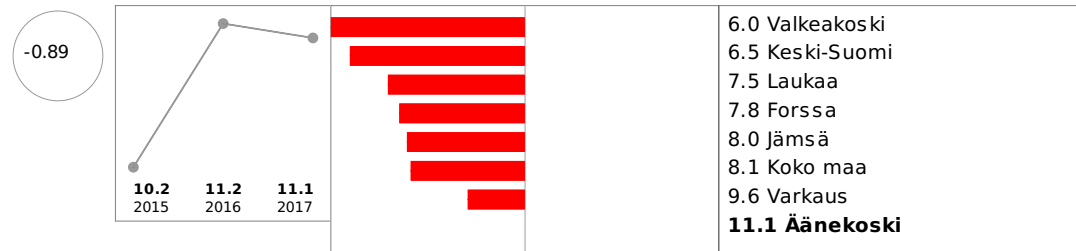
Keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä

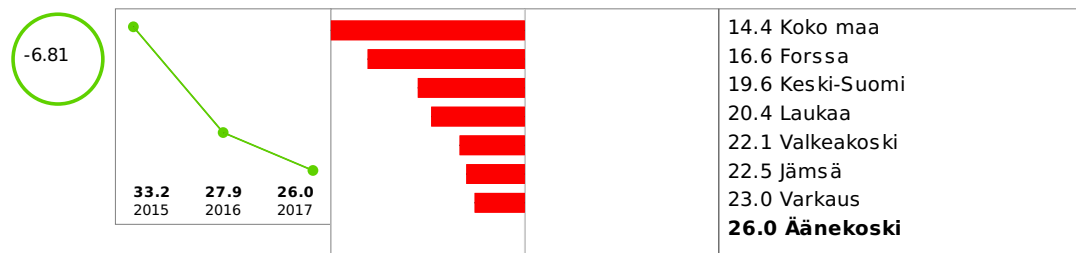
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

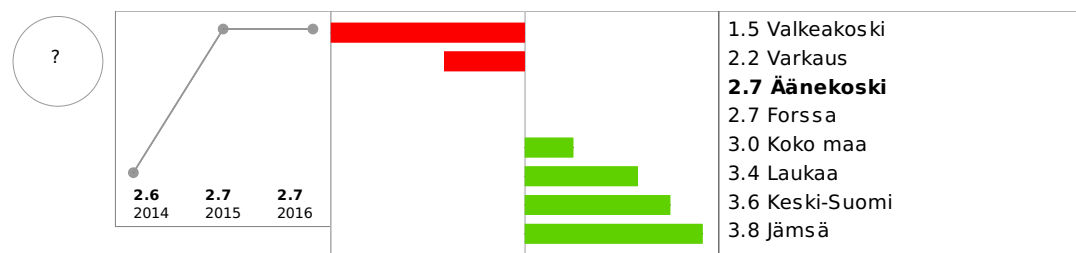
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

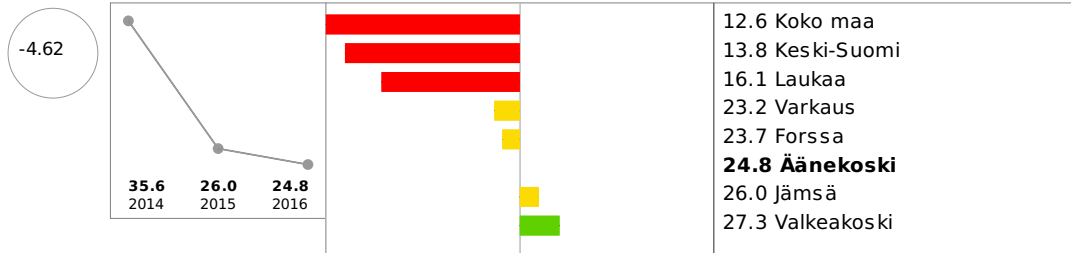
Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

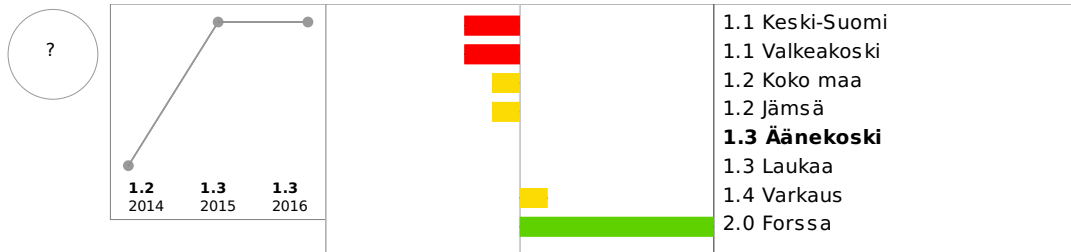
Maatalous, metsätalous ja kalatalous, % työllisistä

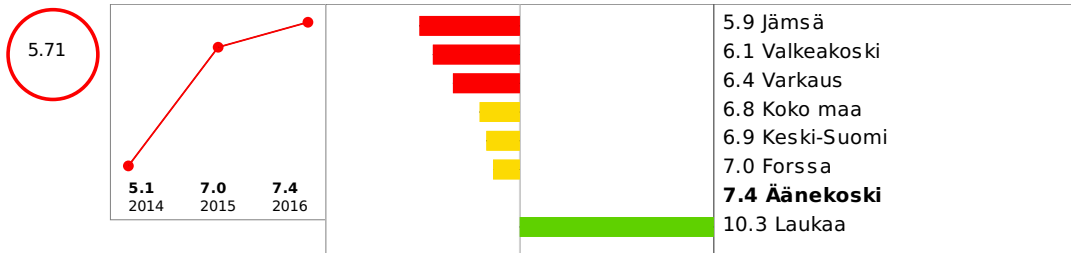
Teollisuus, % työllisistä

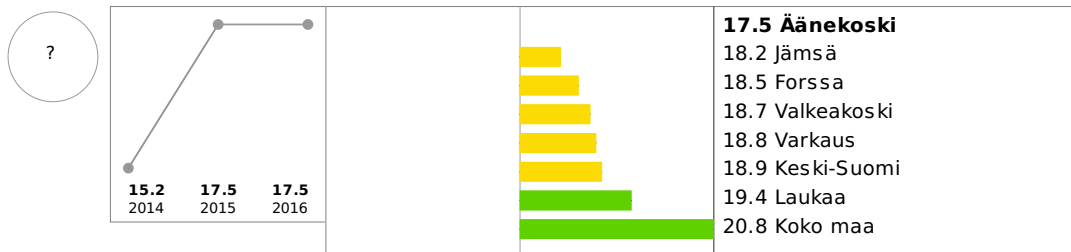
Kaivostoiminta ja louhinta, Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta, Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito, % työllisistä

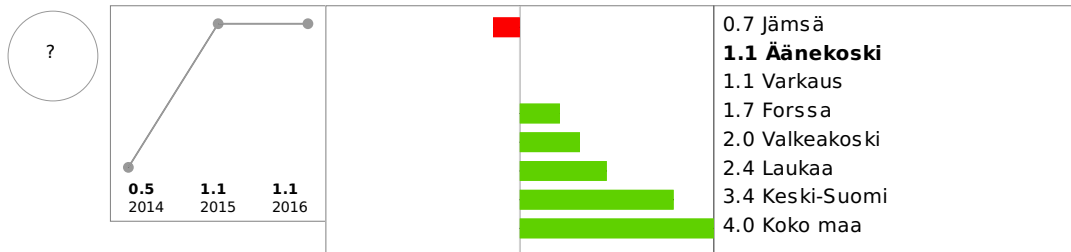
Rakentaminen, % työllisistä

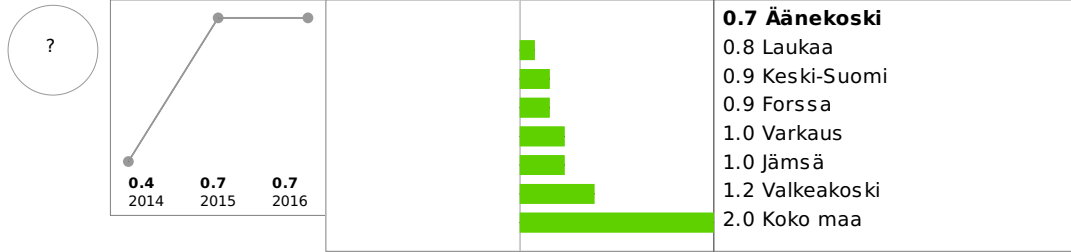
Tukku- ja vähittäiskauppa; Kuljetus ja varastointi; Majoitus- ja ravitsemistoiminta, % työllisistä

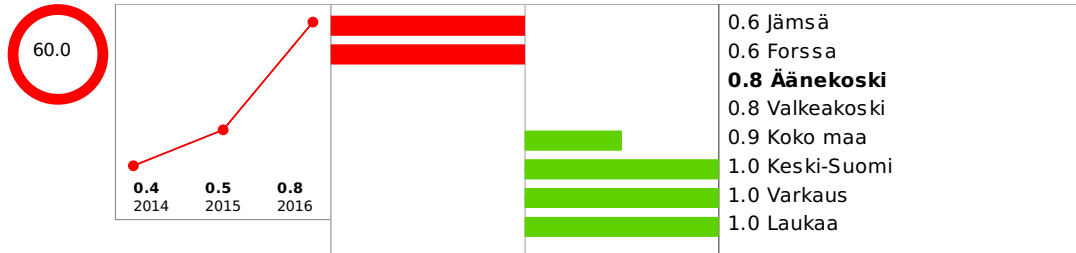
Informaatio ja viestintä, % työllisistä

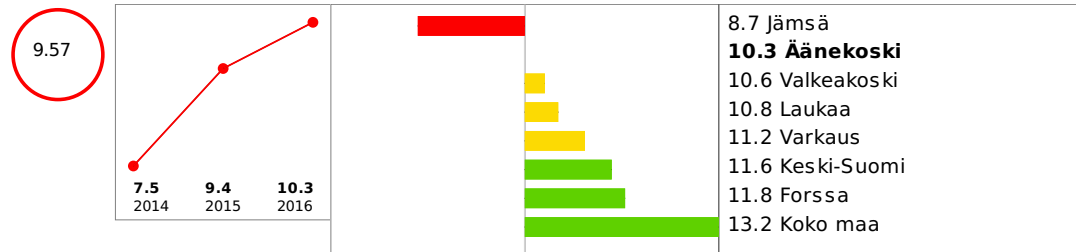
Rahoitus- ja vakuutustoiminta, % työllisistä

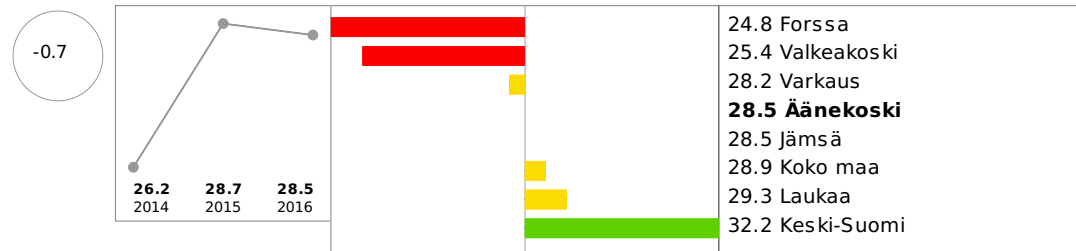
Kiinteistöalan toiminta, % työllisistä

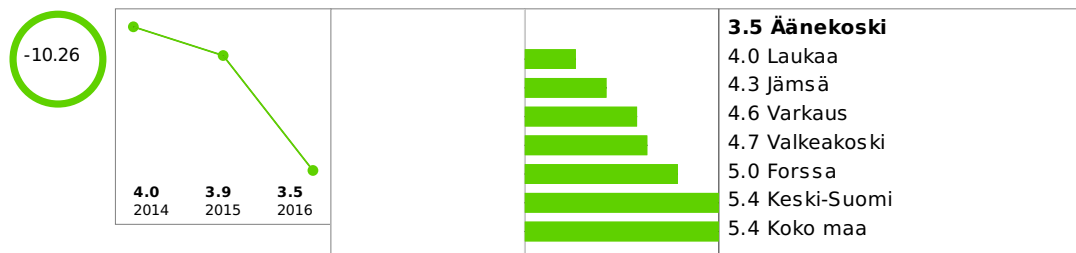
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, % työllisistä

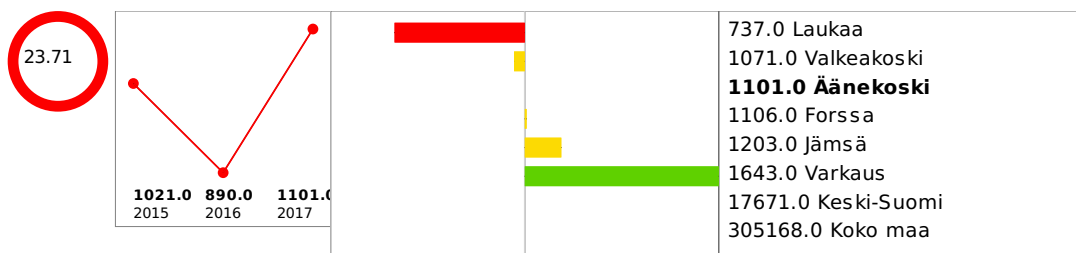
Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus, Koulutus, Terveys- ja sosiaalipalvelut, % työllisistä

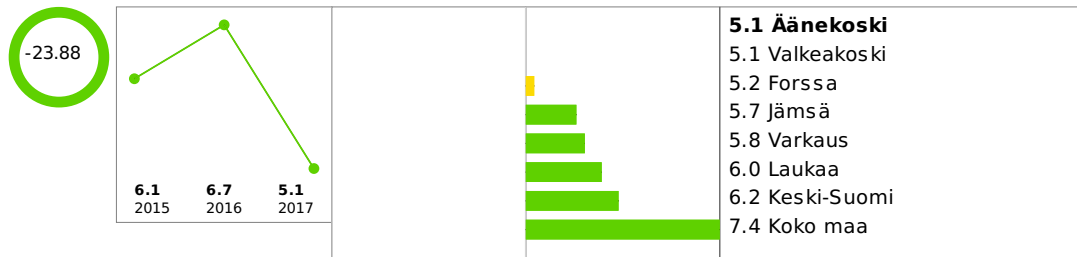
Muu palvelutoiminta, % työllisistä

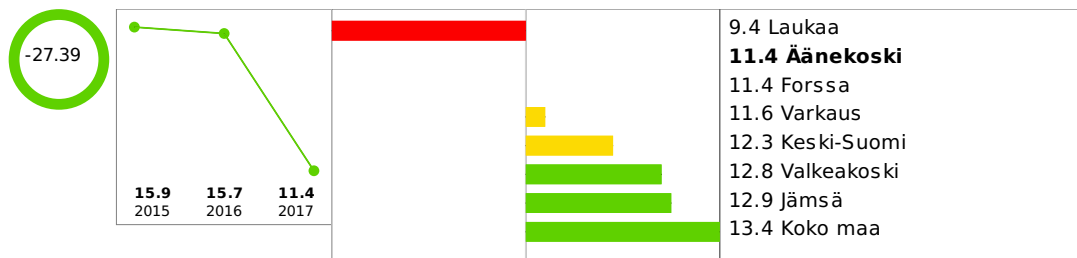
Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet vuoden aikana yhteensä

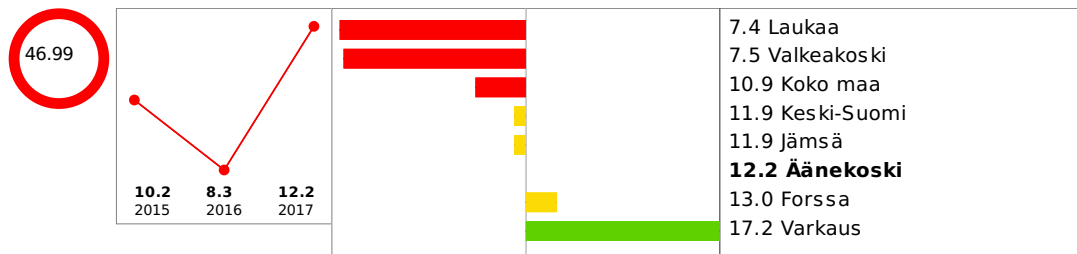
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet yksinasuvat naiset, % toimeentulotukea saaneista kotitalouksista

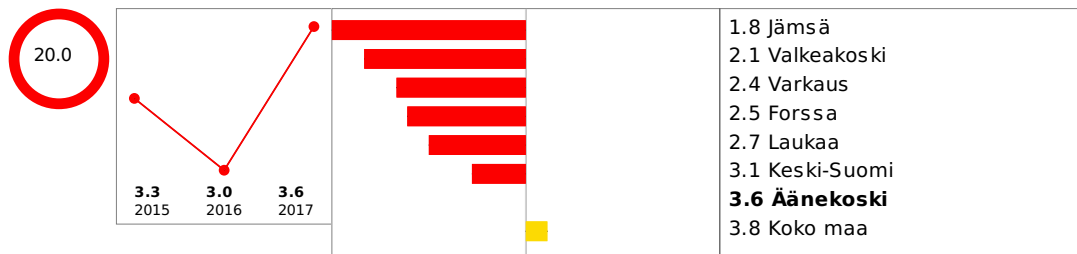
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet yksinasuvat miehet, % toimeentulotukea saaneista kotitalouksista

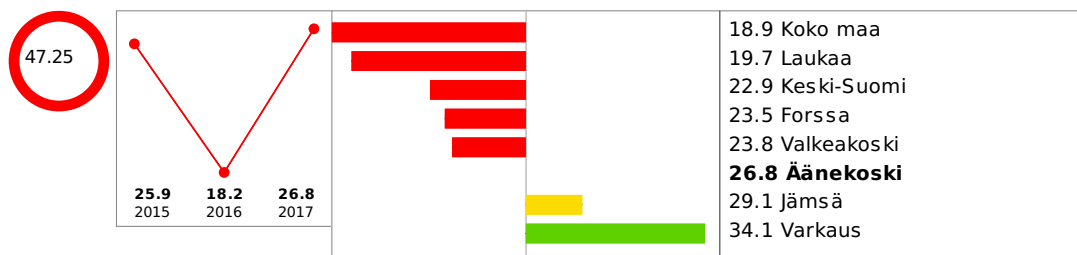
Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

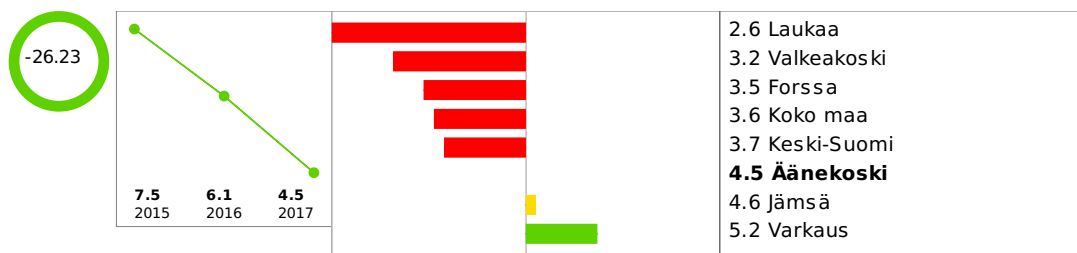
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet yksinhuoltajakotitaloudet, % toimeentulotukea saaneista kotitalouksista

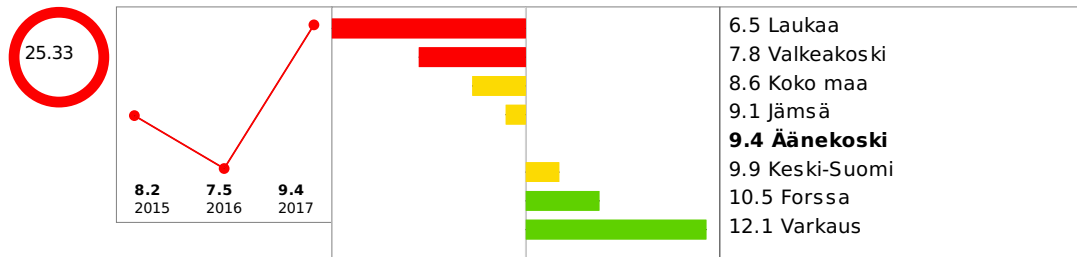
Toimeentulotukea saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

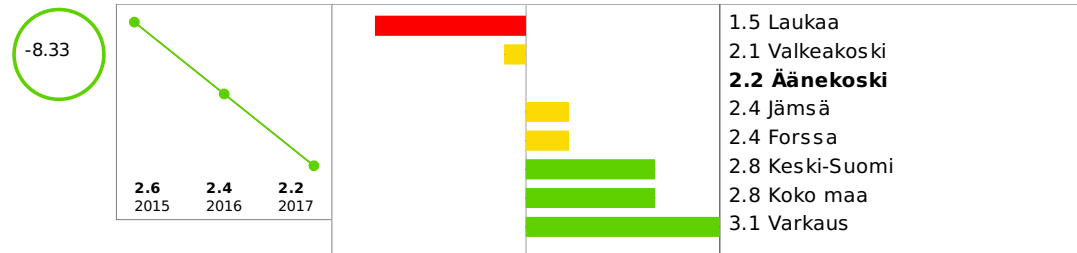
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

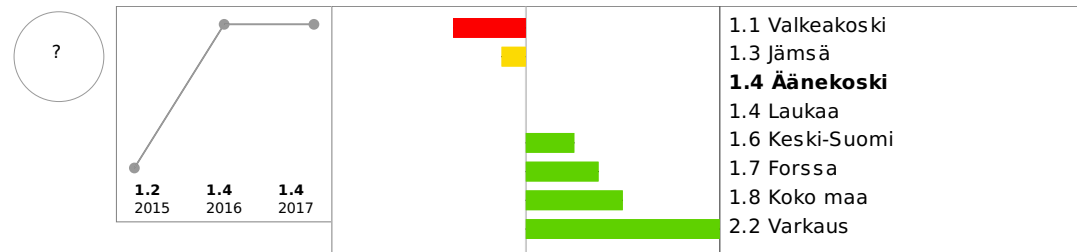
Toimeentulotukea saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

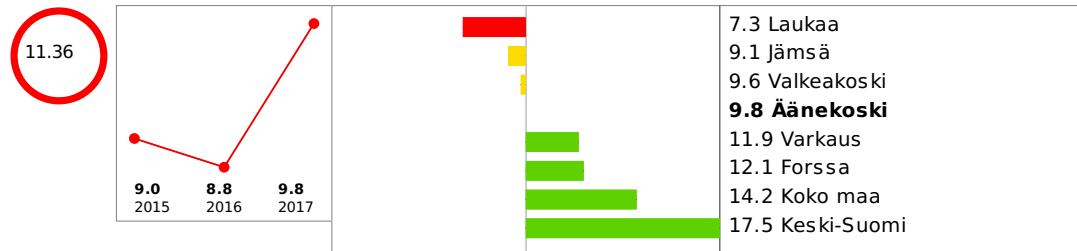
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

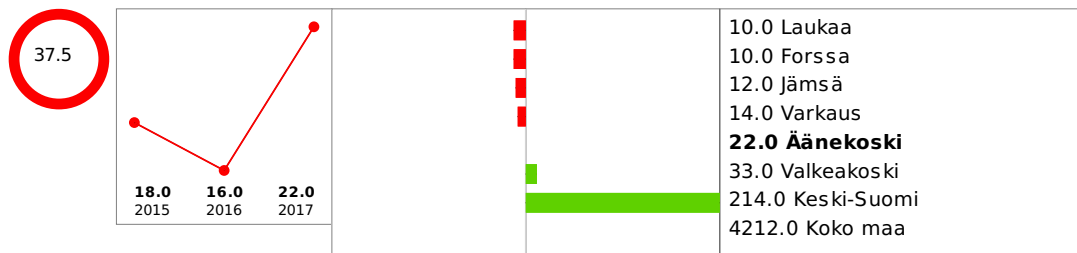
Toimeentulotukea saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

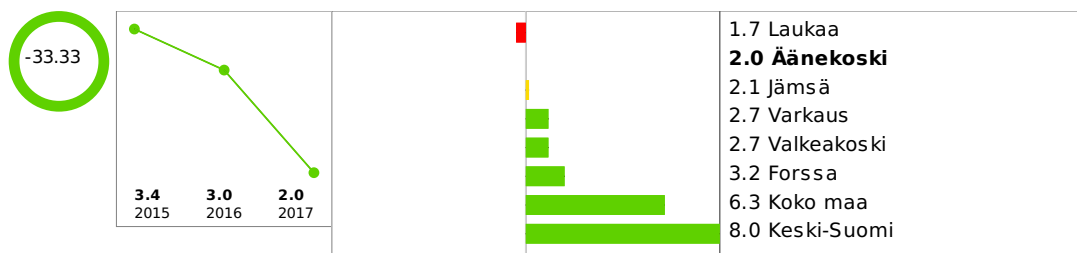
Yleistä asumistukea saaneet yhteensä, % asutokunnista

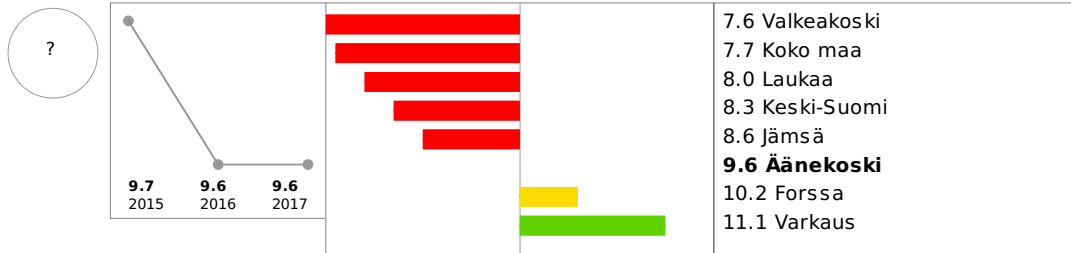
Jätetyt velkajärjestelyhakemukset, lkm

Opintotuen asumislisää saaneet, % asutokunnista

Eläkkeensaajien asumistukea saaneet, % asuntokunnista

TALOUS JA ELINVOIMA - Yhteenveto

Taloudelliset indikaattorit ovat korjaantuneet valtuustokaudella selkeästi, sen sijaan väestöindikaattorit ovat kääntyneet pääosin negatiivisiksi.

Väestöllinen huoltosuhde kuvaa lasten (0-14 v.) ja vanhusten (yli 65 v.) yhteenlaskettua määrää suhteessa työikäisten (15-64 v.) määrään. Äänekoskella väestöllinen huoltosuhde on viime vuosina kohonnut (72,4 v.2017), ennusteen mukaan se on 75,6 vuonna 2019 ja vuonna 2040 sen ennustetaan olevan jo 91,1 eli jokaista työikäistä kohden olisi 1 huollettava.

Väestömäärä laski edellisvuodesta (-299 henkilöä). Syntyvyys on viime vuosina laskenut ja lähtömuutto lisääntynyt. Äänekosken osalta ikärakenteen vanheneminen on merkittävää. Yli 65 - vuotiaiden osuus vuonna 2017 oli 26 % ja vuonna 2040 se on jo 32 %. Samalla aikavälillä ennustetaan väestön vähenevän 5 %.

Rikosten kokonaismäärän väheneminen näkyy jo vuonna 2017 ja viime vuonna muutos oli vielä huomattavampaa. Työttömyysaste on kääntynyt laskuun Äänekoskella vuodesta 2015 alkaen. 31.12.2017 tilanteen mukaan työttömyysaste Äänekoskella oli 15,5 %, kun koko maan työttömyysaste oli puolestaan 11,2 %. Hyvän talouskehityksen ja Keski-Suomeen syntyneiden uusien investointien vaikutuksena työllisyysluvut ovat parantuneet merkittävästi. Joulukuussa 2018 työttömyysaste oli 14%.

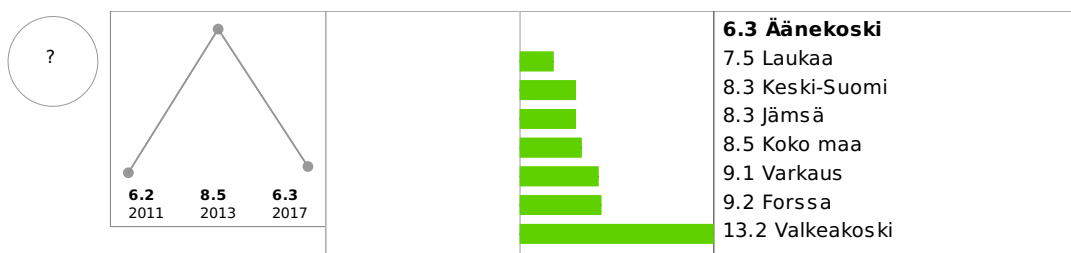
LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

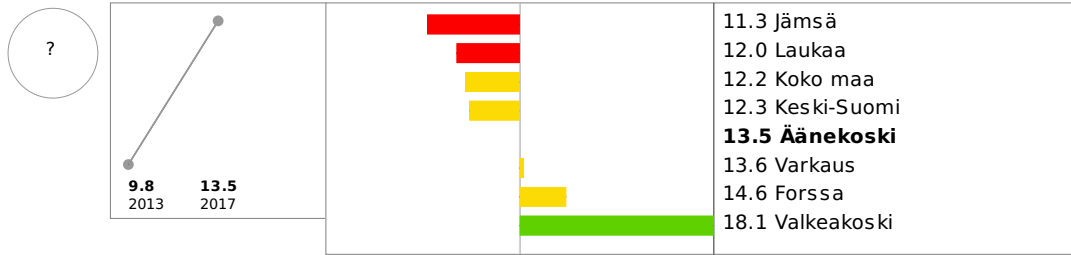
Erytiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 0 - 15-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

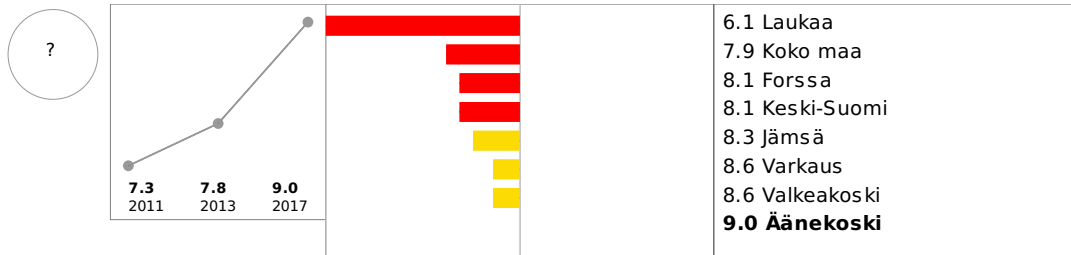
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

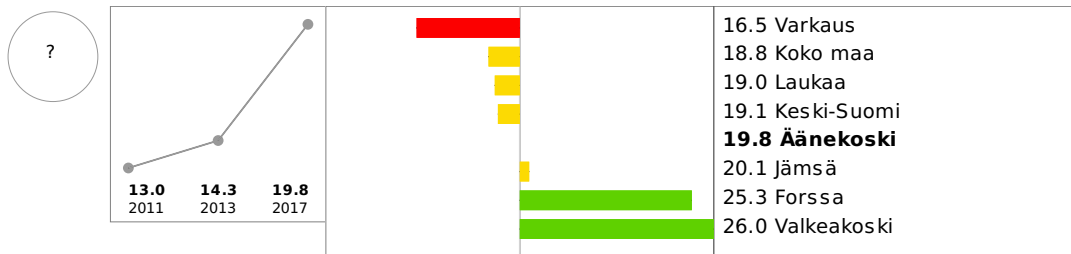
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

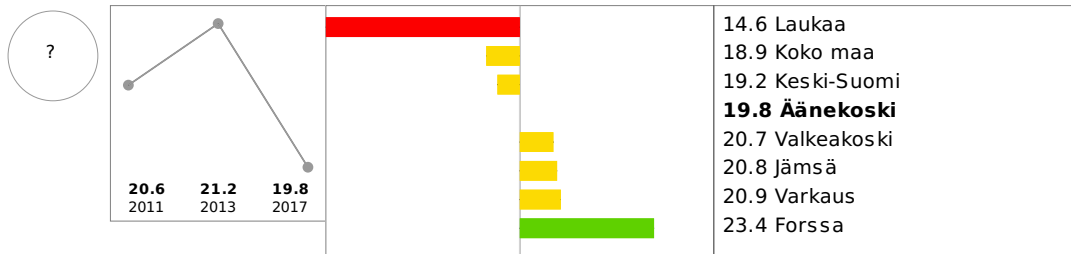
Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

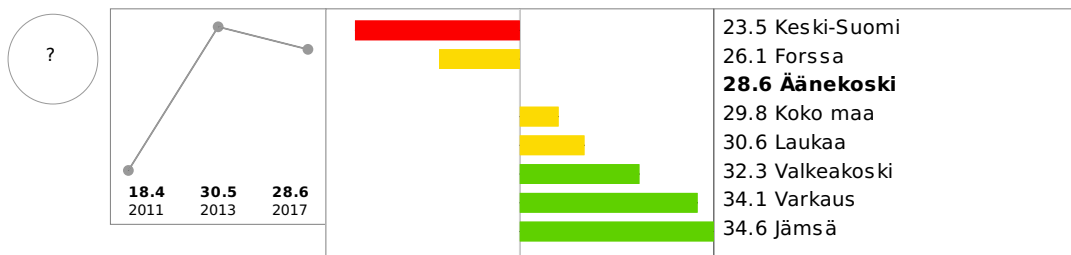
Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

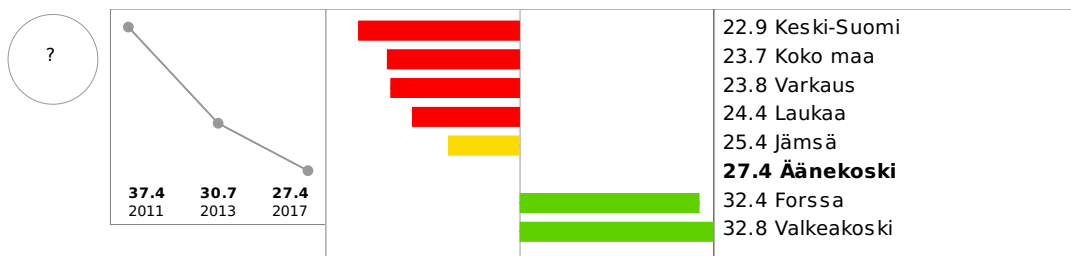
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

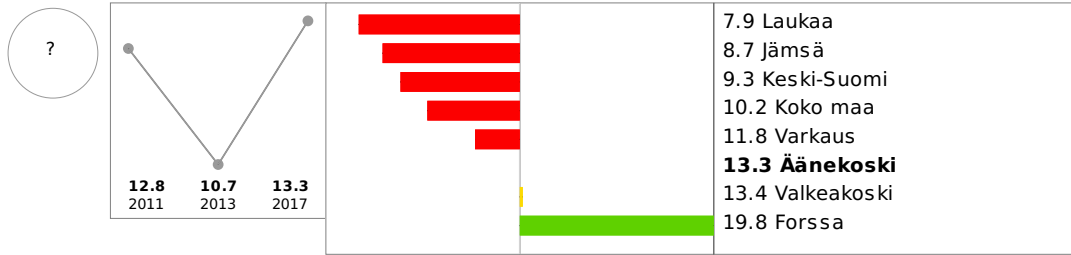
Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

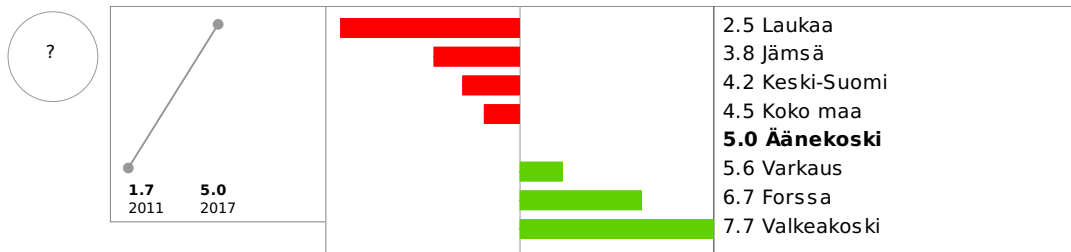
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

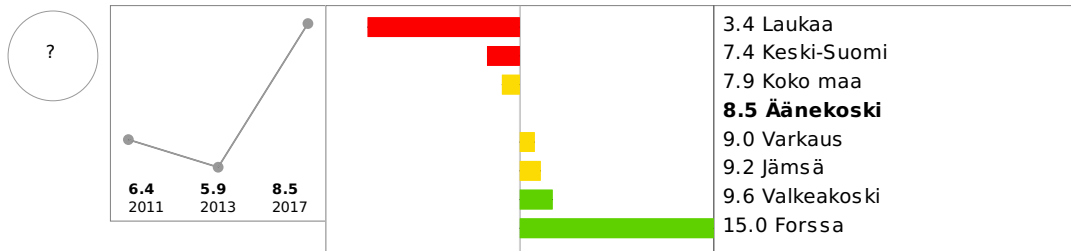
Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

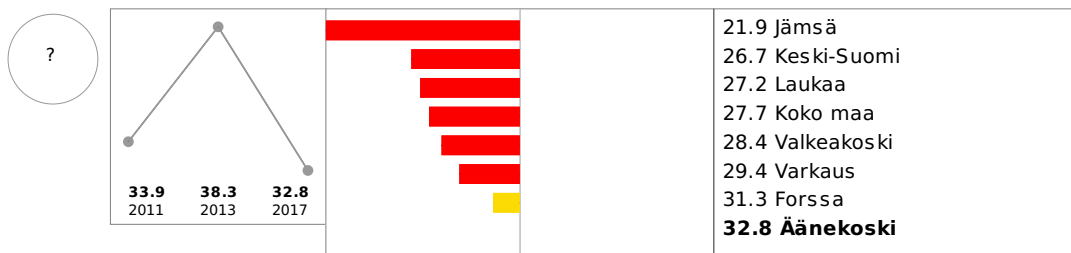
Nuuskaa päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

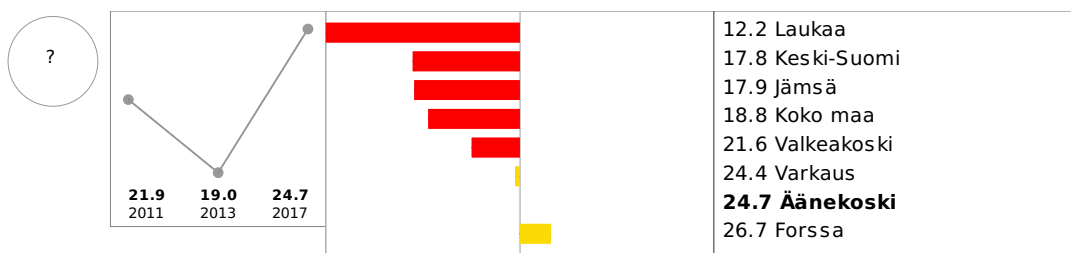
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista

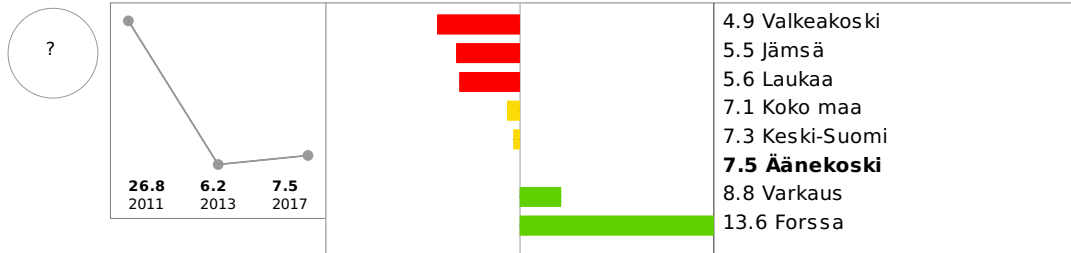
Opettajat eivät rohkaise mielipiteen ilmaisuun oppitunnilla, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Sukupuoliyhdyntässä olleet, % 8. ja 9. luokan oppilaista

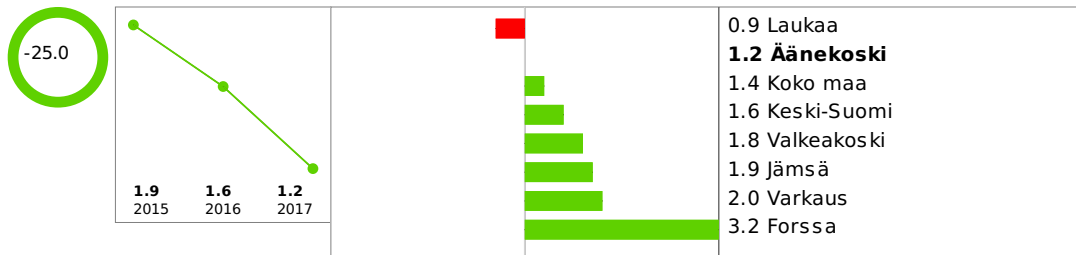

Pelaa rahapelejä viikoittain, % 8. ja 9. luokan oppilaista

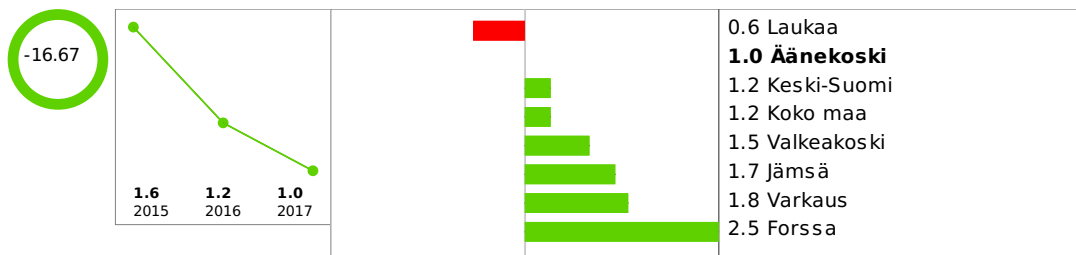

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

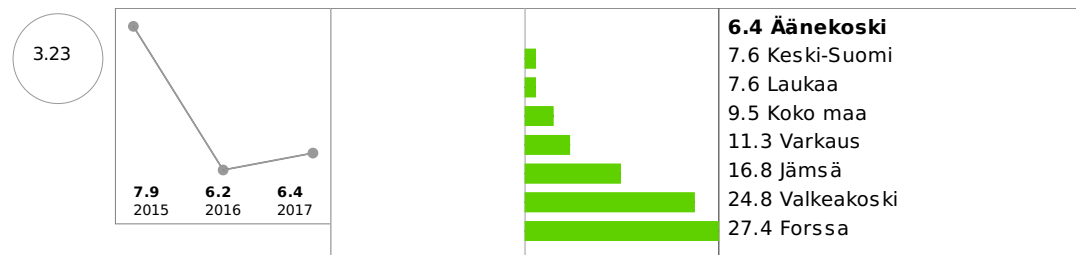
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat viimeisimmän sijoitustiedon mukaan, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Rikoksista syyllisiksi epäillyt 0 - 14-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

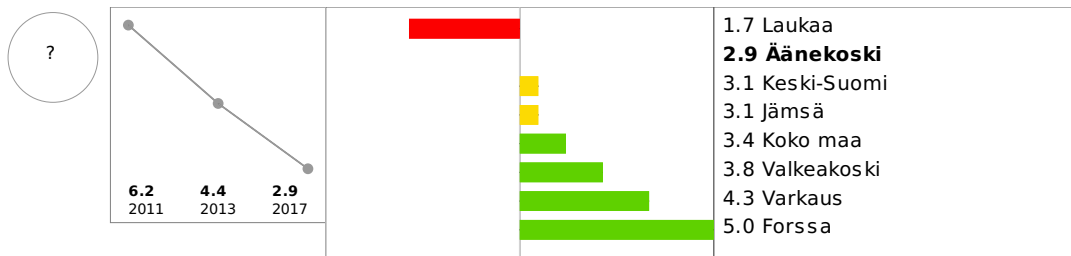
Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

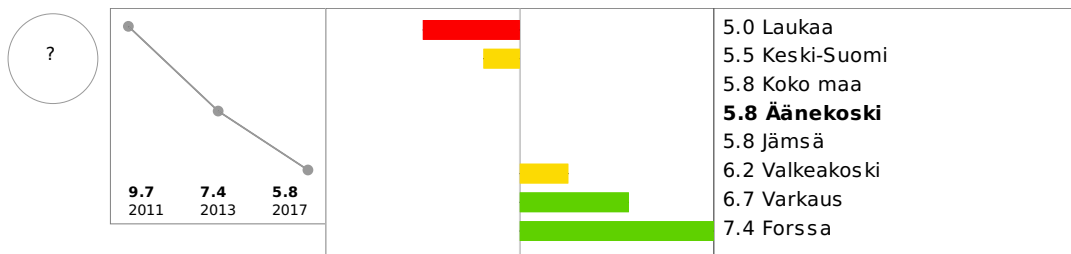
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Osallistunut koulukiusaamiseen vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

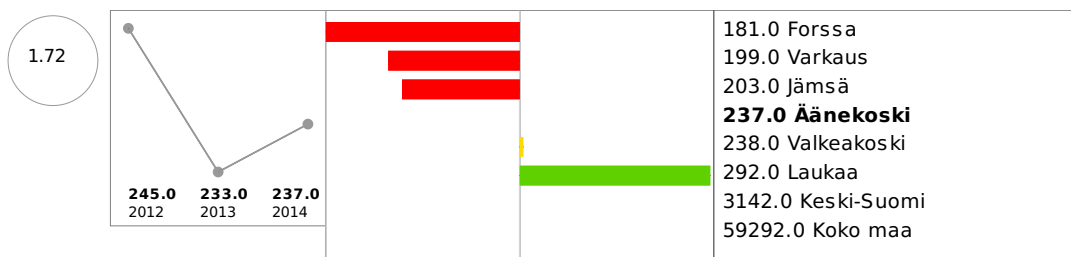
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

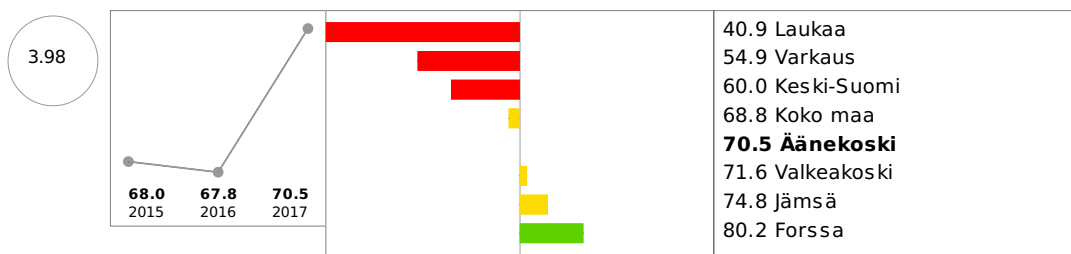
Kunnan palvelut

Päivähoito

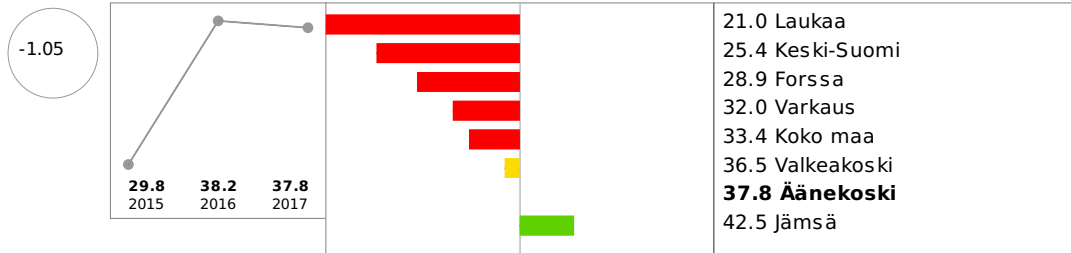
Esiopetuksen piirissä lapsia 20.9. yhteensä, lkm

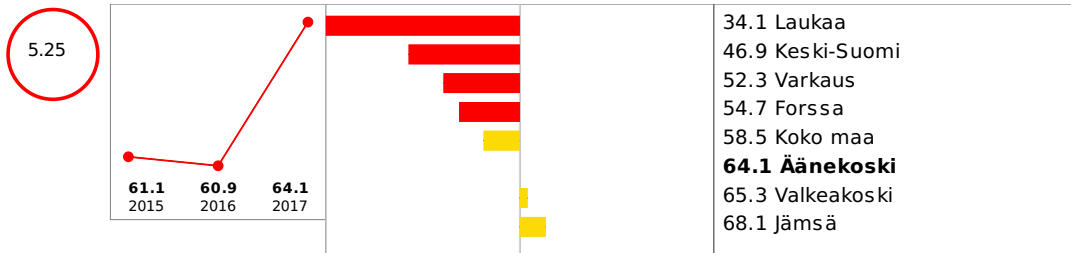
Lasten päivähoitossa olleet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä

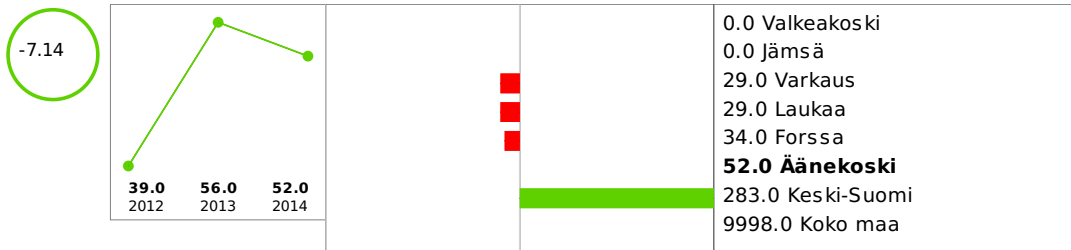
Kunnan kustantamassa kokopäivähoidossa olleet 1 - 2-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Kunnan kustantamassa kokopäivähoidossa olleet 3 - 5-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

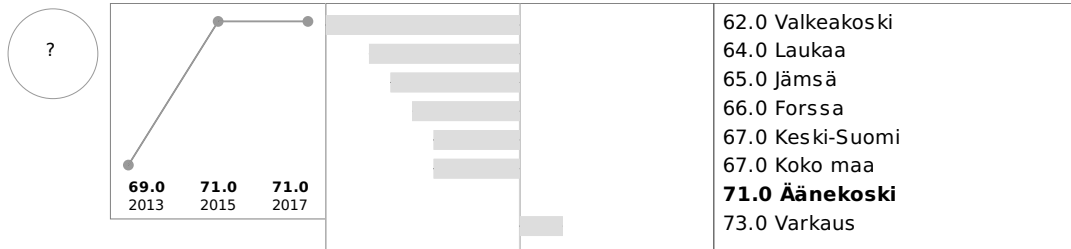

Kodinhuoltoapua vuoden aikana saaneita lapsiperheitä, kunnan kustantamat palvelut

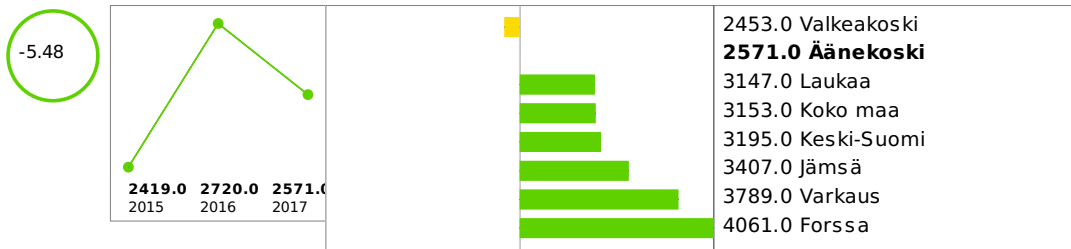
Koulu

Terveystiedon aktiivisuus (TEA) perusopetuksessa, pistemäärä

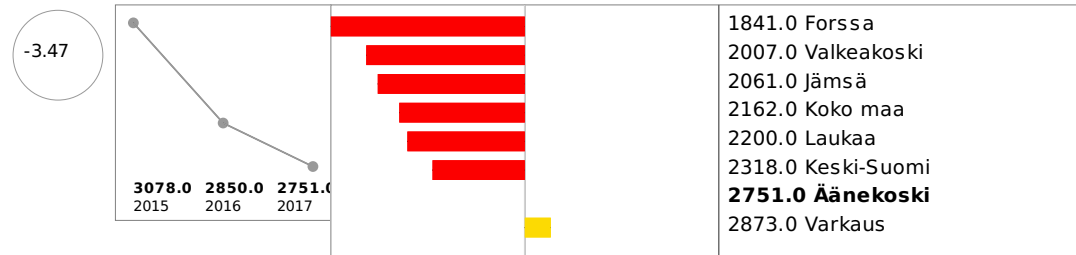

Sosiaali- ja terveydenhuolto

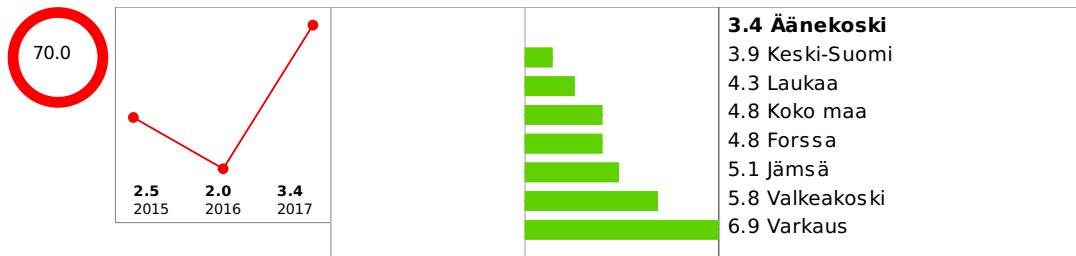
Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

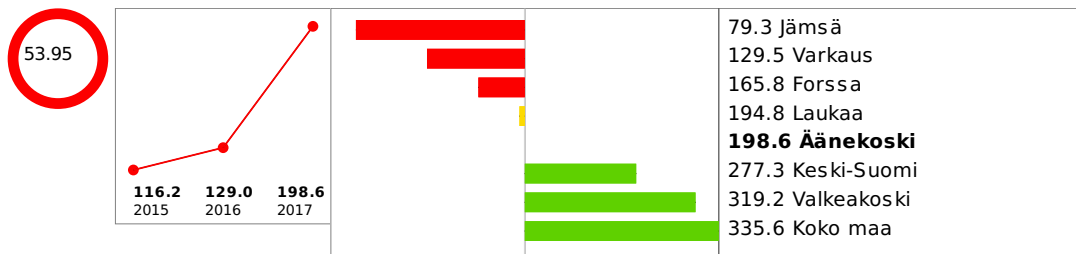
Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1 000 7 - 18-vuotiasta

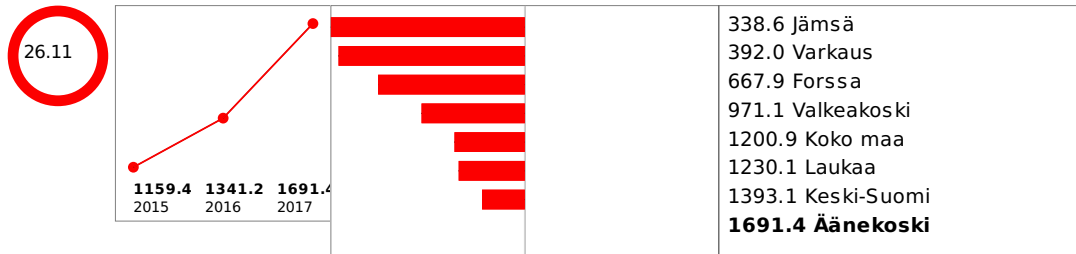
Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

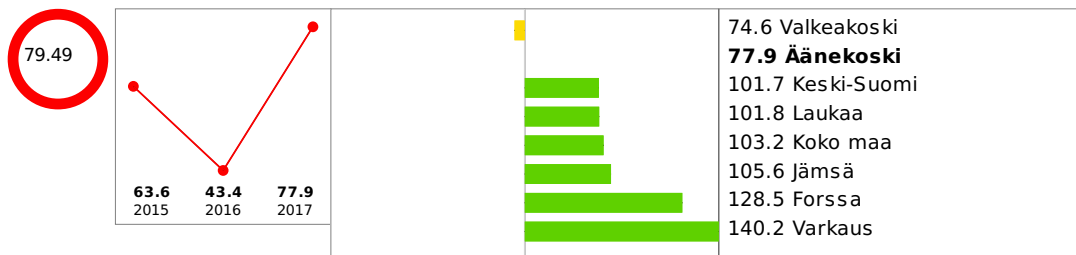
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiasta

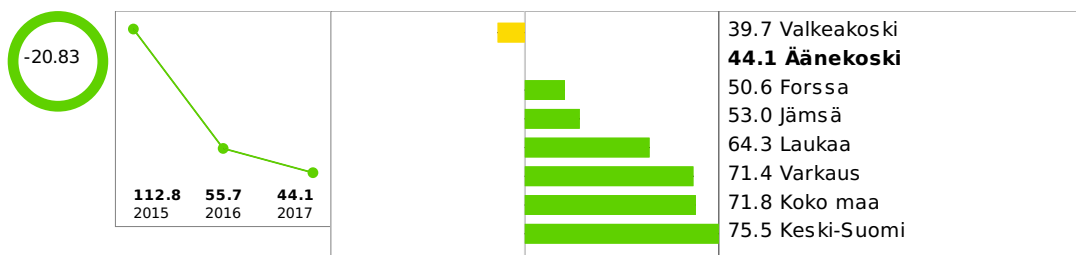
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiasta

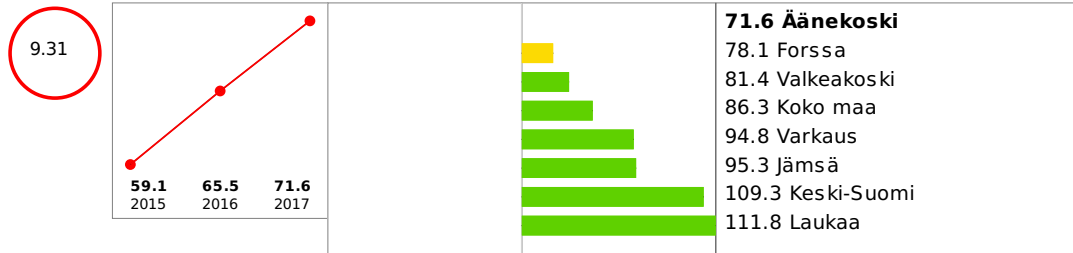
Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 0 - 16-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

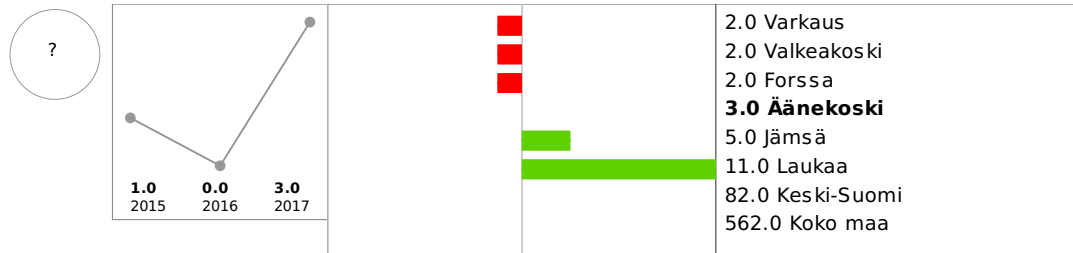
Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 0 - 6-vuotiaat potilaat / 10 000 vastaavanikäistä

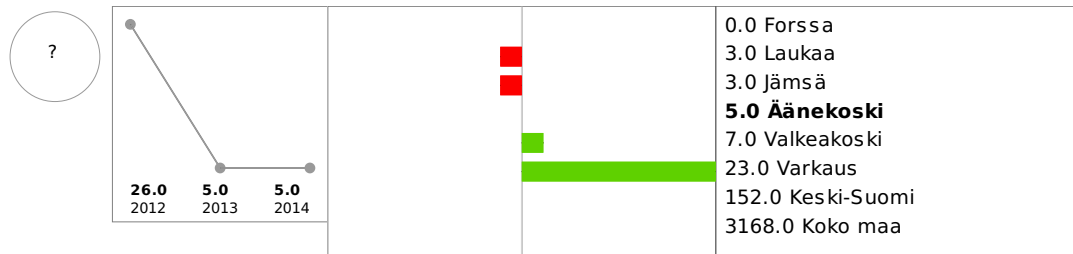
Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 7 - 14-vuotiaat potilaat / 10 000 vastaavanikäistä

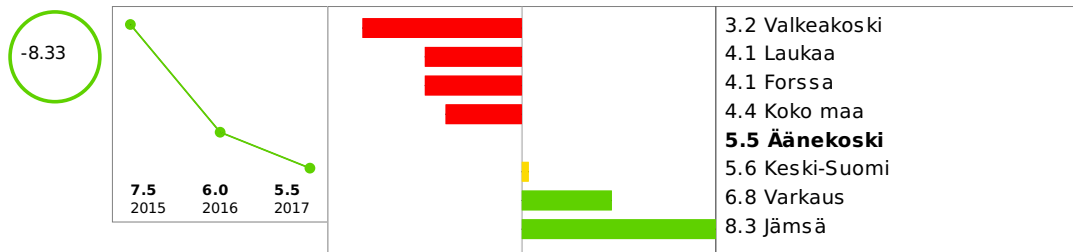
Ensikodeissa vuoden aikana hoidossa olleet lapset, nuoret ja perheenjäsenet, kunnan kustantamat palvelut

Turvakodeissa vuoden aikana hoidossa olleet lapset, nuoret ja perheenjäsenet, kunnan kustantamat palvelut

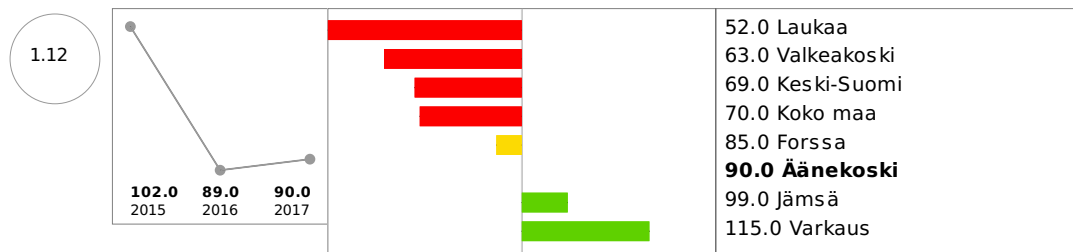

Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Muut palvelut

Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiasta

Talous

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

Lasten ja koululaisten hyvinvointi ei ole lähtenyt korjaantumaan toivotulla tavalla. Vuonna 2017 tehdyssä

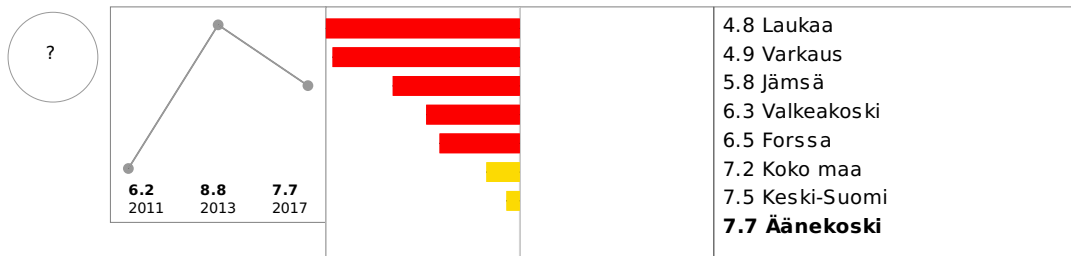
kouluterveyskyselyssä 8. ja 9. luokan oppilaat kokivat huomattavasti enemmän kohtalaista tai vaikeaa ahdistusta, keskusteluvaikeudet vanhempien kanssa olivat lisääntyneet ja terveydentilansa kokivat tässä ikäryhmässä keskinkertaiseksi tai huonoksi joka viides oppilas. Humalahakuisuus (13,3% oli tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa) sekä nuuskan käyttö (5% käytti päivittäin) oli lisääntynyt, samoin laittomien huumeiden kokeilut (8,5% oli kokeillut ainakin kerran). Sukupuoliyhdyntässä olleiden määrä ikäluokasta oli jo lähes 25% (aiemmin noin 20%). Positiivisina muutoksina 8. ja 9. luokan oppilailla oli hienoinen nousu läheisten ystävien määrässä, ylipainoisten ja tupakoivien kouluisten osuus oli hieman vähentynyt. Hengästyttävän liikunnan harrastaminen vapaa-ajalla säännöllisesti oli lisääntynyt (noin 1/4 harrastaa liikuntaa vain kerran viikossa). Seuraava kysely tehdään v.2019.

Lapsiperheille suunnatut kotihoidon käynnit ovat viime vuosina voimakkaasti lisääntyneet. Indikaattoreiden valossa huolestuttavinta on lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden tarpeen lisääntyminen.

NUORET JA NUORET AIKUISET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

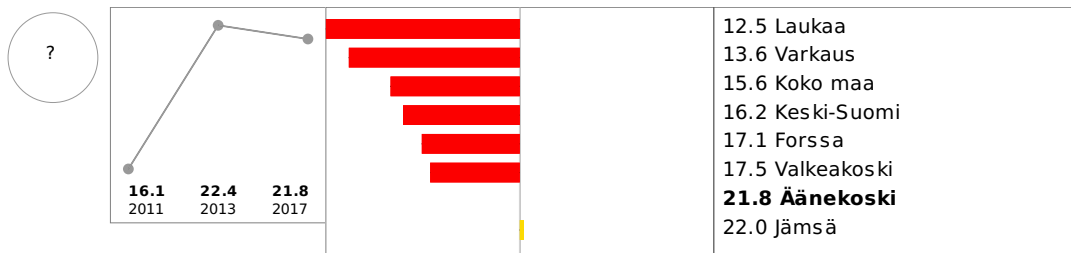
Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Ei yhtään läheistä ystävää, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

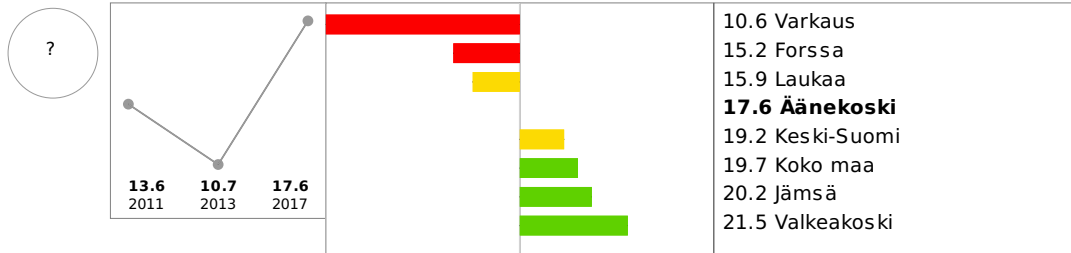
Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

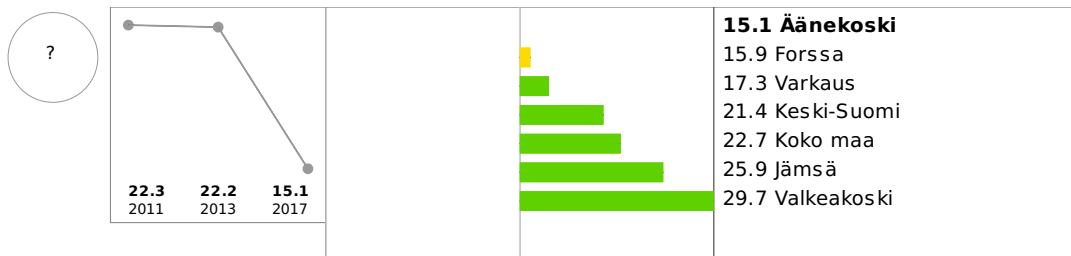
Ylipaino, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

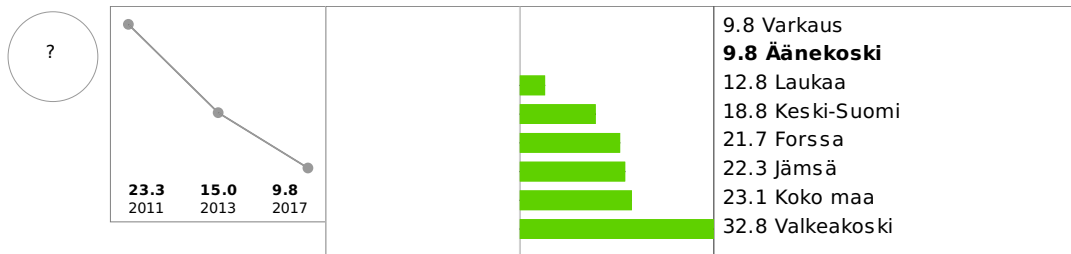
Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

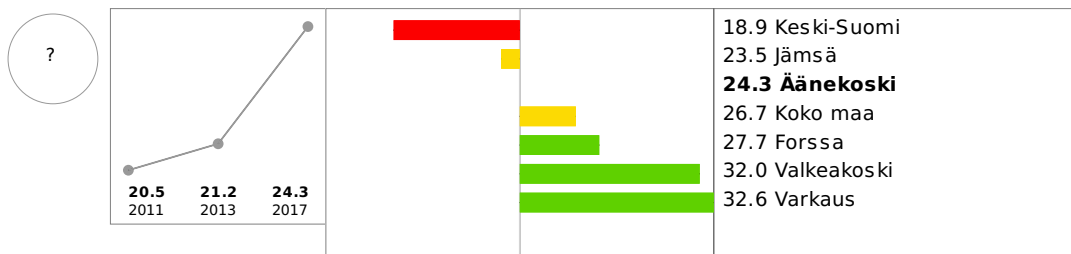
Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Ei syö koululounasta päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

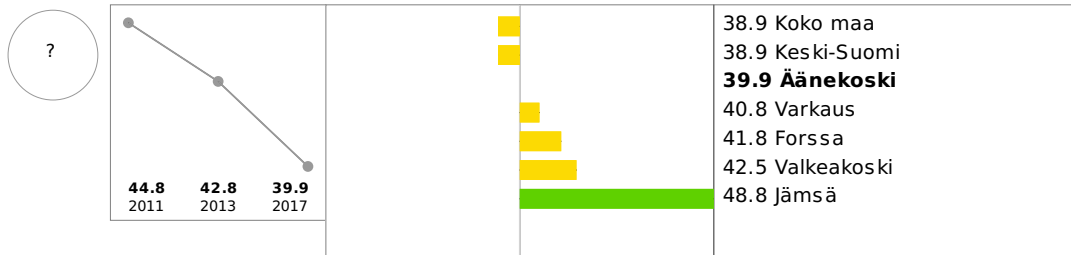
Ei syö koululounasta päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

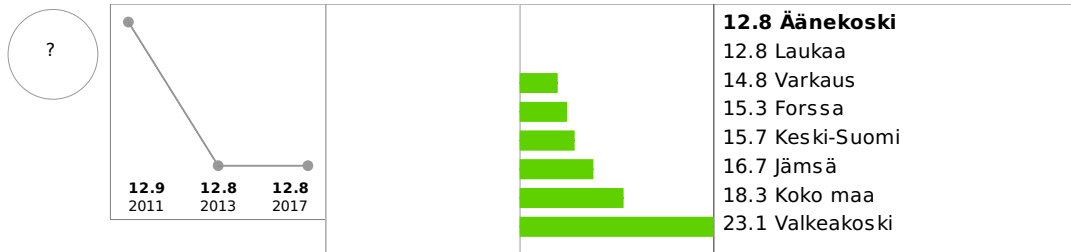
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

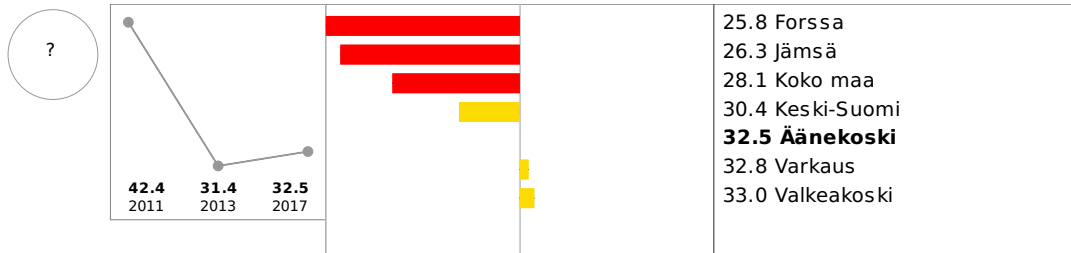
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

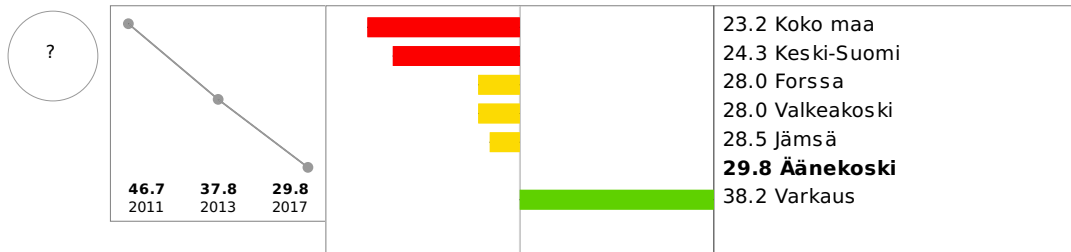
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

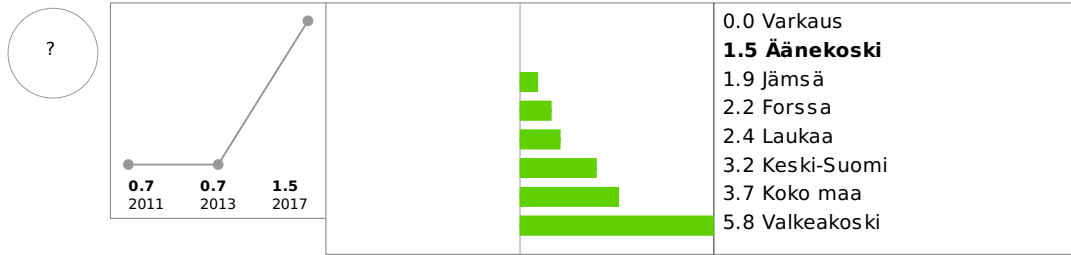
Tupakoi päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Tupakoi päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

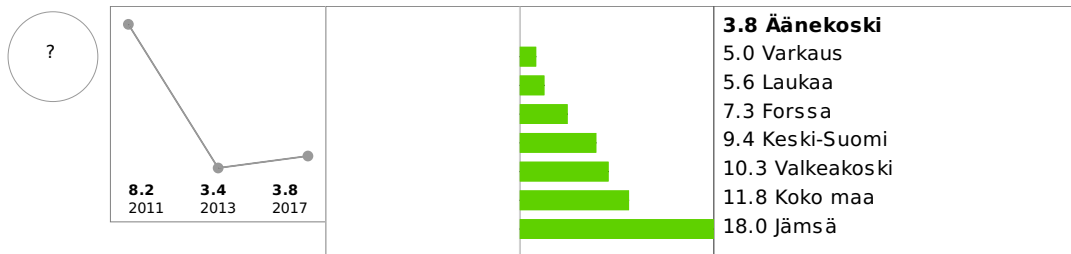
Nuuskaa päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

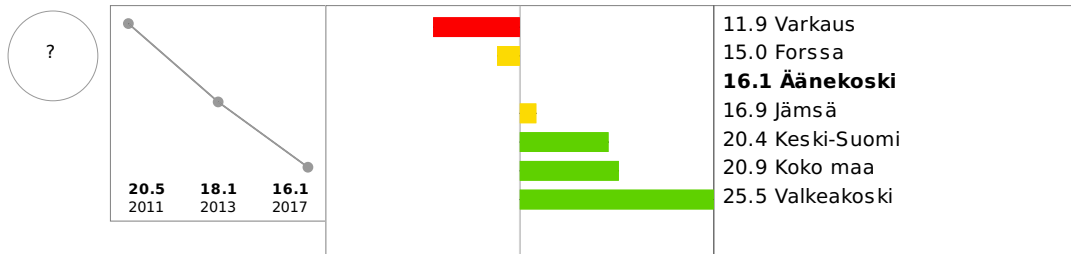
Nuuskaa päivittäin, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

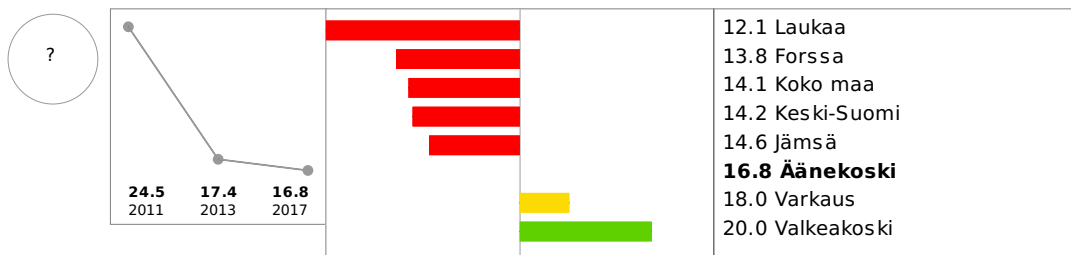
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

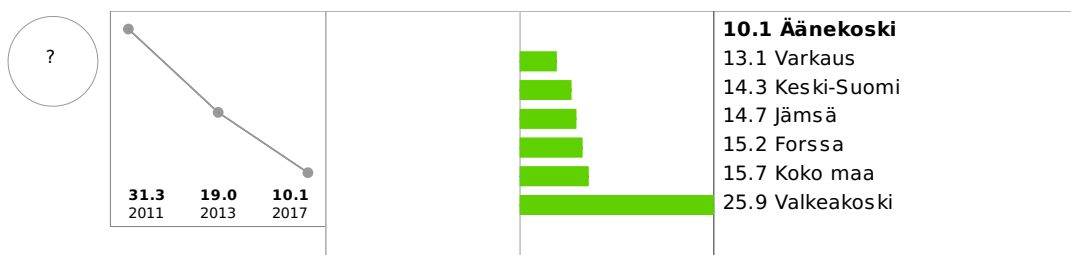
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

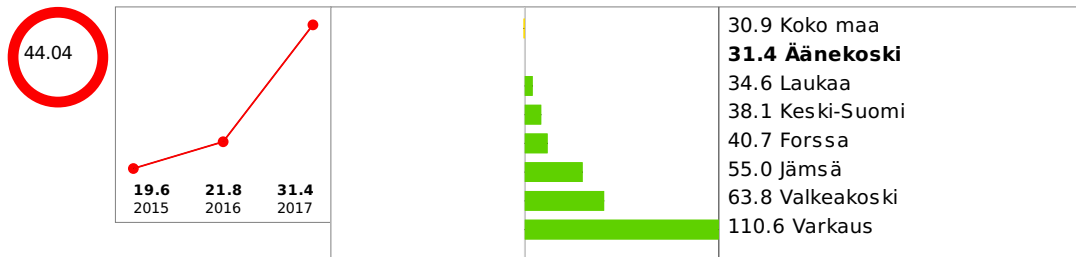
Opettajat eivät rohkaise mielipiteen ilmaisuun oppitunnilla, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

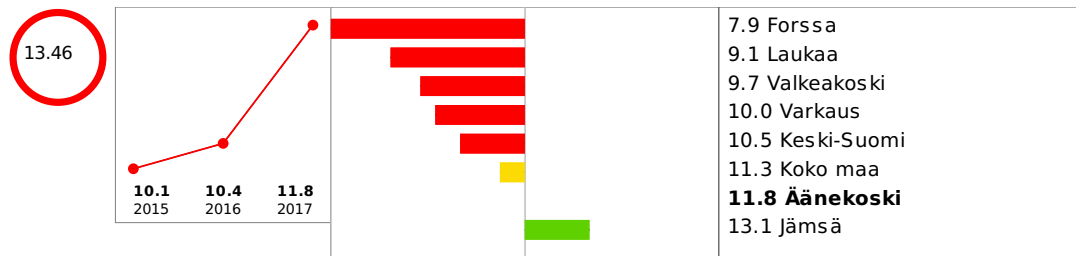
Opettajat eivät rohkaise mielipiteen ilmaisuun oppitunnilla, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

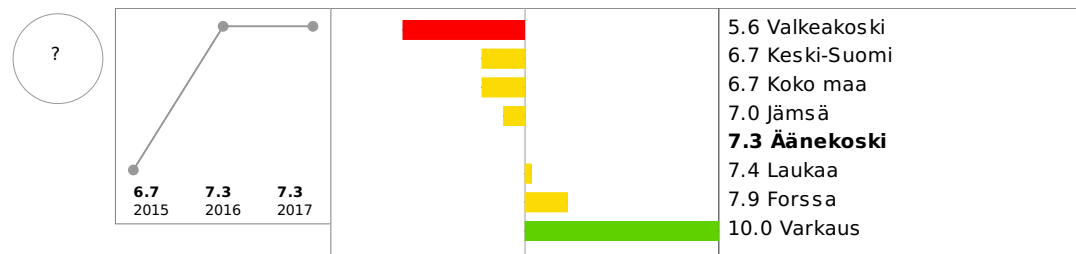
Kuntoutusrahaa saavat 16 - 19-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

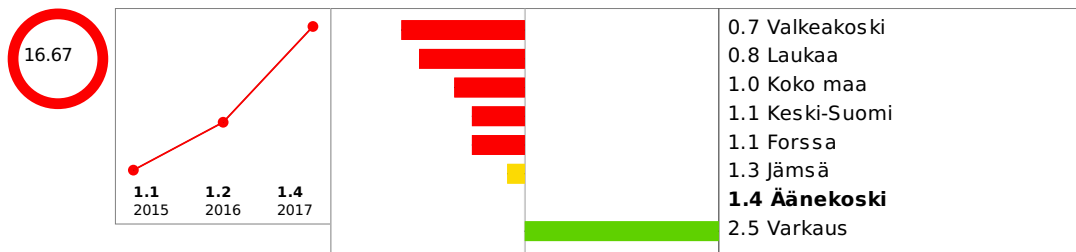
Raskaudenkeskeytykset alle 25-vuotiailla / 1 000 15 - 24-vuotiasta naista

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 16 - 24-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

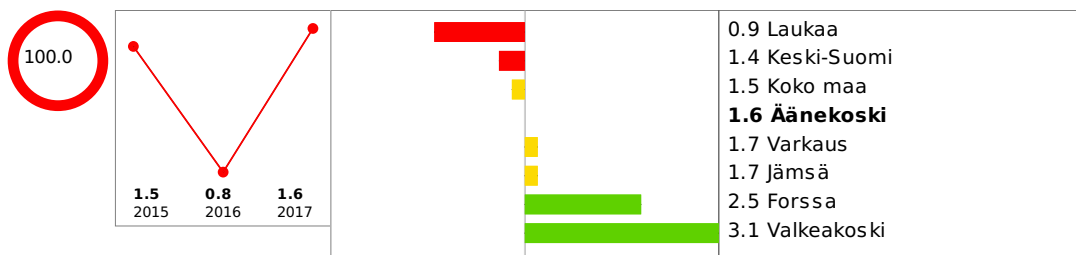
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

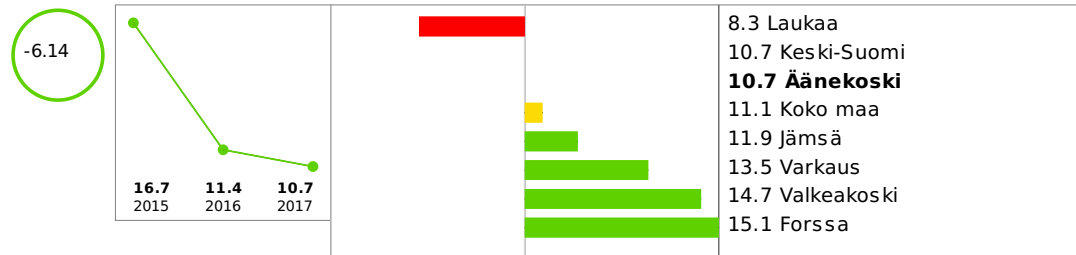
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

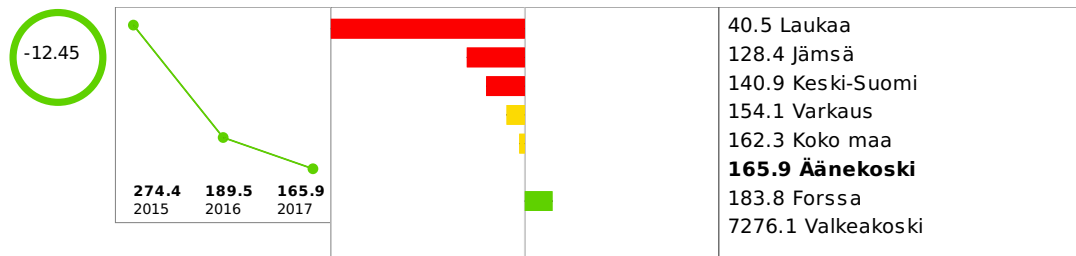
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 20-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

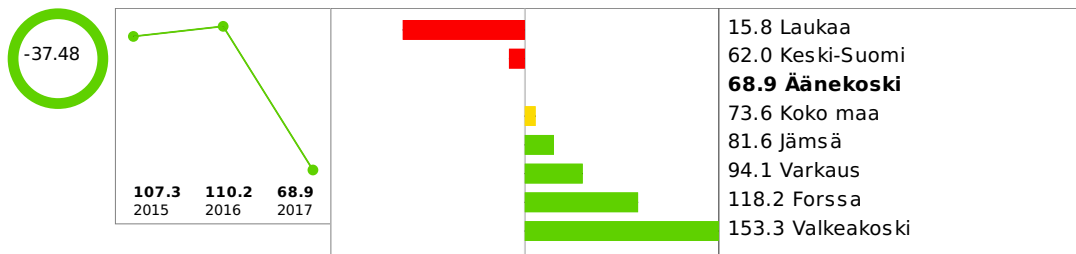
Alioikeuksissa tuomitut 15 vuotta täyttäneet henkilöt / 1 000 vastaavanikäistä

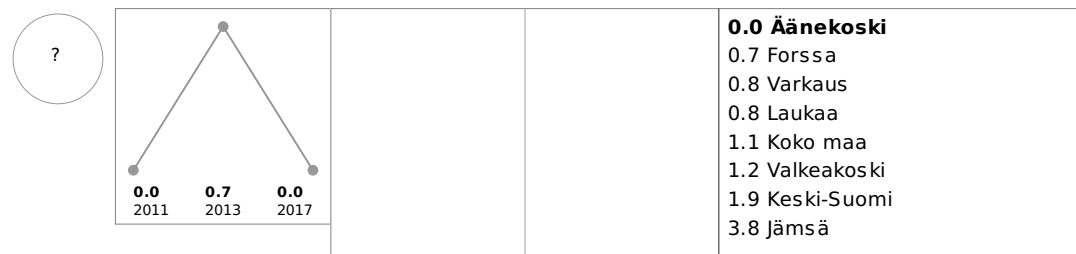
Rikoksista syyllisiksi epäillyt 18 - 20-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Rikoksista syyllisiksi epäillyt 15 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

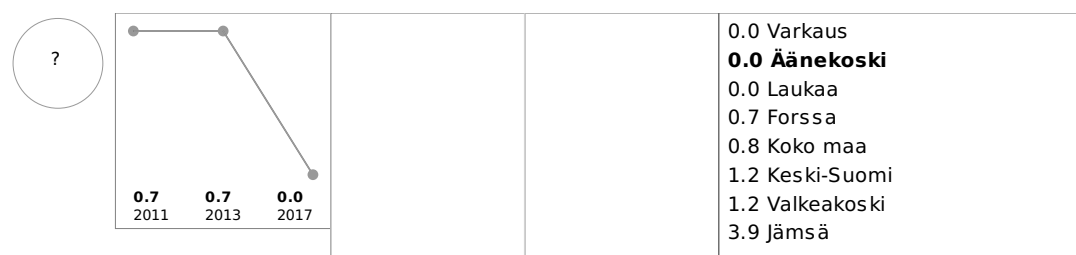
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Osallistunut koulukiusaamiseen vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

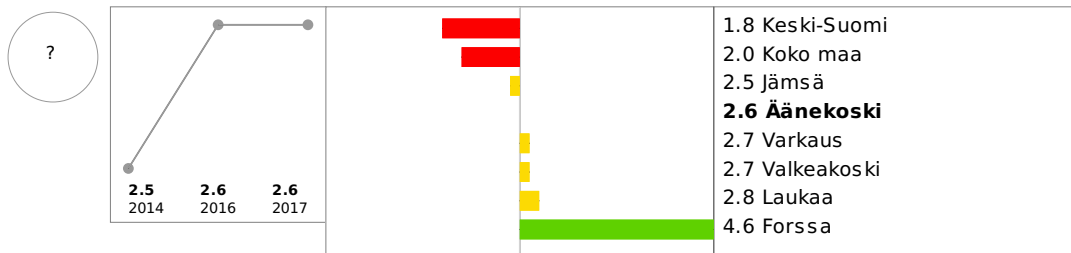
Osallistunut koulukiusaamiseen vähintään kerran viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

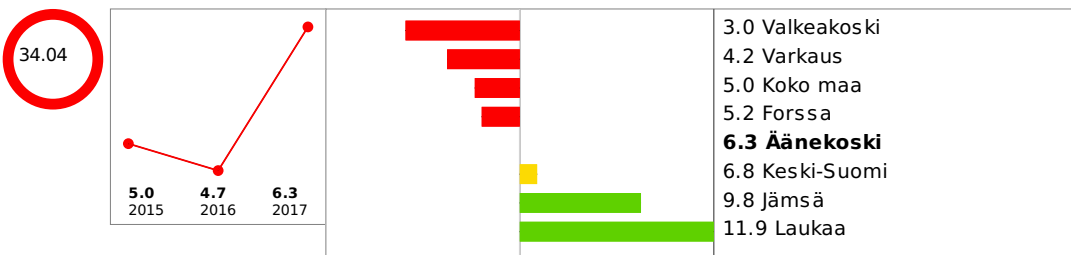
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

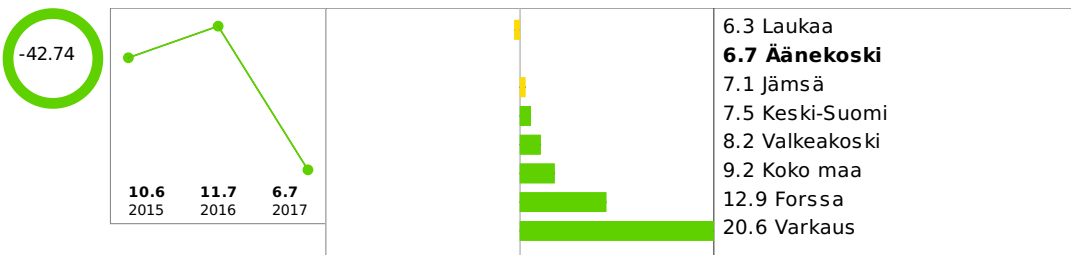
Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 15 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

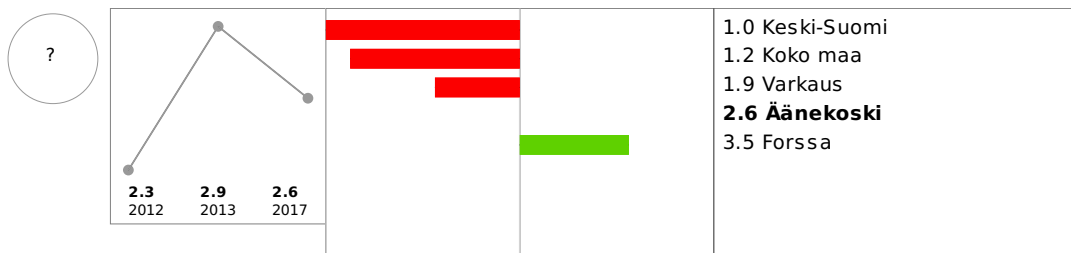
Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 18 - 20-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 18 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet 15 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Muut palvelut

Talous

NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

Opiskeluterveydenhuollon v. 2017 tehdyssä kyselyssä lukiolaisten ja ammattikoululaisten hyvinvoinnissa oli osittain samoja piirteitä, osin suuria eroja. Ammattikoululaisista lähes joka kymmenennellä ei ollut yhtään läheistä ystävää. Ammattikoululaisilla ylipainoa oli jo lähes kolmasosalla. Heillä päivittäinen koululounaan syöminen oli harventunut. Sen sijaan aiempaa harvempi heistä koki terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Sekä koulukiusattuna ja -kiusaajana olleiden määrä lisääntyi aiemmasta. Nuuskaaminen oli lisääntynyt sekä ammattikouluissa että lukioissa. Samoin vastaavasti tupakointi ja laittomien huumeiden kokeilu oli vähentynyt. Kysely tehdään seuraavan kerran vuonna 2019.

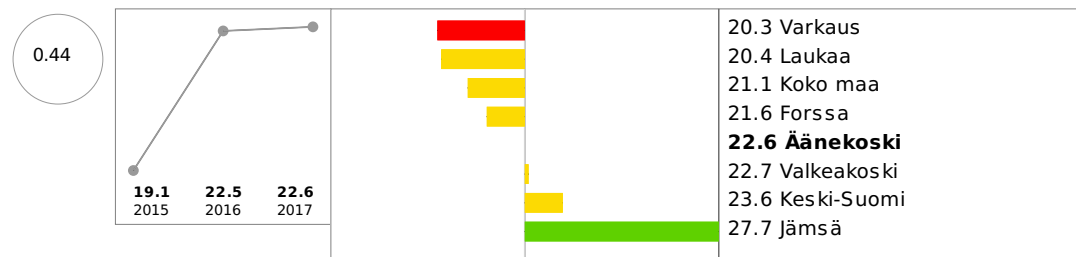
Raskaudenkeskeytykset 15-24 -vuotiailla ovat lisääntyneet, samoin kuntoutusrahaa saavien 16-19 -vuotiaiden, mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien 16-24 -vuotiaiden sekä lastensuojelullisten tukitoimien piirissä olleiden 18-20-vuotiaiden määrä. Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen 16-24 -vuotiaiden ja päihteiden vuoksi sairaalahoitoa tarvitsevien määrä on ennallaan. Sen sijaan sairaalahoidon tarve mielenterveyshäiriöiden vuoksi 18-24-vuotiailla ja päihdehuollon laitoshoidon tarve 15-24-vuotiailla on vähentynyt.

Rikoksista epäiltynä olleiden 15-20 -vuotiaiden osuus aleni, samoin alioikeudessa tuomittujen 15 vuotta täyttäneiden henkilöiden määrä.

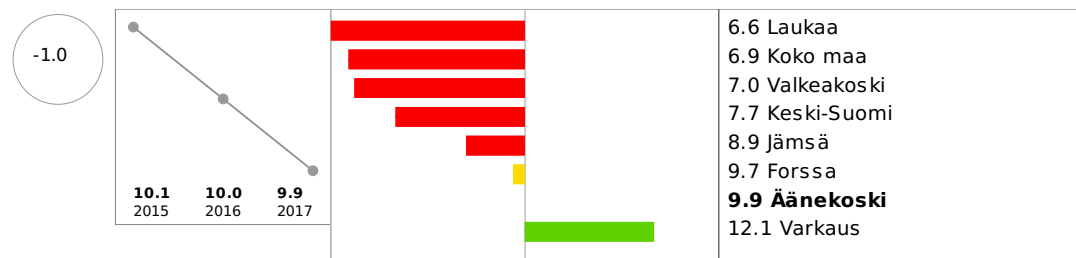
TYÖIKÄISET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

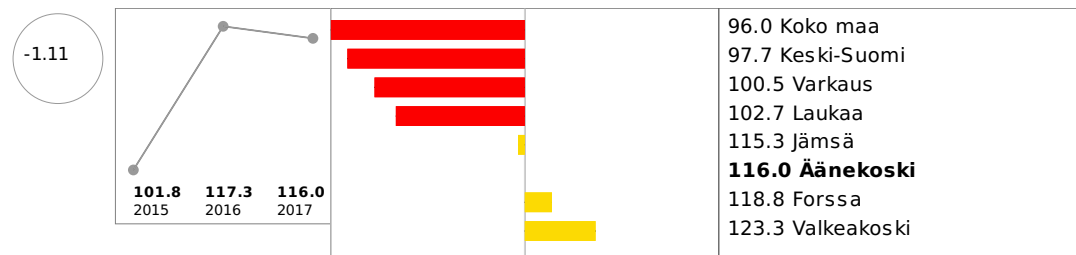
Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1000 vastaavanikäistä

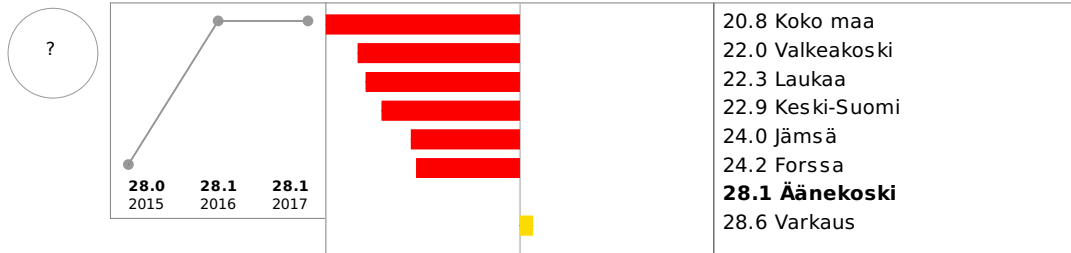
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

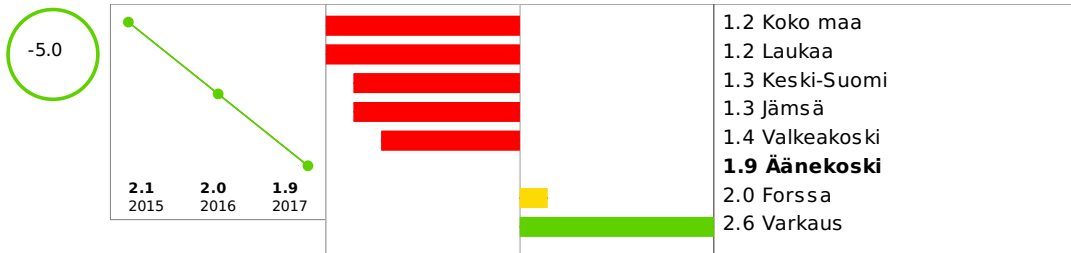
Sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

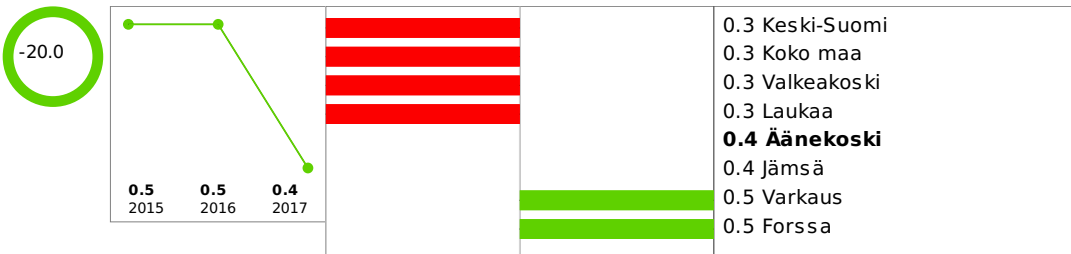
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25 - 64-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

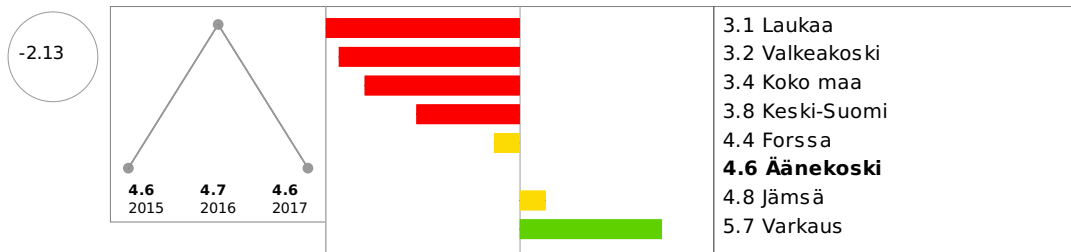
Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

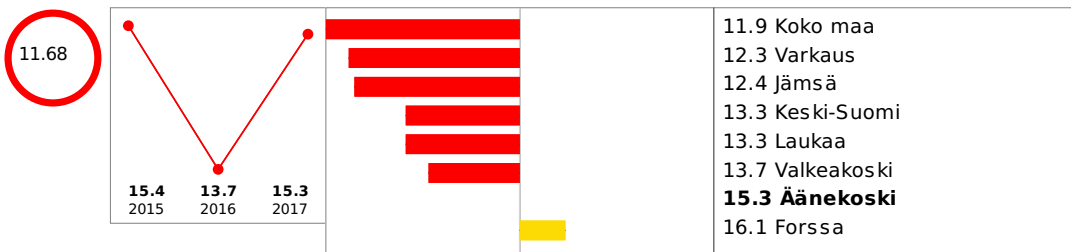
Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

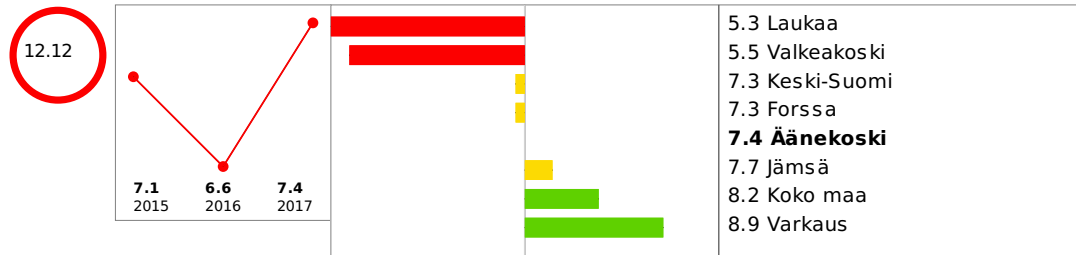
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Raskaudenkeskeytykset / 1 000 15 - 49-vuotiasta naista

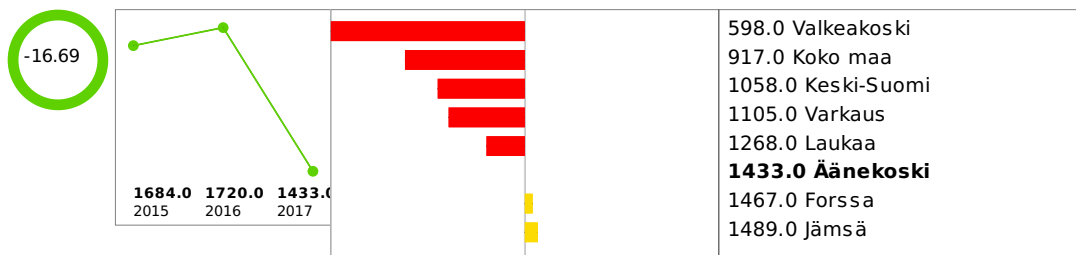
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

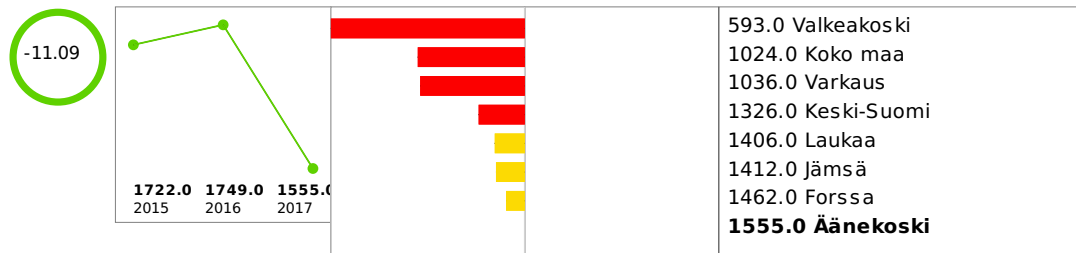
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

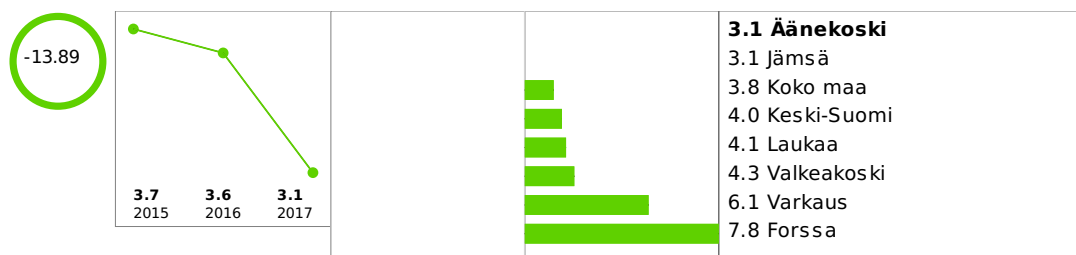
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

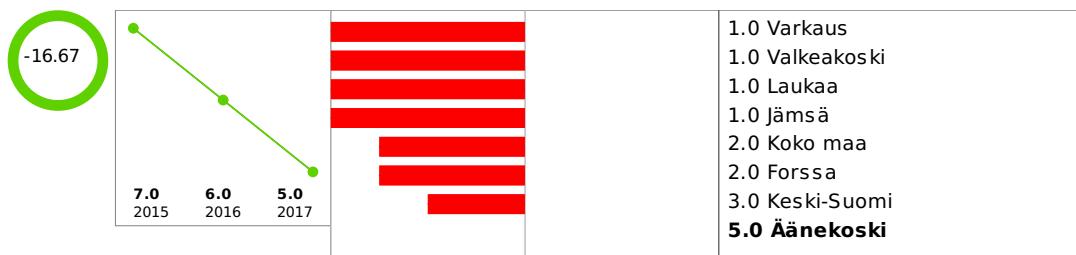
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Muut palvelut

Talous

TYÖIKÄISET - Yhteenveto

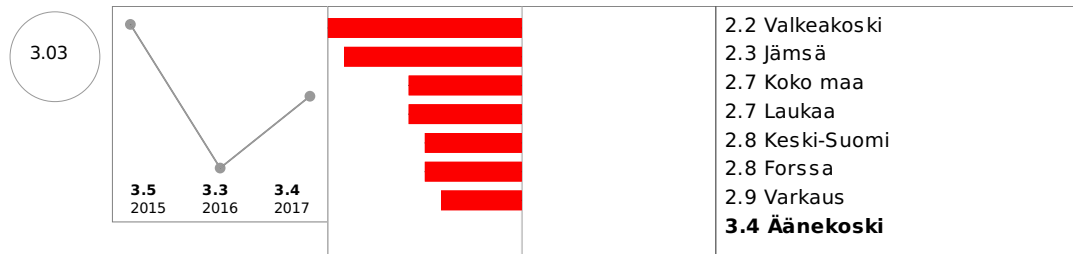
Työikäisten sairastavuus on säilynyt korkealla tasolla. Sairauspäivärahaa kokonaisuutena saavien määrä on hieman alentunut, samoin työkyvyttömyyseläkettä saavien määrä. Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidettujen määrä sekä raskaudenkeskeytysten määrä on lisääntynyt.

Perusterveydenhuollon avohoidon käyntimäärät ovat edelleen korkealla tasolla, mutta kääntyneet melko selkeästi laskuun (-11-17%) vuoden 2017 aikana, samoin päinteiden vuoksi hoidossa olleiden työikäisten määrä on hieman vähentynyt.

IKÄIHMISET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

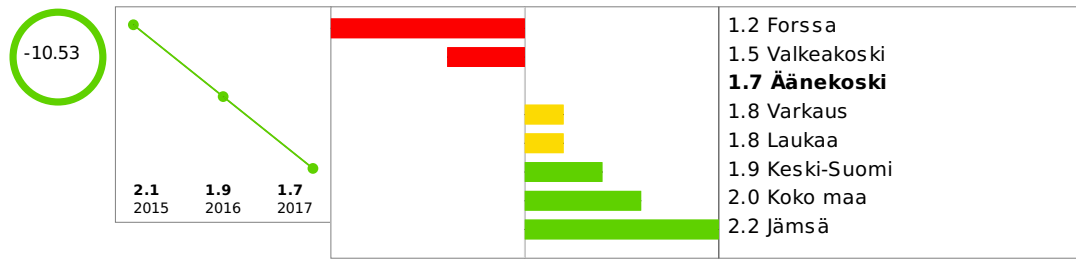

Dementiaindeksi, ikävakioitu

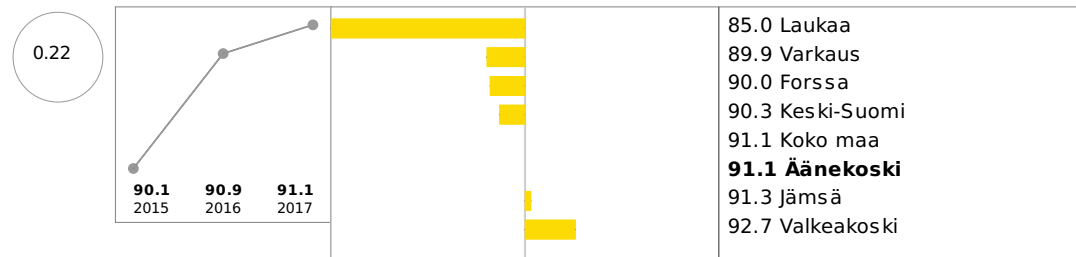
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

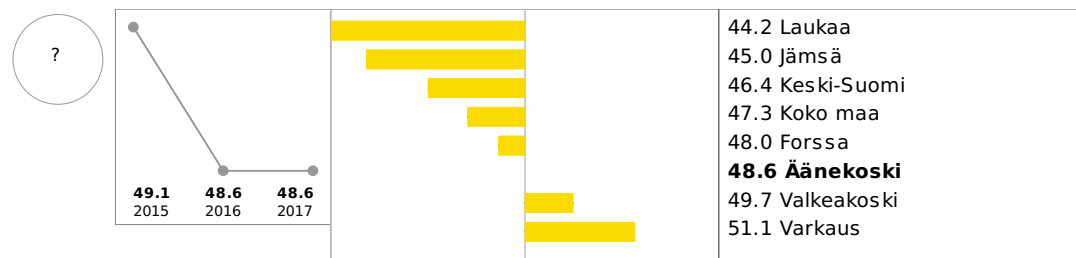

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

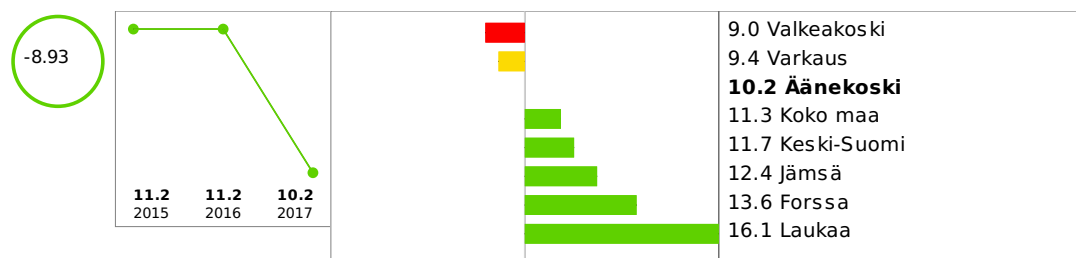
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä

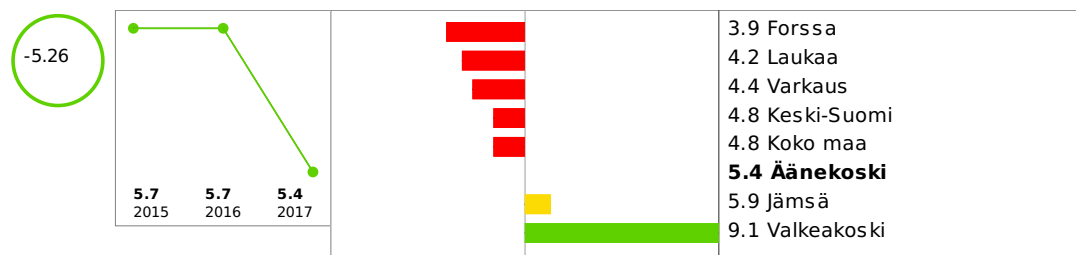
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

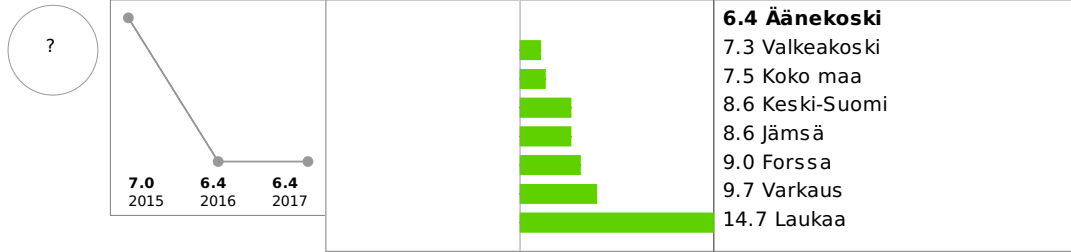
Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

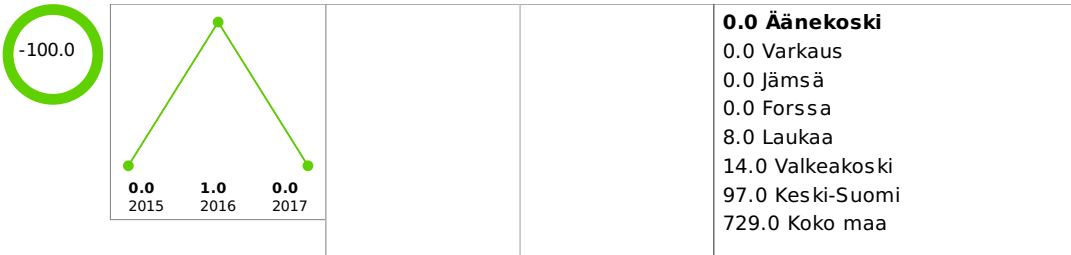
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä

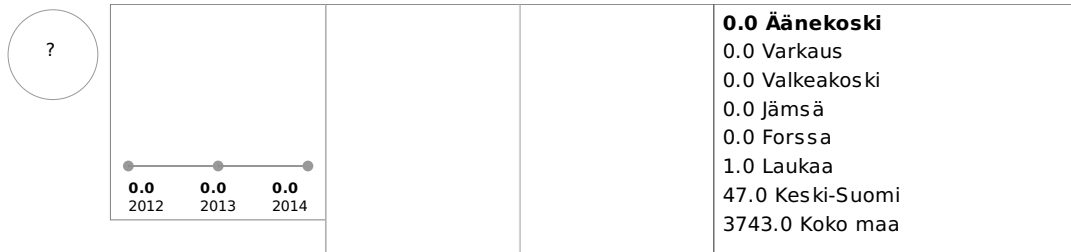
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

Perhehoidossa olleet vanhuksat 31.12., kunnan kustantamat palvelut

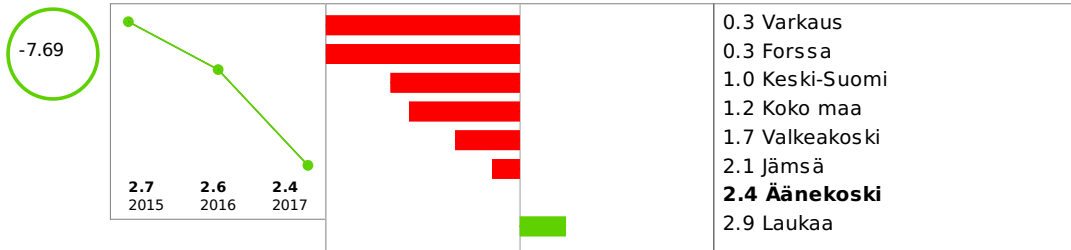
Vanhustenhuollon osavuorokautisen hoidon asiakkaat 31.12., kunnan kustantamat palvelut

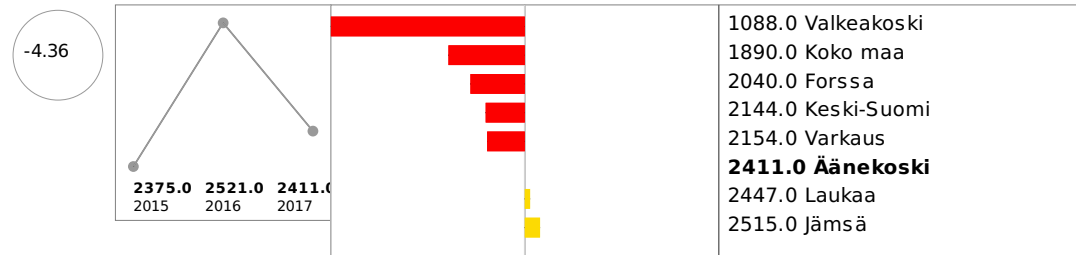
Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

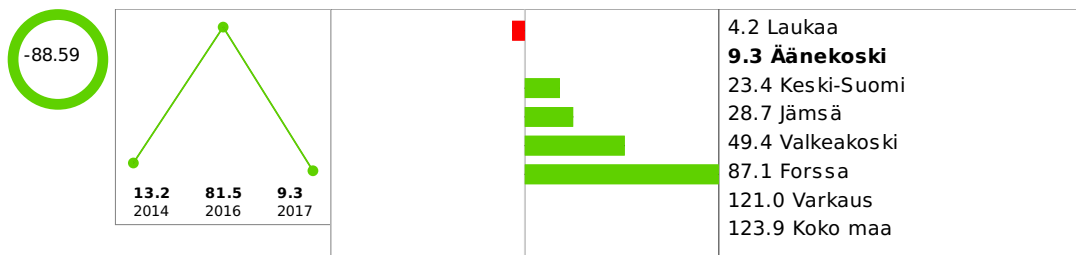
Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavanikäistä

Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 75 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavanikäistä

Muut palvelut

Talous

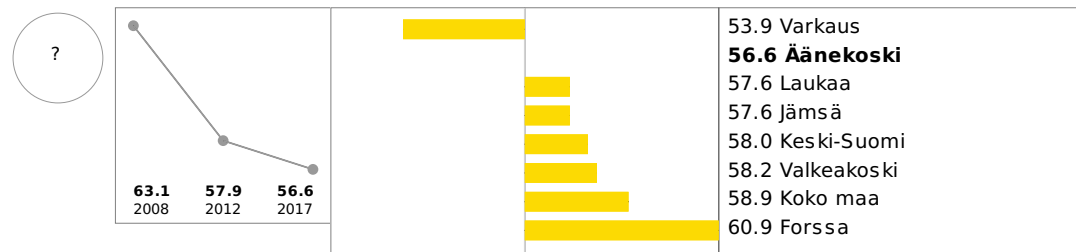
IKÄIHMISET - Yhteenveto

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen määrä kokonaisuutena on laskenut hieman, vaikka psykoosin vuoksi korvauksia saaneiden määrä on lisääntynyt. Dementiaindeksi on hieman laskenut, mutta vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidettujen määrä on jälleen lisääntynyt (vuosittaista vaihtelua). Täyttä kansaneläkettä saavien osuus on vähentynyt, samoin yksinasuvien 75 vuotta täyttäneiden määrä. Kotona asuvien 75-vuotiaiden määrä kokonaisuutena on toivotulla tavalla lisääntynyt ja vastaavasti tehostetussa palvelu-asumisessa ja vanhainkodeissa asuvien määrä vähentynyt. Myös perusterveydenhuollon lääkärikäynnit ovat vähentyneet. Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 75 vuotta täyttäneillä on jälleen vähentyneet (tässä vuosittaista huomattavaa vaihtelua).

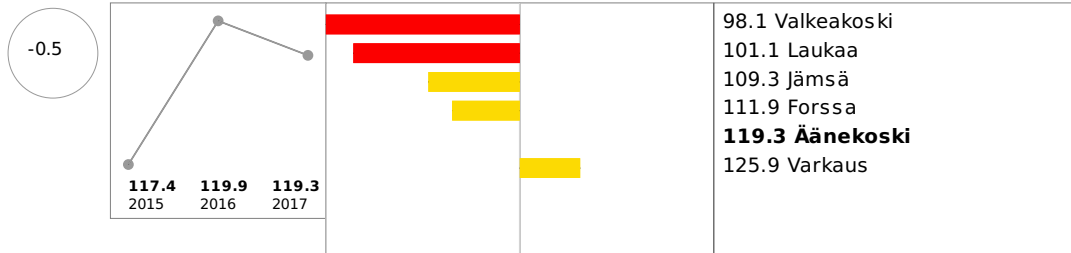
KAIKKI IKÄRYHMÄT *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

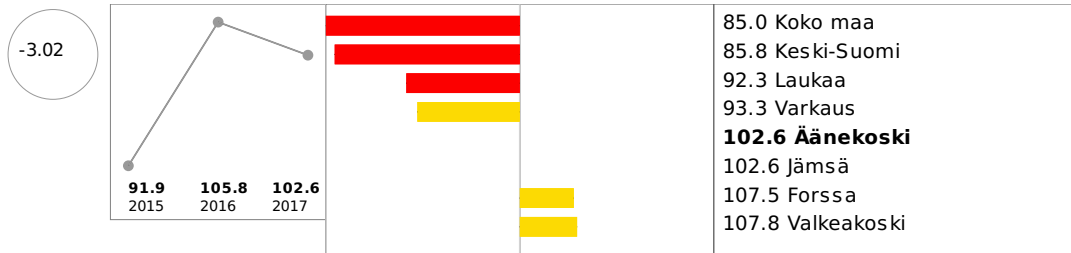
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

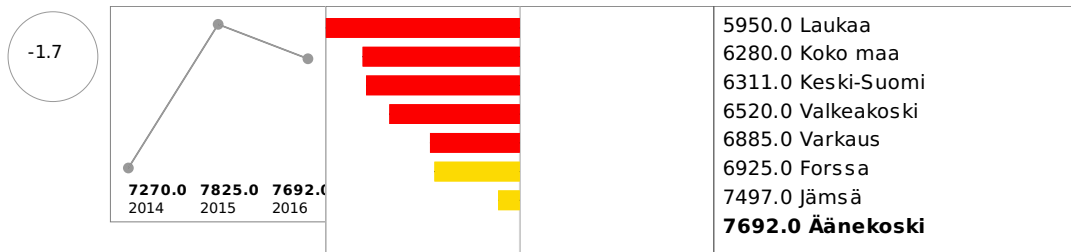
Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu

Sairauspäivärahaa saaneet 16 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Menetetyt elinvuodet (PYLL) ikävällillä 0 - 80 vuotta / 100 000 asukasta

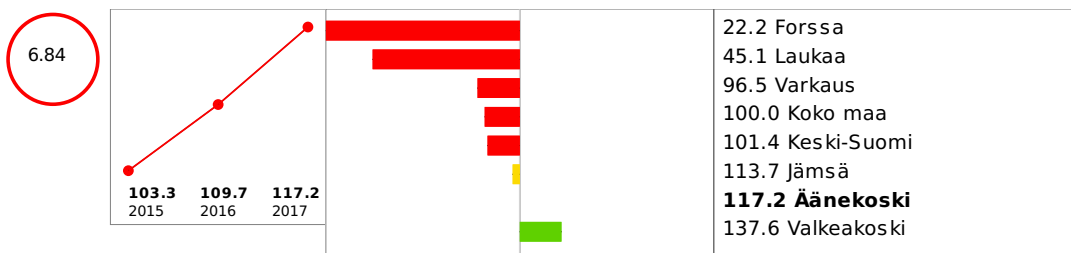
Sairaalahoitossa olleiden potilaiden hoitopäivien ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi

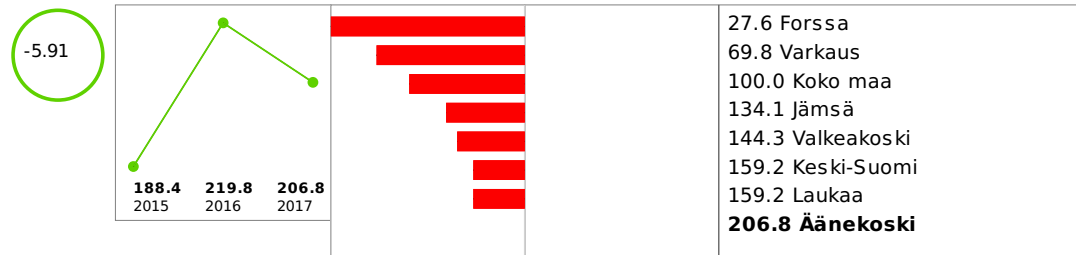
Sairaalahoitossa olleiden potilaiden hoitajaksojen ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi

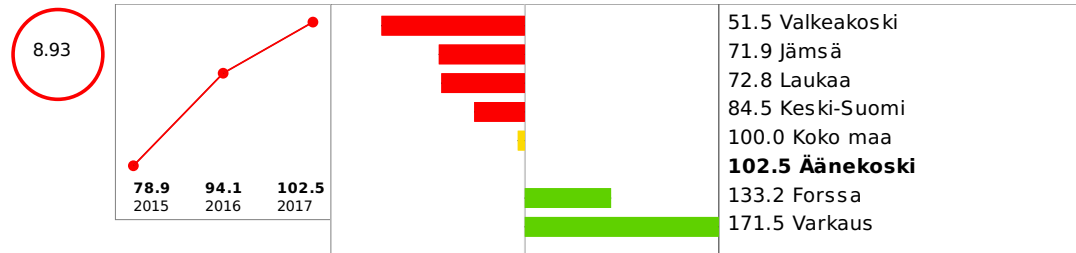
Perusterveydenhuollon vuodeosastohoidon potilaiden hoitopäivien ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi

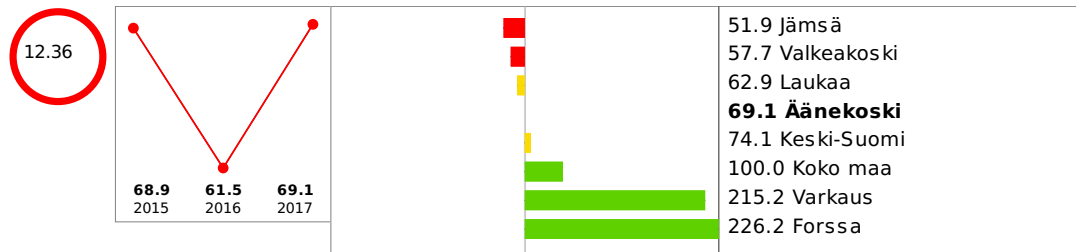
Perusterveydenhuollon vuodeosastohoidon potilaiden hoitajaksojen ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi

Psykiatrian laitoshoidon potilaiden hoitopäivien ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi

Psykiatrian laitoshoidon potilaiden hoitajaksojen ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi

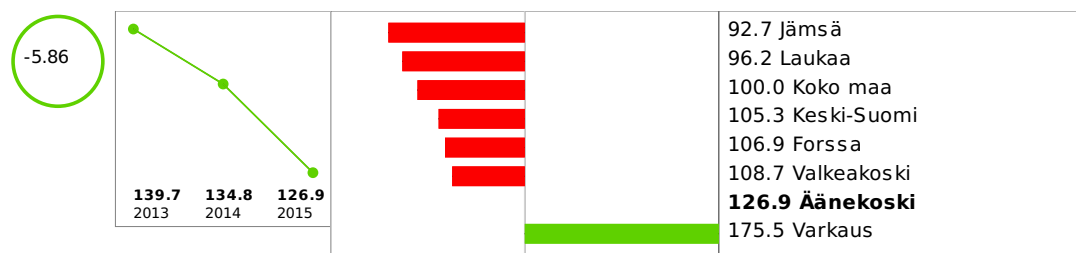
Mielenterveysindeksi, ikävakiomaton

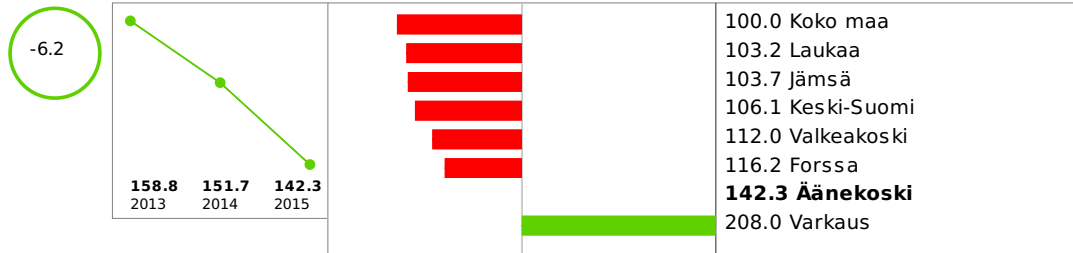
Mielenterveysindeksi, ikävakioitu

Tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi, ikävakioitu

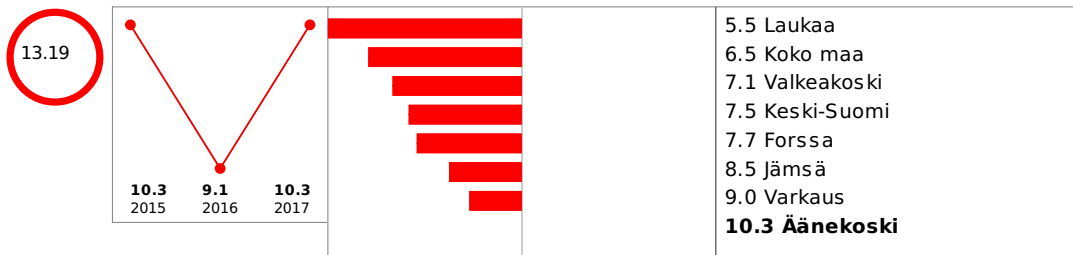
Tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi, ikävakioiden

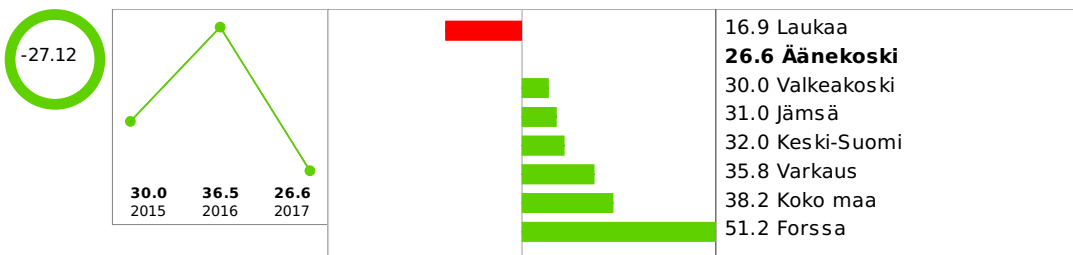
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

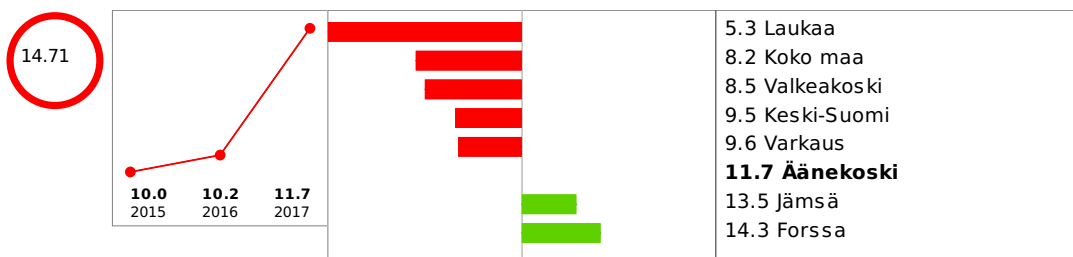
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

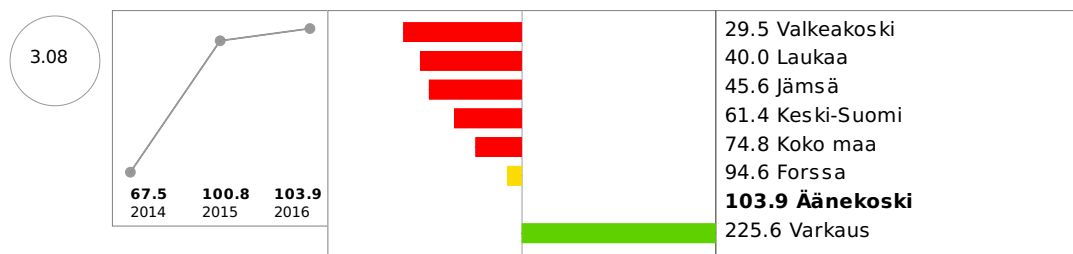
Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

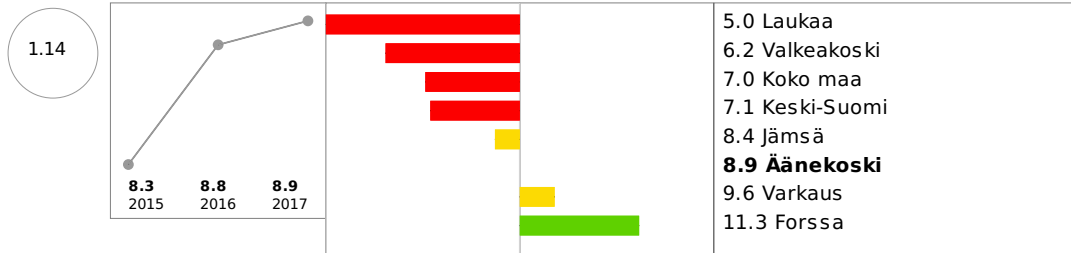
Poliisin tietoon tulleet erät liikenne rikokset / 1 000 asukasta

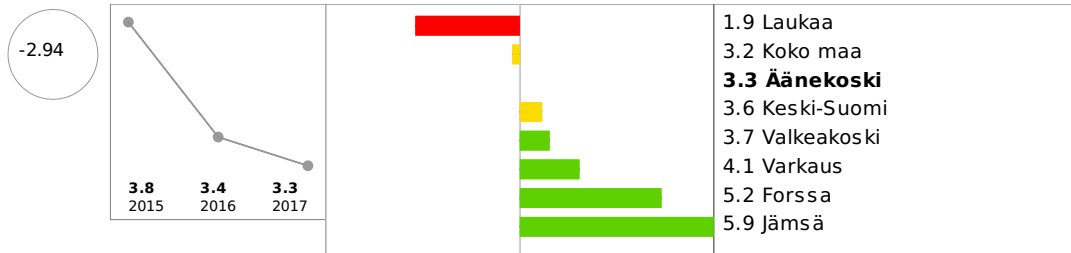
Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikenne rikkomukset / 1 000 asukasta

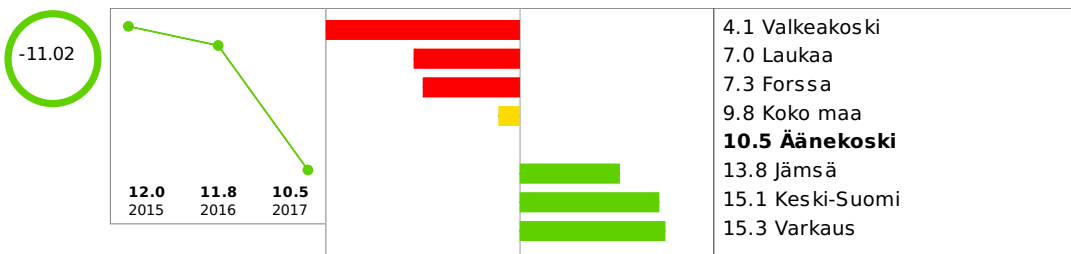
Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina, litraa

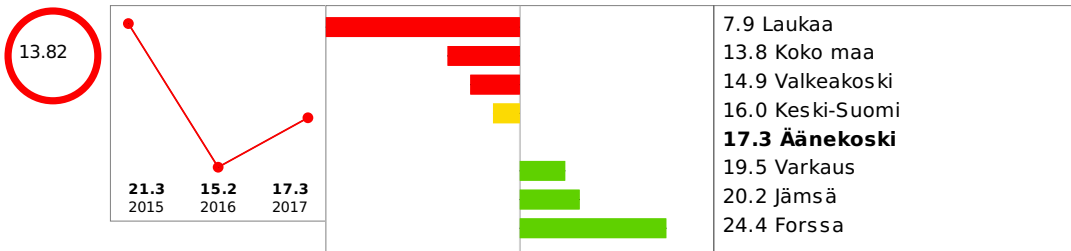
Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1 000 asukasta

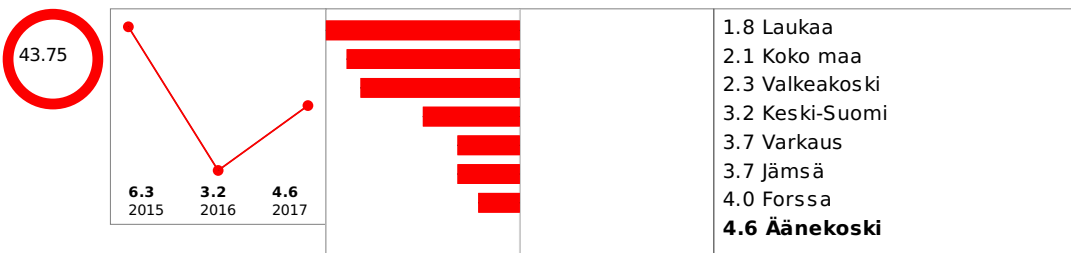
Päihtyneiden säilönnöt / 1 000 asukasta

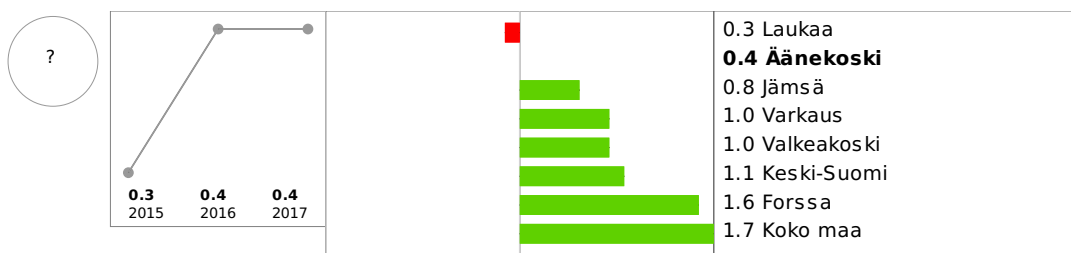
Päihtyneiden vaikutuksen alaisena tehdyistä rikoksista syylliseksi epäillyt / 1 000 asukasta

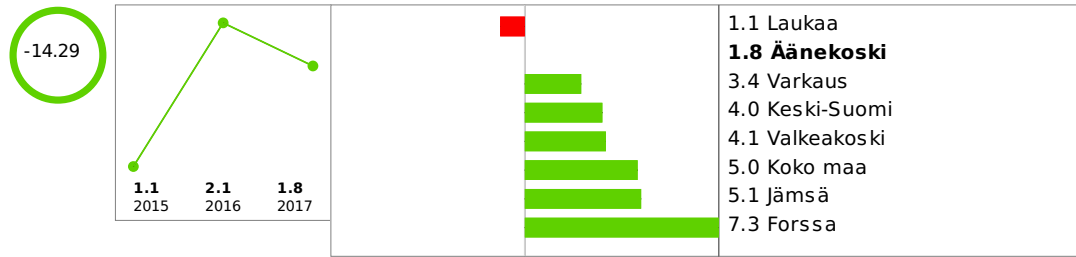
Päihtyneiden vaikutuksen alaisena tehdyistä väkivaltarikoksista syylliseksi epäillyt / 1 000 asukasta

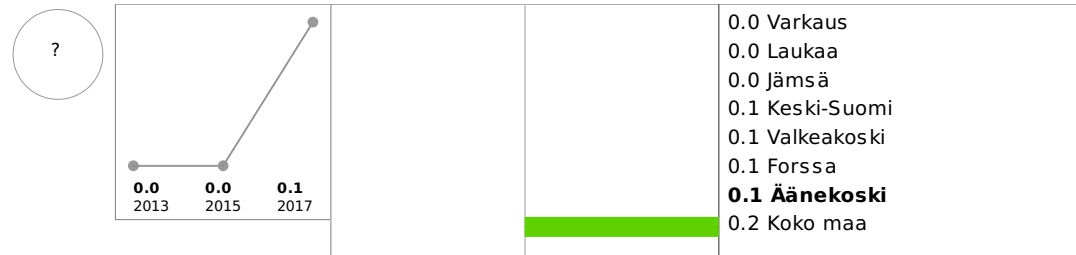
Poliisin tietoon tulleet huumausainerikokset / 1 000 asukasta

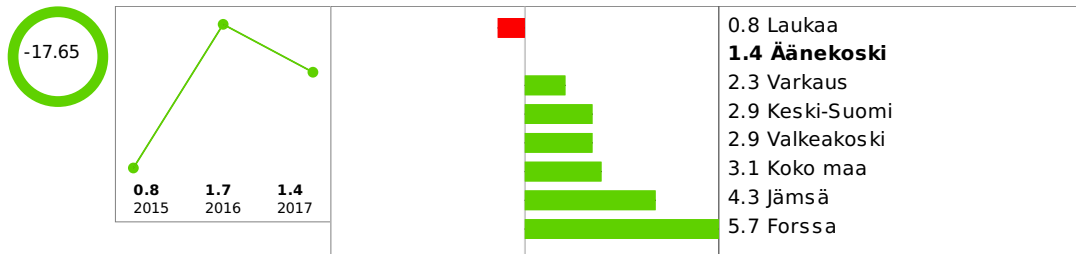
Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerikokset / 1 000 asukasta

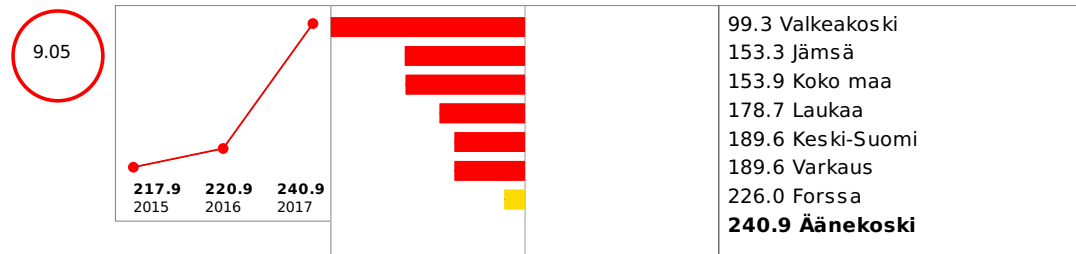
Poliisin tietoon tulleet törkeät huumausainerikokset / 1 000 asukasta

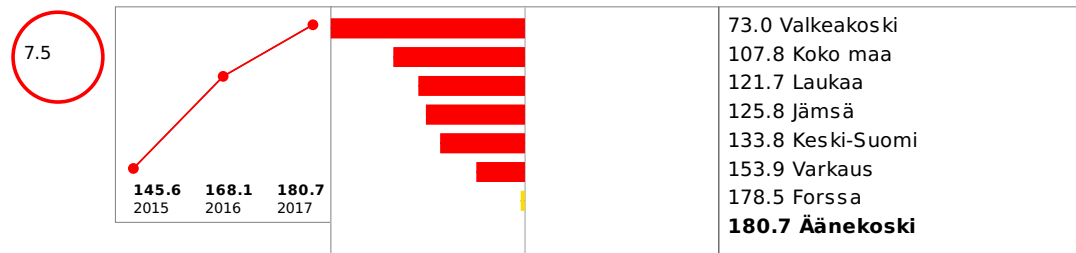
Poliisin tietoon tulleet huumausaineiden käyttöririkokset / 1 000 asukasta

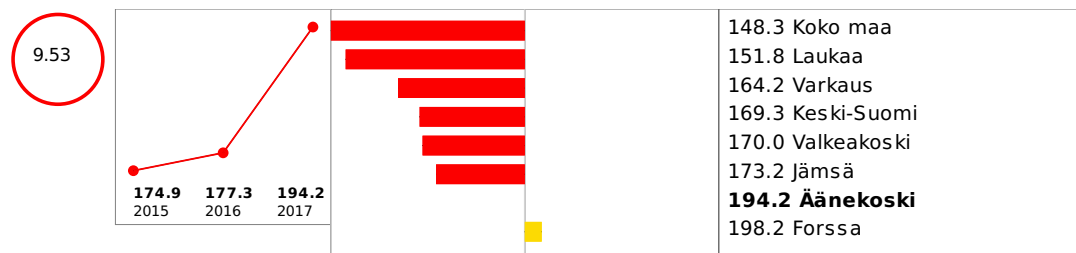
Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitojaksot / 10 000 asukasta

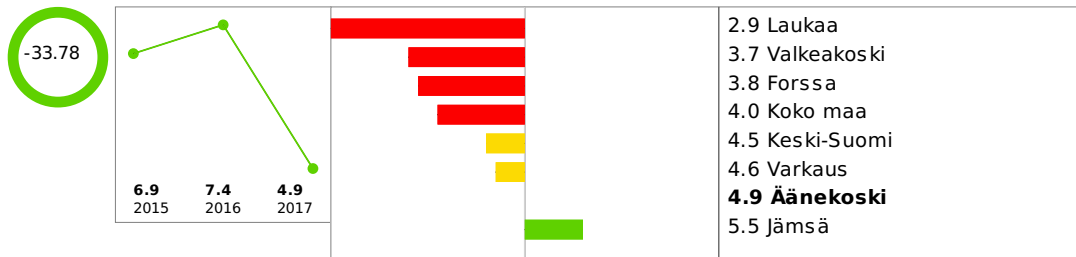
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot / 10 000 asukasta

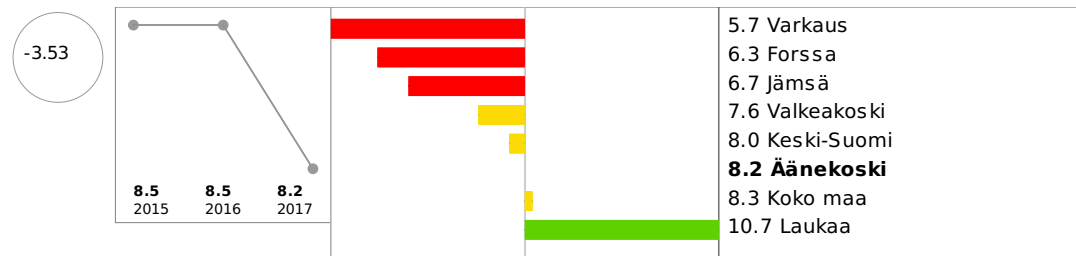
Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat / 10 000 asukasta

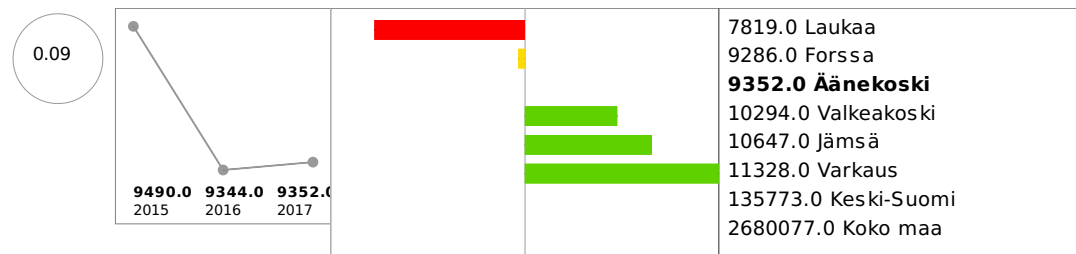
Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta

Ahtaasti asuvat asuntokunnat, % kaikista asuntokunnista

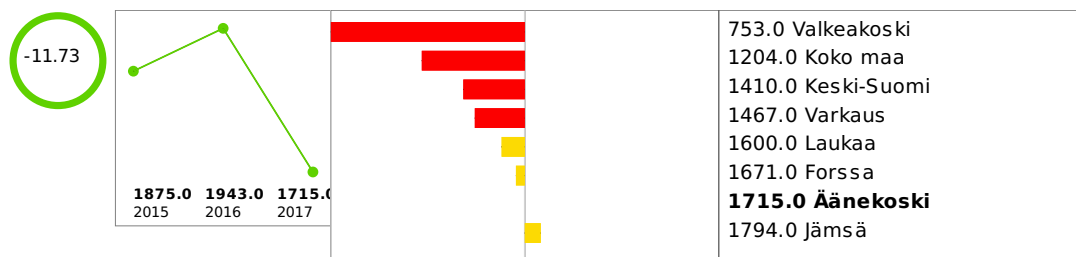
Asuntokunnat yhteensä, lkm

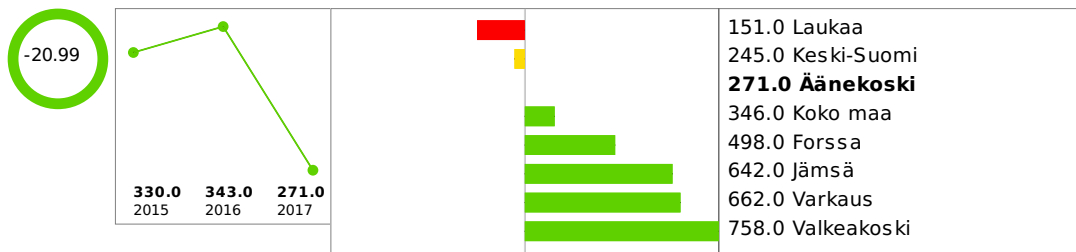
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

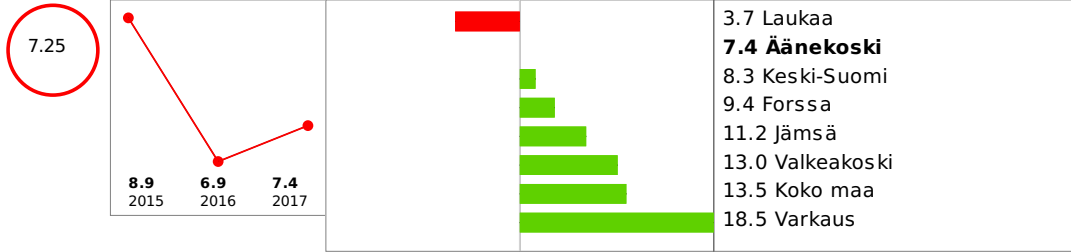
Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

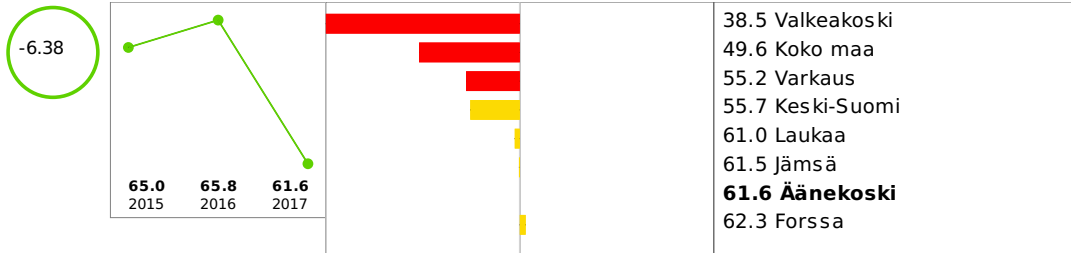
Perusterveydenhuollon muut avohoitokäynnit (muu ammattiryhmä kuin lääkäri) / 1 000 asukasta

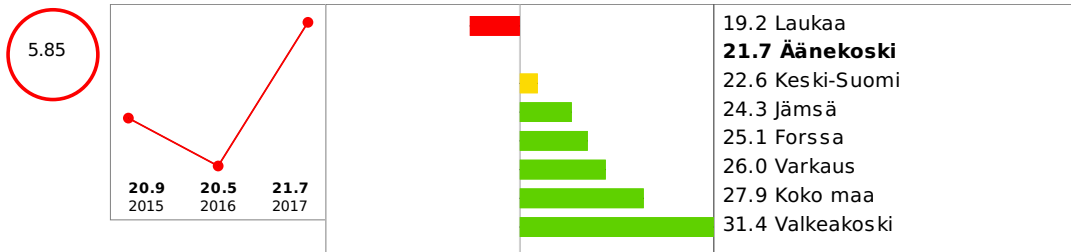
Perusterveydenhuollon vuodeosastohoito, keskimääräinen hoitoaika

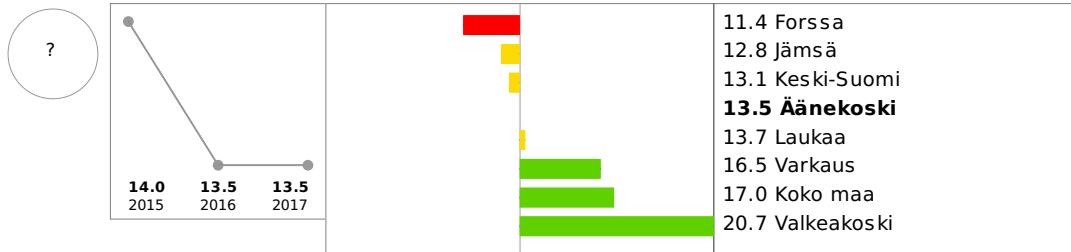
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärin potilaat yhteensä, % väestöstä

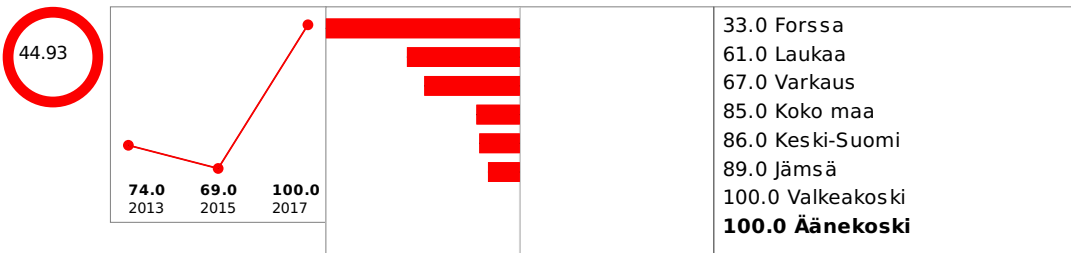
Yksityislääkärikäynneistä korvausta saaneet, % väestöstä

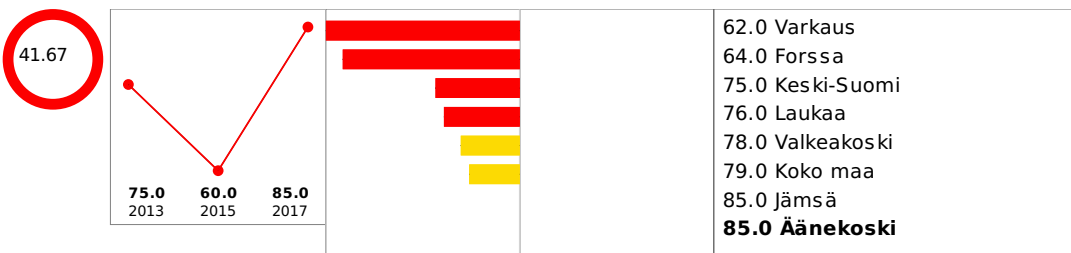
Hammaslääkäripalveluja yksityissektorilla käyttäneet (korvauksia saaneet hlöt), % väestöstä

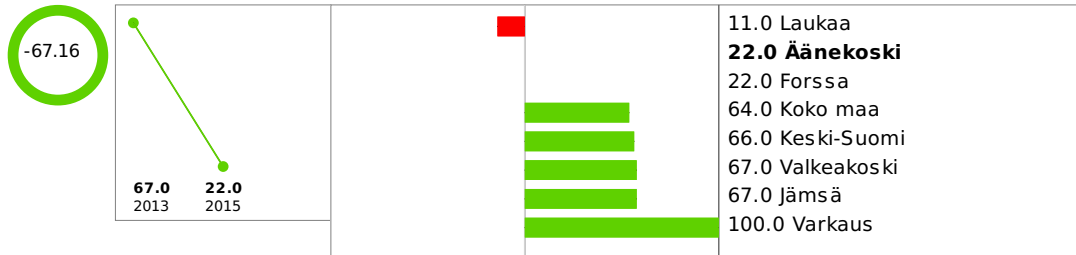
Väestön terveydentilan seuranta ja arviointi kunnan johdossa, pistemäärä

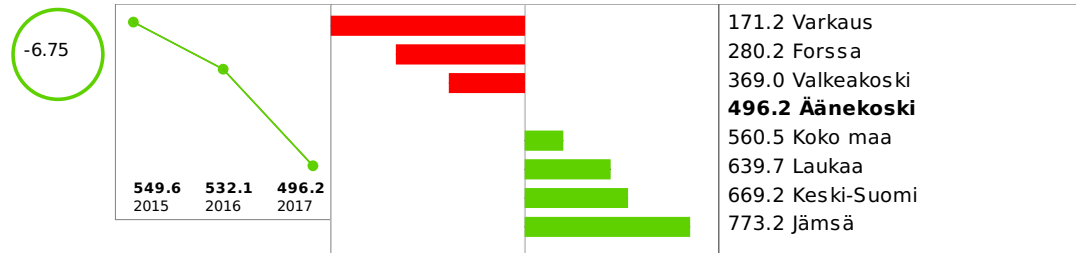
Terveydenedistämisen aktiivisuus (TEA) kunnan strategisessa johtamisessa, pistemäärä

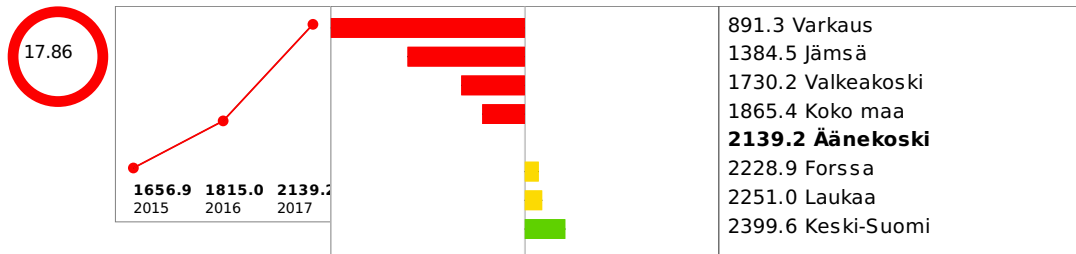
Hyvinvointi- ja terveyseroja kaventavat tavoitteet kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmassa, pistemäärä

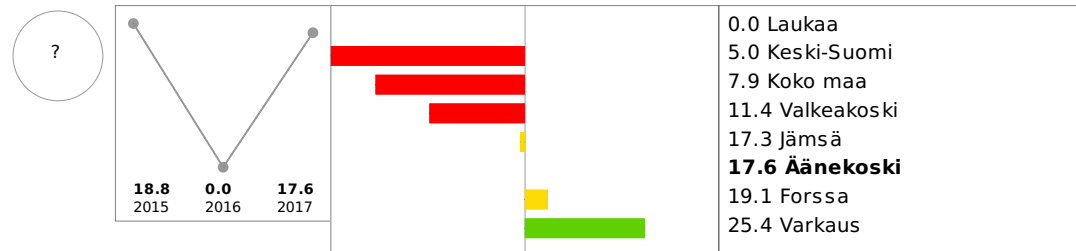
Aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit / 1 000 18 vuotta täyttänyttä

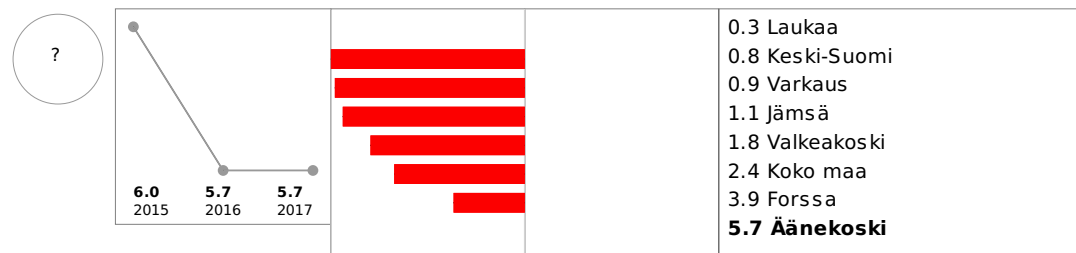
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit / 1 000 asukasta

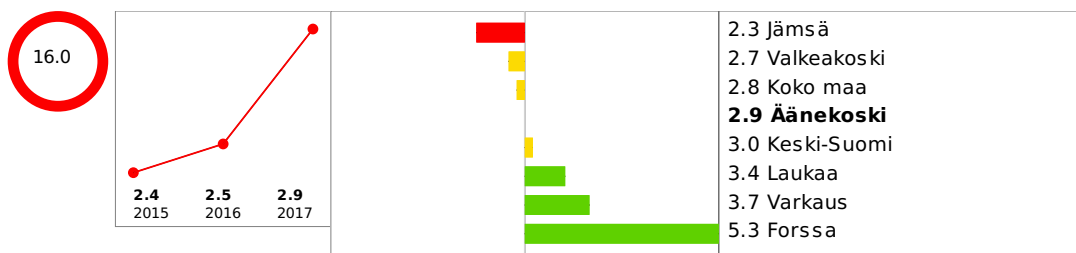
Päihdehuollon avopalveluissa asiakkaita / 1 000 asukasta

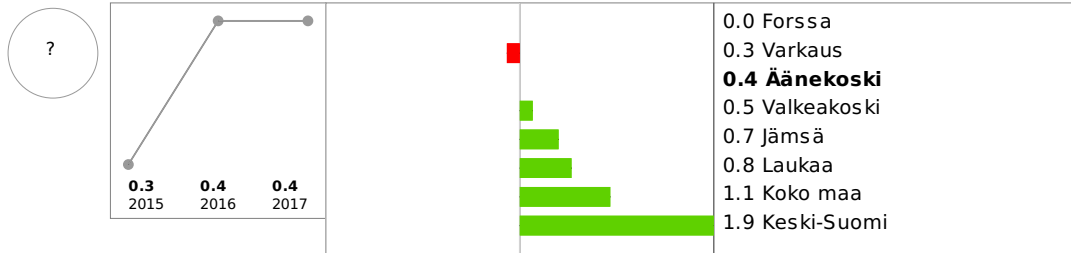
Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet asiakkaat / 1 000 asukasta

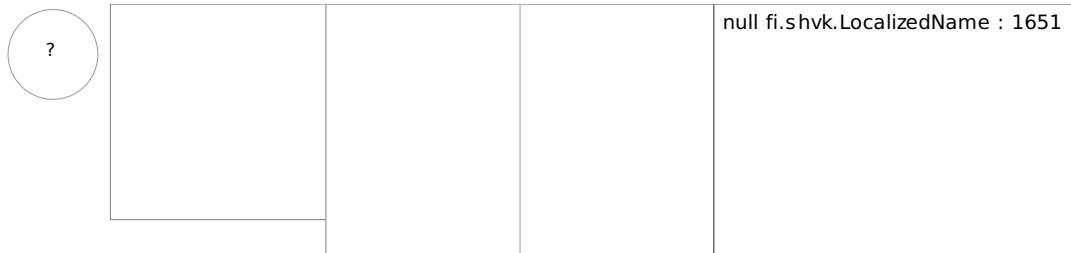
Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidetut potilaat / 1 000 asukasta

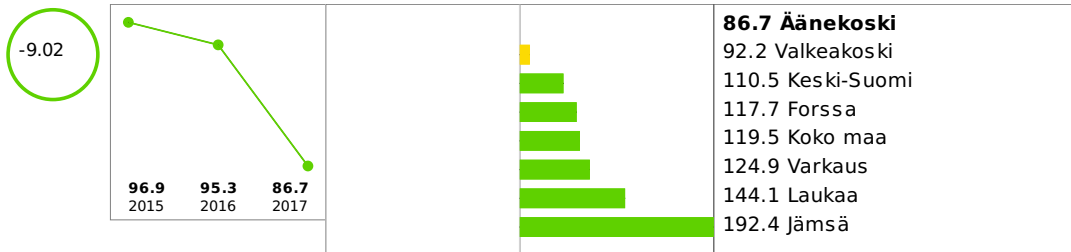
Päihdehuollon asumispalveluissa asiakkaita / 1 000 asukasta

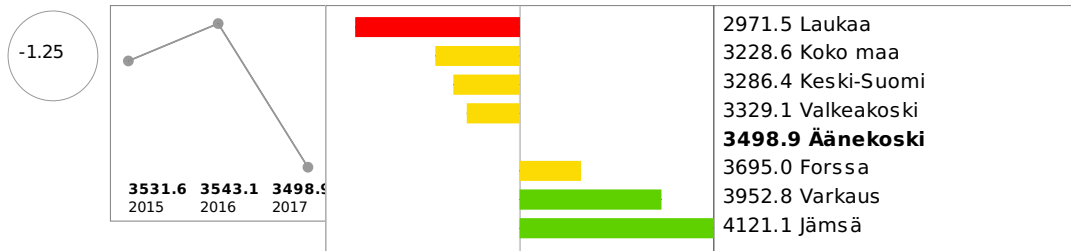
Toimeentulotuki, euroa / asukas

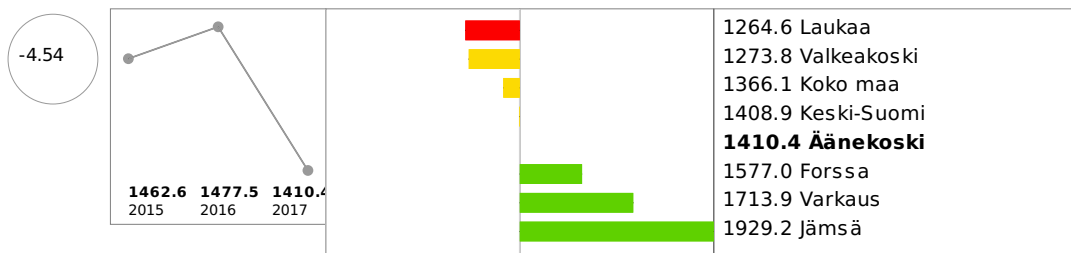
Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien menot yhteensä, euroa/asukas

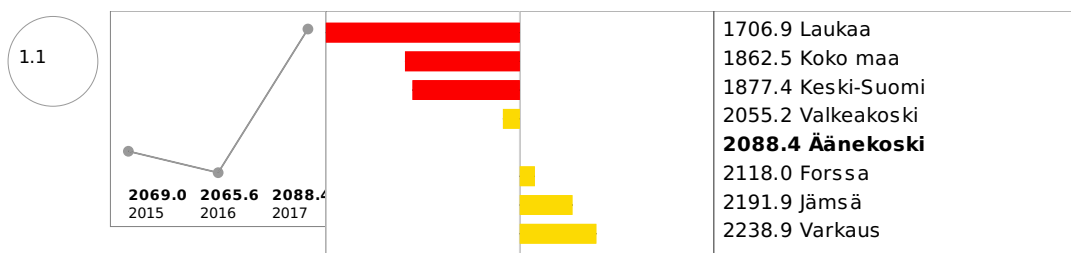
Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset, euroa / asukas

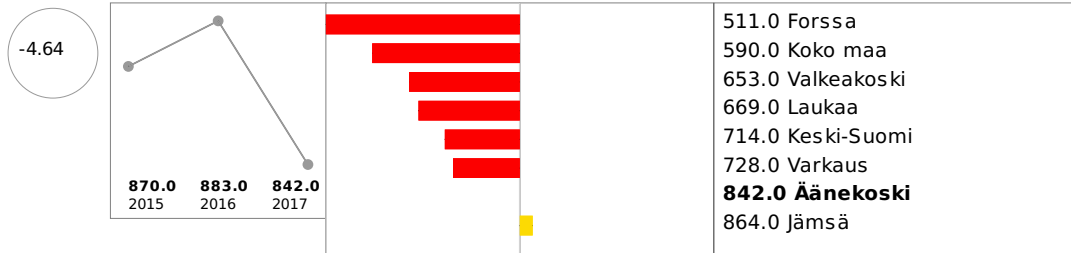
Sosiaalitoimen nettokustannukset, euroa / asukas

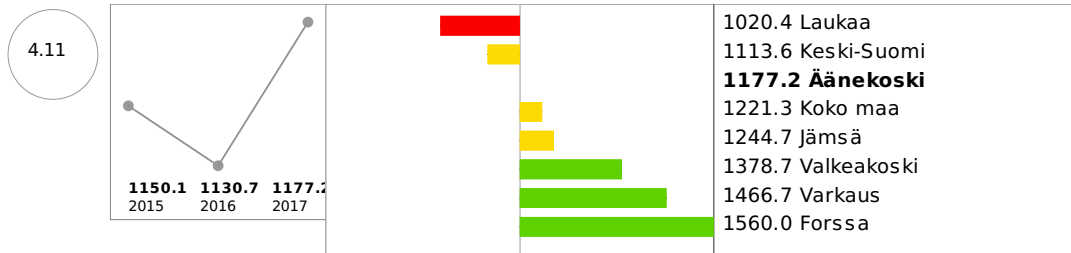
Terveystoimen nettokustannukset, euroa / asukas

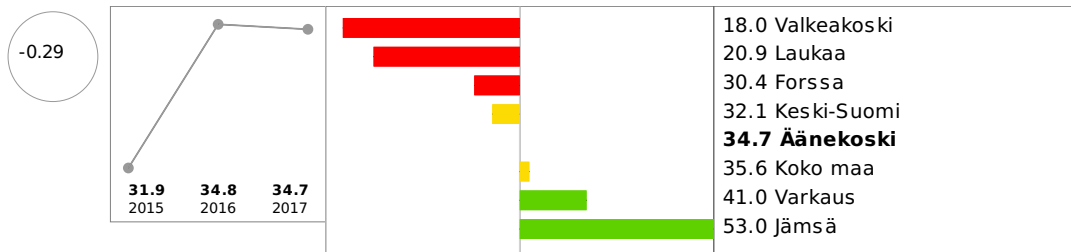
Perusterveydenhuollon (mukaanlukien hammashuolto) nettokustannukset, euroa / asukas

Erikoissairaanhoidon nettokustannukset, euroa / asukas

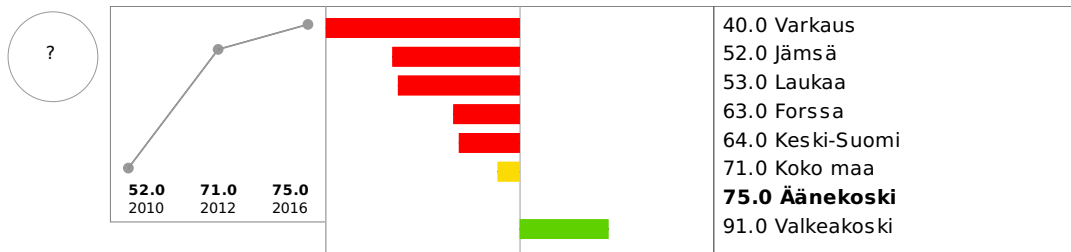

Päihdehuollon nettokustannukset, euroa / asukas

Vapaa-aika

Terveydenedistämisen aktiivisuus (TEA) liikunnan edistämässä, pistemäärä

Muut palvelut

Talous

KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto

Tämän osion indikaattoritiedot ovat pääasiassa vuodelta 2017, joten omista toimintatilastoista saa tuoreimmat tiedot. Perusterveydenhuollon käyntimäärät ovat vähentyneet ja yksityislääkäreiden käyttö on hieman lisääntynyt. Huomioitava on lisääntyneet sairaalajaksot koti- ja vapaa-ajan tapaturmien, kaatumisten ja putoamisten, vammojen ja myrkytysten sekä päihteiden vuoksi.

Kelan sairastavuusindeksi on hieman laskenut, samoin sairauspäivärahaa saaneiden 16-64-vuotiaiden osuus. Positiivista on väestön terveydentilan seuranta ja arviointi kunnan johdossa sekä terveydenedistämisen aktiivisuus kunnan strategisessa johtamisessa. Sen sijaan kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmassa hyvinvointi- ja terveyseroja kaventavien tavoitteiden määrä on vähentynyt.

Indikaattoripaketti

Indikaattoripaketti - Yhteenveto

2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Äänekosken kuntastrategian missiona on, että Äänekosken kaupunki edistää asukkaidensa hyvinvointia ja mahdollistaa monipuolisen elinkeinoelämän. Tämän mission mukaisesti painopisteeksi koko valtuustokaudelle valittiin 1) sairastavuuden ja terveyspalveluiden tarpeen väheneminen kehittämällä palveluja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa ja ottamalla huomioon vaihtoehtoiset tavat palveluiden tuottamiselle sekä toimintaympäristön muutokset. Ennaltaehkäisevän työn merkitystä korostetaan ja kaikissa hallintokunnissa otetaan huomioon suunniteltavana olevissa toimenpiteissä vaikutukset kuntalaisten hyvinvointiin, 2) kuntalaisten turvallisuuden edistäminen pyrkimyksenä vaikuttaa rikollisuuden vähenemiseen, liikenneturvallisuuden parantamiseen sekä ympäristöolosuhteisiin, 3) syrjäytymisen ennaltaehkäisy ja 4) Äänekosken vetovoimaisuuden lisääminen asuinkuntana.

Indikaattorien mukaan Äänekoskella on onnistuttu hyvin toimimaan edellä mainittujen tavoitteiden suuntaisesti. Sairastavuusindeksi on kääntynyt hienoiseen laskuun, samoin terveyspalveluiden käyttö. Palveluita on kehitetty tavoitteen suuntaisesti ja muutoksia toimintatavoissa on toteutettu ja arviointia tehdään koko ajan. Ennaltaehkäisevä työ näkyy erityisen vahvana kasvun ja oppimisen toimialalla. Turvallisuuden edistämiseen tärkeitä toimenpiteitä on tehty kaikilla toimialoilla. Selkeiden muutosten näkyminen rikollisuuden huomattavassa vähenemisessä. Äänekosken vetovoimaisuuden lisääminen asuinkuntana on pitkän aikajänteen työtä, johon mm. kouluverkoston ja kuntalaisten vapaa-ajanviettoa ja hyvinvointia edistävät liikuntapaikkahankkeet tähtäävät. Liikenneyhteyksien parantaminen sekä hyvät ja toimivat peruspalvelut osaltaan lisäävät kunnan vetovoimaisuutta. Hyvä arki asukkaalle -kampanja tukee samaa tavoitetta.

Kaupunki on käynnistänyt myös monia kuntalaisten vapaa-ajanviettoa ja hyvinvointia edistäviä uusia liikuntapaikkahankkeita; esim. Kotakennään alueelle on rakenteilla monitoimihalli (valmistuu 2019 kesällä), jossa keilaamisen lisäksi voidaan pelata eri lajien sisäpelejä ja turnauksia. Näissä tiloissa voidaan myös järjestää konserteja sekä muita suurempia yleisötapahtumia. Suolahteen rakennetaan uusi energiatehokas jäähalli uimahallin läheisyyteen sekä jalkapallon ja yleisurheilun harrastajia varten ylipainehalli Äänekosken liikuntapuistoon. Vuoden 2019 aikana on tarkoitus rakentaa Konginkankaalle Suomen ensimmäinen kunnallinen ratsastusmaneesi ja Suolahteen Wanhan Aseman alueelle varikkorakennus, mikä mahdollistaa myös erilaisten yleisötapahtumien järjestämisen tällä kulttuurihistoriallisesti arvokkaalla alueella.

Vuonna 2018 tarjottiin terveyspalveluja suunnitellusti vakiintuneiden toimintamallien mukaisesti. Vastaanotto toiminnassa juurrutettiin päiväpoliklinikamalli, jossa hoidetaan matalan kynnyksen periaatteella hoitajavetoisesti puolikiireellistä palvelutarvetta. Tämän myötä ensiapulinjan käyttö vähentyi entisestään. Pitkäaikaissairaille potilaille jatkettiin hoitosuunnitelmien tekemistä listavastaanotoilla. Terveyskeskussairaalaan keskityttiin akuuttiin ja kuntouttavaan hoitoon ja kuntoutustiimiä kehitettiin. Mielenterveys- ja päihdepalveluissa jatkettiin matalan kynnyksen päivystystoimintaa ja kehitettiin ryhmähoitomalleja. Päihdekliniikan asiakasmäärässä oli jonkin verran nousua ja käyntimäärät lisääntyivät hieman yli sadalla. Vuoden 2019 talousarvioon esitettiin muutaman vuoden "jäädetytynä" olleen päihdesairaanhoitajan vakanssin täyttämistä ja esitys hyväksyttiin. Erikoissairaanhoidossa psykiatrian hoitopäivät pysyivät ennallaan. Suun terveydenhuollossa siirryttiin pop up -toimintamalliin koululaisten tarkastuksissa, jotka tehtiin lähipalveluina kouluilla. Terveystieteiden huollon kustannukset ovat pysyneet lähes samalla tasolla viimeiset kolme vuotta, vuonna 2018 jopa hieman laskivat edellisvuoteen verrattuna. Huolimatta kustannusten laskemisesta, kuntalaisille on pystytty tarjoamaan laadukkaita ja monipuolisia terveydenhuollon palveluja.

Arjen tuessa palvelurakenteen keventämistä jatkettiin edelleen ja ensisijaiset palvelut olivat avohuollossa. Vuoden aikana tehtiin ja suunniteltiin muutoksia erityisesti Suolahden palvelukeskukseen. Ruskovillan toiminta loppui tammikuussa ja muisti- (Silkkivilla) ja laitoshoidon (Tupasvilla) yksiköiden toiminnoille vuokrattiin loppuvuodesta tilat Attendo Oy:ltä. Vuoden 2019 alussa toteutuvan muuton yhteydessä pienennetään paikkalukua 40:een. Vammaispalveluissa laitoshoidtoa ostettiin arviointijaksolle. Ennaltaehkäisevään toimintaan kiinnitettiin erityistä huomiota tehostamalla palvelutarpeen arviointimenetelmiä ja ottamalla järjestelmällisesti käyttöön kotikuntoutuksen arviointijakso. Uusia toimintamuotoja on etsitty ja samalla toimintaa on muokattu entistä asiakas-lähtoisemmäksi ja kuntouttavammaksi. Asiakas- ja palveluohjausta on kehitetty vuoden 2018 aikana Kukoistava kotihoito -hankkeessa maakunnallisen Kaapo-mallin mukaisesti. Arjen tuessa on tehty suunnitelma neuvonta- ja palveluohjauspuhelimen käyttöönotosta alkuvuodesta 2019.

Vuoden 2017 loppupuolella päätettiin, että vuonna 2018 kiinnitetään erityistä huomiota lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja heille suunnattujen palveluiden kehittämiseen. Esiopetukseen osallistui lähes koko ikäluokka. Lapsiperheiden kotipalvelu on perheiden kotona tapahtuvaa tukea ja apua. Vuonna 2018 kotikäyntejä oli 872 ja edellisenä vuonna 713. Syksyllä 2017 käynnistettyä Perhekeskustoimintaa jatkettiin. Suunnittelun tavoitteena oli, että ennalta-ehkäisevä, kaikille avoin ja maksuton kohtaamispaikka tarjoaa mahdollisuuden tuoda ammatillisen verkoston erityis- ja erikoisosaamista perheiden luokse tarpeen mukaan. Avoimia kohtaamispaikkoja tarjottiin perheille avoimen päiväkodin, vauvakahvilan ja isälapsi-iltojen muodossa. Avoimissa päiväkodeissa kävi keväällä 74 ja syksyllä 50 eri perhettä. Vauvakahvilassa ja isätoiminnassa molemmissa oli 15 eri perhettä. Vanhemmuuden tukea tarjottiin näiden lisäksi myös pienryhmätoiminnassa: Voimamiitti -ryhmä yksin arkea pyörittäville vanhemmille, Virtaa vanhemmuuteen -ryhmä murrosikäisten nuorten vanhemmille sekä tilapäinen lastenhoito Parkkipaikka. Lisäksi järjestettiin kuntalaisille yleisesti Vanhemmuudesta -teemailtoja, joissa aiheena olivat rakkaus ja yhteys perheessä sekä pikkulapsiperheiden uni ja jaksaminen.

Perhekeskus järjesti vuoden aikana yhdessä muiden toimijoiden kanssa 10 eri tapahtumaa lapsiperheille. Nuorille perhekeskus tarjosi syksyllä 2018 yhteistyössä Jyväskylän Seta ry:n kanssa seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuutta tukevaa vertaisryhmätoimintaa. Lisäksi perhekeskus järjesti kolme koulutusta verkostolle. Kehittämistyössä on vuoden aikana keskitytty lasten, nuorten ja perheiden mielenterveystyön hoitopolun kehittämiseen sekä Lapset puheeksi -toimintamallin käyttöönoton edistämiseen. Perhekeskus on tuottanut vuoden aikana palveluita yhteistyössä Äänekosken perhepalveluiden, koulun psykososiaalisten palveluiden, Äänekosken seurakunnan sekä Jyväskylän Seta ry:n kanssa.

Opetuspalvelut on hyödyntänyt opetus- ja kulttuuriministeriön ja opetushallituksen myöntämiä Perusopetus paremmaksi -hankerahoituksia. Kerhotoiminta-hankeen rahoituksella tuotettiin kerhoja 339 oppilaalle seitsemässä koulussa. Koulutuksellisen tasa-arvon edistäminen -hankkeiden rahoituksen tuella palkattiin keväällä 2018 kolme koulunkäynninohjaajaa ja kaksi samanaikaisopettajaa Koulunmäen yhtenäiskouluun sekä Asemakadun ja Telakkakadun koululle. Syksyllä 2018 palkattiin yhteensä 7 koulunkäynninohjaajaa ja 8 samanaikaisopettajaa Koulunmäen ja Suolahden yhtenäiskouluille, Honkolan, Hietaman, Koiviston, Konginkankaan ja Sumiaisten kouluille. Yhteisöohjaaja-hankkeen tuella palkattiin kaksi sosionomia Koulunmäen ja Suolahden yhtenäiskouluille.

Nuorisotyön lähtökohtana on nuoren kasvamaan saattaminen ja nuoren oman toimijuuden tukeminen. Osallisuus on läpileikkaava määritelmä koko nuorisotyössä Äänekoskella. Nuorisotyössä toimitaan nuorten vapaa-ajalla ja nuorten ympäristöissä sekä tarjotaan turvallisia ja päihitteettömiä toimintoja. Vuoden 2018 toiminta koostui mm. tilatyöskentelyistä. Käyntikertoja neljässä eri nuorisotilassa oli vuoden aikana yhteensä 13 230. Kangaslammen leirikeskusta vuokrattiin käyttökauden (huhtikuu - lokakuu) aikana yhteensä 49 kertaa. Lisäksi järjestettiin leiri- ja retkitoimintaa.

Etsivä nuorisotyö jatkoi toimintaansa edellisvuoden tapaan neljän työntekijän voimin. Erasmus+ vaihtoon Sloveniaan osallistui Äänekoskelta 19 nuorta. Teemana oli ympäristönsuojelu. Vuoden 2017 kesällä alkanutta liikkuvan nuorisotyön eli Kesäkaaran toimintaa jatkettiin myös vuonna 2018. Kesäkaara on alueellista toimintaa. Toiminta-alueena on ollut Äänekoski, Saarijärvi, Viitasaari ja Uurainen. Liikkuva nuorisotyö on näyttänyt kahden toimintavuotensa aikana tarpeellisuutensa osana Äänekosken nuorisopalveluja. Liikkuva nuorisotyö on joustava, nopea, eri toimintaympäristöissä toimiva nuorisotyön muoto, joka tavoittaa myös niitä nuoria, jotka eivät käy nuorisotiloilla. Yhteensä liikkuva nuorisotyö tavoitti vuonna 2018 noin 4 700 henkilöä. Nuorisovaltuustoon kuuluu 10 nuorta. Kokouksia on ollut 15 kpl, nuorisovaltuusto on antanut yhden kannanoton ja yhden

lausunnon. Edustajia on kaupunginhallituksessa ja vapaa- aika-, teknisessä sekä kasvun ja oppimisen lautakunnassa. Lisäksi edustus on ollut Keski-Suomen Nuorisovaltuustossa.

Kulttuurityön tavoitteena on lisätä ihmisten kokonaisvaltaista hyvinvointia kulttuuritoiminnan kautta ja parantaa osaltaan kulttuurin harrastusmahdollisuuksien saatavuutta ja saavutettavuutta alueella taiteen perusopetustoimintaa tukemalla. Tilaisuuksia järjestettiin pääasiassa Painotalolla Suolahtisalin ollessa pois käytöstä loppuvuotta lukuun ottamatta. Taidemuseon kävijämäärä oli lähes 2000. Näyttelyitä taidemuseossa järjestettiin neljä, työpajoja kaksi sekä kaksi taiteilijatapaa yhdistettynä paneelikeskusteluun taiteilijuudesta. Lisäksi Hoikkasalissa järjestettiin 12 näyttelyä. Kulttuuritoimen järjestämässä tilaisuuksissa muissa tiloissa ja tapahtumissa (mm. Rantapuiston piknik, Neste Rally Koivisto, uuden vuoden juhla, jne.) kävijöitä oli yhteensä 7003 (edellisvuonna 4 631).

Kirjastotoiminnan tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sanavapautta. Lainaukset ja fyysiset käynnit vähenivät jonkin verran, vastaavasti verkkokäynnit lisääntyivät. Kirjastot olivat auki yhteensä 7 472 tuntia. Soittuhuonetta, tutkijanhuonetta, digitointipistettä ja kerhohuoneita käytettiin ahkerasti, yhteensä 562 tuntia. Suolahden kerhohuone toimi edelleen koulun käytössä. MusiSoiva Mysteeri-llta toteutettiin kaikkiin kirjastoihin yhteistyössä musiikkiopiston, kulttuuritoimen ja perhekeskuksen kanssa. Perhekeskuksen Vauvakahvila Toukkatupa toimi aktiivisesti pääkirjastolla. Koskelan runopiirin Toiverunoja toteutui Suolahdessa.

Musiikkiopisto järjesti vuoden 2018 aikana toiminta-alueellaan 35 isohkoa konserttia, joihin oli vapaa pääsy. Lisäksi oli pienempiä esityksiä mm. toimialueen eri kouluissa, päiväkodeissa ja seniorikeskuksissa. Uutta olivat musiikkivierailut kotihoidon asiakkaiden (vanhusten ja liikuntarajoitteisten) omissa kodeissa.

Liikuntatyön tavoitteena on tuottaa kaikille kuntalaisille tasapuolisesti liikuntalaissa määritellyt liikuntapalvelut, ottaen huomioon kilpaliikunnan, harrasteliikunnan, lasten liikunnan ja erityisryhmien tarpeet. Se järjestää ohjattua liikuntatoimintaa erityisryhmille ja vastaa ostopalveluina liikuntapaikkojen kunnossapidosta. Liikuntapalvelut ylläpitävät liikuntapaikkaverkostoa ottaen huomioon kaikki kunnan asukkaat. Liikuntatyö toimii yhteistyössä paikkakunnan liikuntajärjestöjen kanssa avustamalla niiden toimintaa ja järjestämällä eri tapahtumia niiden kanssa, avustustoiminnassa painotetaan nuorisoliikuntaa. Liikuntapalvelut järjestävät erityisryhmille ja ikääntyväälle väestölle erilaista ryhmäliikuntaa ja liikuntaneuvontaa.

Vesivelhossa oli uimareita yli 53 000 ja Suolahden uimahallissa noin 29 000. Molemmissa uimahalleissa järjestettiin uimakoulutoimintaa opetussuunnitelmiin sisältyen. Muuna toimintana toteutettiin perhe-, kesäuima- ja tekniikkauimakoulut, XL -uintiryhmä, kehitysvammaisten lasten perheuinti, vauvauintiryhmät, eri järjestöjen jumpparyhmät, sukeltajien harjoitusvuorot, vesijumprat sekä ui kesäksi kuntoon - kampanja. Lisäksi järjestettiin mm. Ystävän- ja Kynttilänpäiväuint sekä Wibit-Aqua temppuratapäivä.

Vapaa-aikalautakunnan suurin hanke, liikuntatalon peruskorjaus valmistui syksyllä 2018. Suolahden uimahallin kuntosalin peruskorjaustyöt saatiin loppuun kesällä. Ulkoilureiteillä (Äki ja Sti) otettiin käyttöön kesän 2018 alussa kunto-katsastustaulut. Vapaa-aikalautakunnan eri tiloille on laadittu tarvittavat turvallisuus-suunnitelmat ja uimahallien ja virallisten uimarantojen vedenlaatua seurataan terveydensuojeluviranomaisten toimesta. Kaupungin omistamat liikuntatilat olivat pääsääntöisesti järjestöjen käytettävissä maksutta, pääsymaksullisia tapahtumia lukuun ottamatta.

Tekninen toimiala rakentaa tai rakennuttaa sekä hallitsee kunnan omassa käytössä olevia toimitiloja ja tilaajana vastaa niiden ylläpidosta ja hoidosta. Se vastaa yhdyskuntateknisten ja yleisten alueiden suunnittelusta ja rakennuttamisesta, valmisteleo vesihuollon yleistä kehittämistä sekä toiminta-aluepäätöksiä koskevat asiat, vastaa kunnalle lainsäädännössä osoitetuista asuntotoimea, yksityisteitä, tie- ja vesiliikennettä ja romuajoneuvoja koskevista tehtävistä sekä vastaa kaupungin eri toimialojen kuljetuspalvelujen sekä kunnan sisäisen joukkoliikenteen suunnittelusta ja järjestämisestä sekä liikennejärjestelmätyöstä. Toimialaa koskevien uusien ratkaisujen käyttöönotto, (esim. kiinteistö-leasing) mahdollistaa rakennetun ympäristön laajentumisen. Tämä ei ratkaise kuitenkaan ongelmaa, mikä kohdistuu jo olemassa olevaan, ikääntyvään rakennuskantaan tai katuverkkoon. Lisäksi huomiota pitää kiinnittää leasing-vuokramaksuihin niiden osuuden kasvaessa talousarviossa osana käyttötaloutta. Myös laajentuva katu- ja infraverkko tarvitsee osakseen lisää resursseja.

Ympäristölautakunnan perustehtävänä on huolehtia alaisuudessa olevista lupa-, valvonta- ja seurantatehtävistä

sekä rakentamisen ja ympäristönsuojelun ohjauksesta ja neuvonnasta. Tavoitteena on edistää hyvää rakentamistapaa ja kaupunkikuvaa sekä luonnonsuojelun ja kestävä kehityksen huomioon ottamista kaikessa kunnan toiminnassa.

Toimenpiteitä ja tavoitteita on ollut runsaasti. Haasteet Äänekoskella on moninaiset ja sen vuoksi edellyttävät useiden eri tahojen toiminnan suuntamista saman tavoitteen saavuttamiseksi. Yksittäisellä toimenpiteellä ei saada oleellista muutosta esimerkiksi nuorten hyvinvointiin, koska pahoinvointi on monen tekijän summa.

3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Vuoden 2016 alussa voimaan tullut Äänekosken kaupunkistrategia vuosille 2016-2021 antaa merkittävän tuen kunnan hyvinvointityölle. Äänekosken kaupungin eri toiminnoissa on lähdetty aktiivisesti etsimään keinoja kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja asiakasnäkökulman parantamiseksi. Sekä eri toimialojen välistä että kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä on edelleen tiivistettävä.

Vuoden 2018 aikana on saatu toteutettua useita kuntalaisten hyvinvoinnin lisäämiseen tähtäviä toimenpiteitä. Väkiluvun kehitys oli jälleen kerran negatiivinen (-299 henkilöä). Väkilukua laskee muuttotappion (-194 henkilöä) lisäksi myös kaupungin ikärakenne, koska syntyvyys on pienempää kuin kuolleisuus. Vuonna 2018 käynnistetty Hyvä arki asukkaalle -kampanja on tuonut kaupungille positiivista ilmettä.

Kaupungin korkea työttömyysaste on jatkanut laskemistaan. Työllisyysohjelman toimenpide-ehdotuksia on toteutettu ja toimenpiteillä on saatu myös toivottua vaikuttavuutta. Toimenpiteillä on ollut vaikutusta eniten pitkäaikais- ja rakennetyöttömyyden osalta. Kaupungin on jatkossakin suunnattava voimavarojaan entistä enemmän nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi.

Vuoden 2018 aikana on tarkasteltu erityisesti niitä terveydenedistämisaktiivisuuteen vaikuttavia tekijöitä, joissa Äänekoski on antanut itselleen huonot arviot. Tätä tarkastelua on jatkettava vuonna 2019 ja pyrittävä saamaan mahdollisimman ajantasaista tietoa kuntalaisten hyvinvoinnista ja reagoimaan mahdollisiin negatiivisiin muutoksiin nopeasti. Erityistä huomiota toimenpiteiden suunnittelussa ja toteuttamisessa on kiinnitettävä niihin tekijöihin, joilla on vaikutusta kuntalaisten syrjäytymisriskiin. Myös turvallisuuden parantamiseen, ennenkaikkea tapaturmien ennaltaehkäisemiseksi, on pyrittävä vaikuttamaan kunnan toimilla.

Elinkeinoyksikön tavoitteena oli käynnistää myös omia hankkeita sekä tehdä yhteistyötä muiden tahojen kanssa botalouden, matkailun, lähidemokratian, logistiikan ja teollisen digitalisoitumisen osalta. Maakunnalliset ja kaupunkiseutusopimukset olivat myös tiiviisti mukana ohjelmassa. Maakunnallisten elinkeinopalvelujen kehittäminen, yhteistyön tiivistäminen ja selkeyttäminen jatkuvat. Yhteistyön lisäämiseen ja yrittäjyyden/yritteliäisyyden tukemiseen ja kannustamiseen sekä niiden valmiuksien parantamiseen käytetään enemmän resursseja.

Noudattamalla strategiaa ja talouskuria, oikealla henkilöstöpolitiikalla, rakenteellisilla uudistuksilla ja erilaisilla kehityshankkeilla Äänekoskella on mahdollisuus yhdessä rakentaa kunta, joka pystyy vastata tulevaisuuden haasteisiin ja mahdollisuuksiin. Soten toteutumattomuus aiheuttaa Äänekoskelle huomattavan taloudellisen haasteen ennen kaikkea rakenteilla olevan keskussairaalan rahoittamiseksi.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2019

Vuoden 2019 aikana on tarkasteltava erityisesti niitä hyvinvoinnin osa-alueita, joissa ei ole tapahtunut parantumista tai jotka ovat pysyneet aiemmalla heikolla tasolla. Näitä osa-alueita ja niihin liittyviä toimenpiteitä tarkastelemalla löydetään ne kehittämiskohteet, joiden avulla kuntalaisten hyvinvointia pystytään todennäköisesti lisäämään. Erityistä huomiota toimenpiteiden suunnittelussa ja toteuttamisessa on kiinnitettävä niihin tekijöihin, joilla on vaikutusta kuntalaisten syrjäytymisriskiin. Myös turvallisuuden parantamiseen on pyrittävä vaikuttamaan kunnan toimilla. Tapaturmien ennaltaehkäisyyn (painopiste kotitapaturmissa ja kaatumissa sekä putoamisissa) on etsittävä ja otettava käyttöön toimivia keinoja (mm. kaatumisriskin arviointi terveyspalveluiden ja arjen tuen asiakkaille suunnatusti, liukkauden torjunta kaduilla ja julkisten tilojen läheisyydessä, riittävä valaistus sekä suojateiden turvallisuuden parantaminen).

Erityisinä painopistealueina vuonna 2019 on nuorten hyvinvoinnin lisääminen ja kuntalaisten osallisuuden lisääminen. Nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi tehdyn moniammatillinen selvityksen pohjalta on arvioitu jatkokehittämistarpeet ja tehty suunnitelmat. Työllisyysohjelmaa päivitetään vuoden 2019 kuluessa ja pääpaino tulee olemaan valmennuksessa ja selvänä kohderyhmänä nähdään nuoret. Kaupunki on useita vuosia investoinut vahvasti terveydenhuoltoon, kouluverkkoon ja vapaa-ajan rakentamiseen. Kohderyhmänä jatkossa on hyvinvointipalvelut, etenkin vanhuspalvelut ja nuoret. Investointitaso ei jatkossa voi olla yhtä suuri kuin aiempina vuosina, mutta jatkuvaa kehitystä ja parantamista kaikessa toiminnassa on jatkettava. Ympäristöasiat ovat jo nyt tärkeitä kaupungille, mutta jatkossa kaupungin tulee päätöksenteossaan ja toiminnassaan arvioida tekemisiään ympäristöasiat entistä enemmän huomioiden.

Tavoitteena on löytää toimivat rakenteet kunnan omalle monialaiselle hyvinvointityölle ja käyttää hyvinvointiin liittyvien vaikutusten ennakoarviointia päätöksenteon tukena.

4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Kaupunkistrategia ohjaa kaikkia kaupungin toimintoja ja toimijoita. Strategian *missiona* on, että Äänekosken kaupunki edistää asukkaidensa hyvinvointia ja mahdollistaa monipuolisen elinkeinoelämän. *Visiona* on, että Äänekoski on pohjoisen Keski-Suomen vetovoimaisin asuin- ja työssäkäyntikeskus, jossa on monipuolista yritystoimintaa ja toimivat palvelut. Keskeisinä *toimintaa ohjaavina arvoina* ovat 1) innovatiivisuus ja uudistumiskyky, 2) tasa-arvoisuus, 3) oikeudenmukaisuus ja 4) kestävä kehitys.

Strategiset päämäärät ja kriittiset menestystekijät:

Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski

*Hyvät ja toimivat peruspalvelut

*Monipuoliset kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

*Viihtyisä ja vetovoimainen asuin- ja elinympäristö

*Kuntalaisten vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen

*Kilpailukykyinen elinkeinoympäristö ja laadukkaat elinkeinopalvelut

*Hyvien liikenneyhteyksien vahvistaminen

*Työllisyyden edistäminen

*Ympäristöystävällinen, energiatehokas ja uuisutuviin energialähteisiin tukeutuva kaupunki - Suomen Biolaakso

Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous

*Kehittämisen mahdollistava taloustilanne

*Strategisten investointien hallinta

*Toimiva kuntakonserni ja johdonmukainen omistajapolitiikka

Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit

*Kustannustehokkaat ja laadukkaat prosessit

*Uuden teknologian hyödyntäminen

*Viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden yhteistyön ja vuorovaikutuksen syventäminen

Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö

*Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö

*Toimiva johto ja esimiestyö

Hyvinvoinnin edistämisen painopisteet valtuustokaudella 2017-2020

1) Sairastavuuden ja terveystalouden tarpeen väheneminen kehittämällä palveluja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa ja ottamalla huomioon vaihtoehtoiset tavat palveluiden tuottamiselle sekä toimintaympäristön muutokset. Ennaltaehkäisevän työn merkitystä korostetaan ja kaikissa hallintokunnissa otetaan huomioon suunniteltavana olevissa toimenpiteissä vaikutukset kuntalaisten hyvinvointiin.

2) Kuntalaisten turvallisuuden edistäminen pyrkimyksenä vaikuttaa rikollisuuden vähenemiseen, liikenneturvallisuuden parantamiseen sekä ympäristöolosuhteisiin.

3) Syrjäytymisen ennaltaehkäisy ja

4) Äänekosken vetovoimaisuuden lisääminen asuinkuntana

5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Vapaa-aikaohjelma 2019-2021 (valmisteilla)

Ikääntymispoliittinen ohjelma vuosille 2018-2022 (2018)

Kiinteistöohjelma vuosille 2017-2027 (2018)

Plänet B-hanke vuosille 2018-2020

Kulttuurikasvatussuunnitelma (2018)

Äänekosken kaupunkistrategia 2016-2021

Äänekosken kaupungin työllisyysohjelma vuosille 2016-2019

Äänekosken kaupungin elinkeino- ja kilpailukykyohjelma vuosille 2017-2021

Hyvä arki asukkaalle - kampanja (11/2017)

Äänekosken kotouttamisohjelman päivittäminen (2016)

Äänekosken rantayleiskaavan muutos 12/2016 (2015)

Äänekosken keskustan kehittäminen 2010-2050

Äänekosken kaupunkirakennepohjelmaksi vuosille 2017-2021

Äänekosken kaupungin markkinointiohjelma vuosille 2017-2021

Uudistuva Äänekosken ydinkeskusta (2015)

Äänejärven rantapuiston yleissuunnitelma (2013)

Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma ja Ympäristönsuojelun valvontaohjelma (2017)

Äänemäen toiminnallinen master plan -suunnitelma 2016

Kasvun ja oppimisen tuki varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa 2018

Äänekosken kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2017

Äänekosken kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma 2016

Koulukuljetusopas 2018

Äänekosken kaupungin lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman päivitys vuosille 2016-2019

Äänekosken LAPE-työryhmän asettaminen 2017-2020

Toimintasuunnitelma koskien Äänekosken kaupungin neuvolatoimintaa, koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa sekä lasten ja nuorten ehkäisevää suun terveydenhuoltoa 2011

Turvapaikanhakijoiden ja kiintiöpakolaisten kuntapaikkojen määrä 1.1.2018 lukien

Lastensuojelusuunnitelma vuoteen 2017

Perhekeskustoimintamallin kehittäminen 2015

Perusopetuksen paikalliset osuudet: liikunta vuosiluokille 3-6 ja opetussuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat

Esi- ja perusopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2017-2019

Esiopetuksen kestävän kehityksen suunnitelma 2017-2019

Äänekosken kaupungin ja Äänekosken 4H-yhdistys ry:n välinen yhteistyösopimus vuosille 2016-2018

Mielenterveys- ja päihdeohjelma vuosille 2014-2017

LÄSNÄ -Äänekosken kaupungin vammaispoliittinen ohjelma 2016-2019

Perhehoidon maakunnallisen toimintaohjeen päivitys (2017)

Keski-Suomen vammaisstrategia 2016 (päivitys v. 2018)

Työsuojelun työhyvinvointitoiminnan ohjelma vuosille 2014-2017

Vanhuspalvelulain mukainen hyvinvointisuunnitelma 2014

Perhehoidon maakunnallinen toimintaohje vammaisten ja ikäihmisten hoitoon 2015

Ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen ohje 2018-2019

Lastensuojelun perhehoidon toimintaohje vuodelle 2018

Seniorikortin laajentaminen (2017)

Äänekosken joukkoliikennesuunnitelma (hallitus kevät 2012)

Maankäyttö- ja elinvoimaohjelma vuosille 2014-2017

Rakenneyleiskaava 2016

Äänekoski 2030 osayleiskaava (2017)

Jätehuollon järjestäminen (Jätehuollon palvelutehtävien siirtäminen Sammakkokangas Oy:lle 2017)

Periaatepäätös jäähalli-, monitoimihalli- ja ylipainehallihankkeiden toteuttamisesta sekä liikuntatalon peruskorjauksesta (2017)

Liikennepalveluiden hankinnat; Äänekosken kaupungin henkilökuljetukset, Konginkankaan alue, Hietama ja Sumiainen-Suolahti 2016

Keski-Suomen liikennejärjestelmän kehittämisen aiesopimus vuosille 2016-2019

Terveyden edistämisen kokonaissuunnitelma 5/2011

6 Hyvinvointisuunnitelma

Ympäristöystävällisyyden ja energiatehokkuuden lisäämiseksi kaupungin omat rakennusinvestoinnit toteutetaan ekologisesti kestäväällä tavalla, liitytään PEHC-metsäsertifointiin, suositaan ekologisia ratkaisuja hankinnoissa, tehdään kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumukset, toimitaan energiatehokkuusohjelman mukaisesti, katujen puhdistaminen keväällä tehdään hallitusti ja vaihdetaan öljylämmityskohteiden lämmitystapa.

Äänekosken kaupunki tarkkailee ilmanlaatua yhteistarkkailusopimuksessa mukana olevien energiantuotanto- ja

teollisuuslaitosten kanssa. Tarkkailusta vastaa Äänekosken kaupungin ympäristönvalvonta. Mittauksia suoritetaan yhdellä kiinteällä mittausasemalla, joka on sijoitettu Äänekosken Hiskinmäelle. Mittausasemalla mitataan rikkidioksi-dia (SO₂), typen oksideja (NO_x), haisevia rikkijyhdisteitä (TRS) ja hen-gitettäviä hiukkasia (PM₁₀). Tarkkailu tapahtuu osin ympäristövalvonnan omana työnä ja osin asiantuntijapalvelujen ostona. Tulokset raportoidaan vuosittain. Lisäksi seurataan kasvihuonepäästöjä ja ne kirjataan vuosittain julkaistavaan CO₂ -raporttiin.

Äänekosken Energia Oy:n uusi Teräväniemen jätevedenpuhdistamo on käynnistynyt vuonna 2018. Äänekosken Energia Oy ylläpitää myös vesi- ja jätevesiverkostoa sekä suurelta osin myös hulevesiverkostoa. Yhtiö vastaa toiminnan päästötarkkailusta osallistumalla mm. Äänekoski - Vaajakoski vesireitin yhteistarkkailuun ja hoitamalla puhdistamoiden (myös Tihusuon puhdistamo Konginkankaalla) ympäristölupien muista tarkkailuvelvoitteista.

Maaperän ja pohjaveden suojelu kuuluu osana ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa. Vuonna 2018 laadittiin YSL:n mukainen valvontaohje- ja suunnitelma. Pyhäjärven lintuveden (Natura 2000-alue) kunnostussuunnitelmaa varten on haettu valtionavustusta vuonna 2018. Mikäli valtionavustus myönnetään, Äänekosken kaupunki osallistuu Pyhäjärven kunnostussuunnitelman laatimiseen ja rahoitukseen. Hanke toteutetaan yhteistyössä Konneveden kunnan kanssa. Äänekosken alueen suurimpien vesistöjen tila on kuvattu Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2016 - 2021. Keski- ja Ala-Keitele ovat Pyyrinlahtea lukuun ottamatta hyvässä tilassa. Saarijärven reitin vesistöt ja Kuhnamo ovat tyydyttävässä tai välttävissä tilassa. Äänekosken kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on mukana Keski-Suomen ELY-keskuksen organisoimassa vesienhoidon yhteistyöryhmässä toimikautena 2019–2020. Äänekoskella kartoitettiin kaavoituspalvelujen toimesta yhteistyössä ympäristötoimen kanssa Markkamäen sekä Suolahden Kylämäen ja Suojoen luontopolut vuonna 2018. Äänekosken ympäristönsuojeluviranomainen toteuttaa kartoituksen pohjalta esitetyt toimenpiteet yhteistyössä vapaa-aikatoimen kanssa.

Äänekosken taajamien ja kylien kehittämisen perustaksi tehdään taajamien ja kylien kehittämisohjelma, jonka perusteella taajamien ja kylien määrätietoinen kehittäminen käynnistyy yhdessä sovittujen toimenpiteiden ja hankkeiden avulla. Asukkaita osallistetaan kehitystyöhön mukaan eri foorumeilla. Kaupungin imagomarkkinointiin panostetaan enemmän asukas- ja yrityshoukuttelevuuden lisäämiseksi. Toimintavuoden ensimmäisellä puolikkaalla tulee käsittelyyn asuntopoliittinen ohjelma, jossa määritellään tarkemmin mm. asuinkuntamarkkinoinnin keskeiset periaatteet.

Työllisyyden edistämiseksi kaupunki lisää kuntouttavaa työtoimintaa ja päivittää työllisyysohjelman. Työelämävalmennusyksikössä jatketaan niiden toimenpiteiden kehittämistä, joiden avulla tuetaan työllistymistä yrityksiin/muihin organisaatioihin ja kunnan omiin yksiköihin sekä parannetaan osaavan työvoiman saatavuutta alueella. Vuoden 2019 alussa toiminnan aloittaa valmennustiimi, jonka kohderyhmänä ovat nuoret ja nuoret aikuiset työmarkkinatukilistalla olevat, vastavalmistuneet, koulun keskeyttäneet ja nuoret, jotka eivät ole aloittaneet jatko-opintojaan perusopetuksen tai lukion jälkeen. Valmennustiimin tehtävänä on palkkatukityösuhteisten ja oppisopimustyöntekijöiden rekrytointi (palkkatuki), yksilö- ja ryhmävalmennukset, vastavalmistuneiden työllistymisen edistäminen sekä palkkatuella palkatun henkilöstön jatkopoluttaminen eteenpäin työsuhteen päättymisen jälkeen. Käytännön valmennusprosessista vastaa valmennustiimi, joka koostuu neljästä valmentajasta.

Vuonna 2019 tavoitteena on saada mahdollisimman moni passiivituksen piiristä aktiivitoimenpiteisiin: työkokeiluun, opiskelemaan, kuntouttavaan työtoimintaan tai palkkatuettuun työhön. Erityisesti nuorten kohdalla tavoitteena on tukea työllistymistä avoimille työmarkkinoille tai ammatillisen opintoihin. Pisimpään työttömänä olleiden joukossa on paljon henkilöitä, joiden työkyky on selkeästi alentunut. Heidän ohjaaminen työttömien terveystarkastuksen kautta tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin, esim. sairauslomalle, kuntoutukseen tai eläkeselvittelyihin on tarkoituksenmukaista sekä työttömän itsensä, että kunnan näkökulmasta. Kaupunki varautuu työllistämään kaikki halukkaat peruskoulun päättävät nuoret kahden viikon työsuhteeseen. Äänekoski hakee työllisyyttä edistäviä ESR -hankkeita ja vahvistaa myös siten rooliaan vahvana toimijana työllisyyden edistäjänä.

Terveyspalveluissa sähköistä asiointia ja teknologiaa hyödynnetään laajentamalla nettiajanvarausta ja tekstiviestipalvelua. Potilastietojärjestelmän sovellutuksina Medinet-palvelun kautta kehitetään omahoidon seuranta- ja sähköisiä lomakkeita. Kaikissa toiminnoissa tavoitteena on varhainen tuki ja ennaltaehkäisy. Kansansairauksien, päihdehaittojen sekä iäkkäiden kaatumisten ja vahaaravitsemuksen osalta sovitaan

ennaltaehkäisevän työn toimintakäytännöistä. Terveyspalveluista osallistutaan kansantautien hoitoketjujen maakunnalliseen arviointityöhön. Tupakasta vieroitusprosessia jalkautetaan ja arvioidaan. Terveyskeskuksessa pilotoidaan sosiaaliohjausta. Vastaanotoilla eri ammattiryhmien toiminta perustuu tiimityöhön ja prosessijatteluun. Tiimien toiminnan yhteinen ja tärkein tehtävä on vastuu potilaiden hoidon prosessien jatkuvuudesta ja palveluiden oikeanlaisesta kohdentumisesta.

Suun terveydenhuoltoon lisätään 1 uusi hammashoitajan toimi, jonka työ suuntautuu ennaltaehkäisyyn. Työnkuvaan kuuluvat sekä lasten, nuorten että ikäihmisten ehkäisevän hammashoidon toiminnot ja näihin liittyvien prosessien suunnittelu, toteutus ja kehittäminen esimiesohjauksessa. Mielenveys- ja päihdepalveluissa kehitetään moniammatillista työotetta kotiin suuntautuvassa palvelussa huomioiden asiakkaiden verkostot ja eri hoitotahot. Yhteistyötä tehdään sairaanhoitopiirin psykiatristen osastojen kanssa siten, että asiakas palaa sairaalahoidosta nopeasti takaisin omiin lähi- ja peruspalveluihin. Päihdetyön palvelujen/toiminnan turvallisen jatkuvuuden mahdollistamiseksi täytetään yksi sairaanhoitajan toimi vakinaisesti lisää.

Terveyskeskussairaalan paikkatarve on kasvanut ja vuodeksi lisätään viisi vuodepaikkaa määräaikaisesti. Samalla tehostetaan kuntouttavan hoidon prosessia yhteistyössä arjen tuen palveluiden kanssa. Sairaalan potilaille tehdään välittömät systemaattiset toimintakykykartoitukset ja kotiutussuunnitelmat toteutetaan osana potilaan hoitoketjua ja toimintakykyä. Omaisten osallistumista mahdollisuuksien mukaan tuetaan potilaan sairaalassaoloajan. Kuntoutustiimissä jatketaan toimintatapojen yhtenäistämistä ja pitkäjänteistä työtä kuntoutuvien potilaiden hyväksi.

Aikuis- ja perhesosiaalityön palvelut kohdentuvat erityisesti pitkäaikaistyöttömien, lapsiperheiden ja eri tavoin syrjäytymisvaarassa olevien kuntalaisten tukeen ja auttamiseen. Nuorten sosiaalityö kohdentuu 18 – 23 vuotiaisiin ja työssä pyritään lisäämään matalan kynnyksen palvelua ja verkostotyötä: tällä asiakasryhmällä on paljon tarvetta saada tukea elämänhallintaan ja asioiden hoitoon. Täydentävä toimeentulotuki kohdennetaan erityisesti tilanteisiin, joissa voidaan tukea kuntoutumista, työllistymistä tai opiskelua sekä lapsiperheiden tukeen. Toiminnallisesti perhetyön tulee olla kokonaisuus, jotta palvelut kohdentuvat oikein ja myös matalan kynnyksen periaatteella. Perhepalvelujen järjestämä neuvolan perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu ovat yhteistyökumppaneina osa perheiden palvelukokonaisuutta.

Arjen tuessa juurrutetaan maakunnassa käyttöön sovittujen monipuolisten toimintakyvyn mittaristojen käyttöä eri yksiköiden ja asiakasohjauksen toimintaan. Mittaristo toimii päätöksenteon tukena palveluiden myöntämisessä sekä oikea-aikaisen ja tarkoituksenmukaisen palvelun kohdentamisessa. Lisäksi mittaristoa hyödynnetään asiakkaan toimintakykyä tukevan toiminnan suunnittelussa ja kuntoutuksessa. Omaishoitajien työn tukemiseen kohdennetaan sekä vammaispalvelun hoitajan työpanosta pienessä määrin että kahden omaishoidon lomittajan työpanosta.

Seniorikeskukset toimivat suuremmissa taajamissa; Äänekoskella viitenä ja Suolahdessa kolmena päivänä viikossa. Konginkankaan ja Sumiaisten seniorikeskustoiminnan kehittämissuunnitelma tehdään vuonna 2019. Toiminnan sisältöjä monipuolistetaan yhä enemmän kotihoitoa tukevaksi ja tavoitteellisemmaksi yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Seniorineuvolatoimintaan palkataan kokoaikainen ennaltaehkäisevän työn ohjaaja ja hän jatkaa omaishoitajien ja 70-vuotiaiden terveystarkastuksia vuonna 2019 sekä suorittaa hyvinvointia tukevat kotikäynnit 75 vuotta täyttävälle kuntalaisille. Hän kehittää myös eri riskiryhmien ennaltaehkäisevää toimintaa sekä aloittaa vastaanottoiminnan kaatumisriskissä oleville asiakkaille. Toimintakeskuksen päivä- ja työtoiminta suuntautuu vaikeavammaisten päivätoimintaan ja kotona selviytymistä tukevien taitojen ylläpitoon. Kotihoidossa asiakkaaksi tulovaiheessa ja kotihoidon asiakkaan tilanteen muuttuessa on otettu käyttöön arvioiva ja tehostettu kotikuntoutusjakso. Kuntoutusjaksojen toiminnan on todettu vähentävän kotihoidon säännöllisen palvelun tarvetta ja pitkittävän raskaampiin palveluihin siirtymistä. Kotikuntoutusta toteutetaan sekä yksilöohjauksella että ryhmätoimintana. Ryhmätoimintaa tullaan lisäämään vuoden 2019 aikana perustamalla ja juurruttamalla mm. taloyhtiöihin liikuntaryhmiä.

Talousarvioesityksessä esitetään vuodelle 2019 perhekeskuskoordinaattorin vakinaistamista ja toimeen on varattu määräraha. Vakinaistaminen liittyy yhtenä toimenpiteenä nuorten tila selvitykseen, joka toteutettiin monialaisesti 2017 - 2018. Perhekeskustoiminnan tarkoituksena on tarjota monipuolista matalan kynnyksen palvelua perheille. Perhekeskustoiminnalle valmistuu omat toimitilat Koulunmäen yhteiskoulun (KYK) uuteen rakennukseen. Uusiin tiloihin päästään vuoden 2019 aikana. Neuvolan perhetyön tavoitteena on perheiden elämänhallinnan ja omien voimavarojen käyttöönoton tukeminen sekä arjessa selviytymisen vahvistaminen.

Työmuotoina ovat vanhempien ohjaus ja neuvonta, kotikäynnit ja vertaisryhmätoiminta.

Äitiysneuvoloiden yhteydessä toimivat perhesuunnitteluneuvolat antavat seksuaaliterveyden edistämiseen, perhesuunnitteluun ja raskauden ehkäisymenetelmien valintaan liittyvää neuvontaa ja vastaanottopalveluita. Perhesuunnitteluneuvolan ilmaisjakelu toteutetaan vuonna 2018 päivitetyn paikallisen toimintaohjelman mukaisesti (maksuton ehkäisy <25-vuotiaille). Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on käytössä Adsume - nuorten päihdemittari ja AUDIT - kysely, mielialakysely tai masennusseula tehdään tarvittaessa.

Joustava perusopetus (JOPO®) on lähtenyt opetusministeriön vuonna 2006 käynnistämästä kehittämishankkeesta, jossa on kehitetty uudenlaisia koulupudokkuutta vähentäviä opetusmenetelmiä ja toimintatapoja. Opetus järjestetään noin 10 oppilaan joustavan perusopetuksen JOPO-ryhmässä, jossa perusopetuksen vuosiluokkien 7-9 opetuksessa käytetään uudenlaisia oppilaiden yksilöllisistä tarpeista lähteviä toiminnallisia opiskelumenetelmiä, pienryhmäopetusta, työpaikkaopiskelua sekä erilaisia oppimisympäristöjä hyödyntäviä lähestymistapoja. Peruskoulun suorittamista ja toiselle asteelle siirtymistä tuetaan myös moniammatillisen yhteistyön, varhaisen puuttumisen ja tehostetun koti-koulu-yhteistyön avulla. Perustamalla toinen JOPO-ryhmä 1.8.2019 voidaan opetusta laajentaa tarjottavaksi sekä kahdeksas- että yhdeksäsluokkalaisille kummallakin yhtenäiskoululla ja samalla toteutuu lähikouluperiaate.

Etsivän nuorisotyön tarkoituksena on tavoittaa tuen tarpeessa olevia nuoria ja löytää heille tarvittavaa apua ja tukea. Työskentelyyn ohjaututaan nuoren omasta aloitteesta, vanhempien yhteydenoton kautta tai eri oppilaitosten tai viranomaisten aloitteesta. Etsivän nuorisotyön hanketta jatketaan ja haetaan sille valtion-avustusta. Etsivänuorisotyöntekijöitä on neljä henkilöä, joista kaksi vakinaistettiin 2018 vuoden aikana. Liikkuva nuorisotilan on suunniteltu toimivan koko vuoden mutta painopiste toiminnalla on koulujen loma-aikoina. Liikkuva nuorisotila menee sinne, missä nuoret ovat ja on aktiivinen sosiaalisessa mediassa, jonka kautta nuoret ottavat yhteyttä liikkuvaan nuorisotyöhön ja tietävät missä liikkuva nuorisotyö on.

Sairastavuuden ja terveystalouden tarpeen väheneminen kehittämällä palveluja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa ja ottamalla huomioon vaihtoehtoiset tavat palveluiden tuottamiselle sekä toimintaympäristön muutokset. Ennaltaehkäisevän työn merkitystä korostetaan ja kaikissa hallintokunnissa otetaan huomioon suunniteltavana olevissa toimenpiteissä vaikutukset kuntalaisten hyvinvointiin.

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Kuntalaisten omaehtoinen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen lisääntyy.	Monipuolisten harrastus- ja järjestötoiminnan turvaaminen eri ikäisille asuinpaikasta riippumatta. Riittävien harrastustilojen järjestäminen, eri järjestöjen tukeminen esteettömillä toimitiloilla	Vapaa-aika ja tekninen toimi	Harrastustilojen tarjonta/maksuttomuus
	Päihdeettömyyden tukeminen mm. valistuksella ja varhaisella puuttumisella (mini-interventio) ja ongelman tunnistamisella. Ennaltaehkäisevän päihdetyön suunnittelua tehostetaan.	Kaikki hallintokunnat soveltuvasti, yhteistyö poliisin kanssa. Mielenterveys- ja päihdepalvelut.	Arviointimittareita tarkennetaan vuosittain. Päihdeasiakkuuksien määrä, toteutuneet mini-interventiot. Ennaltaehkäisevän päihdetyön suunnitelma ajantasalla.

	<p>Mielenterveys- ja päihdepalvelujen tulosalue avustaa yhteensä 49 000 eurolla kolmannen sektorin mielenterveys- ja päihdepalveluiden kuntoutustoimintaa (Ilona Ry potilasyhdistyksen toiminta). Toiminnoilla tuetaan ennaltaehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyötä sekä arjen kuntoutusta.</p>		
	<p>Sosiaalisen kanssakäymisen mahdollistaminen soveltuvasti.</p> <p>Kunnan sisäisen joukkoliikenteen palvelutason määrittäminen ja liikenteen kehittäminen palvelutason linjausten mukaisesti.</p> <p>Ääneseudun liikennejärjestelmän kehittäminen siten, että se mahdollistaa yrityslogistiikan ja arkiliikkumisen hyvinvoinnin ja kasvun</p> <p>Selvitetään vapaaehtois-toimijoiden kanssa yhteistyömahdollisuudet (Ystävä- ja tukihenkilötoiminta).</p>	<p>Tekninen ja ympäristötoimiala</p> <p>Terveys- ja sosiaalityö yhteistyössä selvittää yhteistyömahdollisuudet</p>	<p>Asiakaspalaute ja asukaskyselyn tulokset.</p> <p>Palveluliikenteen käyttö (senioriliikenne), joukkoliikennepalvelut</p>
	<p>Ruokalista- ja reseptiikkasuunnittelulla sekä elintarvikehankinnoilla panostetaan kuntalaisten hyvinvointiin ja ravitsemukseen kaupungin ruokapalveluissa</p>	<p>Ruokapalveluiden henkilöstö eri toimipisteissä.</p> <p>Ravitsemussuosituksista tiedottaminen yhteistyössä mm. koulujen, terveydenhuollon ja</p>	<p>Mm. koulu- ja opiskeluterveydenhuolto on kyselyt.</p> <p>Asiakaspalaute.</p> <p>MNA-mittari vanhuspalveluissa ja soveltuvasti terveyspalveluissa.</p>

	<p>(vaikutukset mm. päivähoito, koulut, oppilaitokset, sairaala ja vanhuspalvelut).</p> <p>Ruokapalveluiden asiakkaita ohjataan ravitsemus-suositusten mukaisiin valintoihin ruokatuotanto-ohjelmalla, josta selviää aterioiden sisältämä ravitsemus ja kalorikertymä.</p> <p>Lisätään sydänmerkkiaterioiden osuutta ruokatuotannossa.</p> <p>Päivittäisen aterioinnin tärkeydestä tiedottaminen ja näkyväksi tuominen eri tiedotuskanavien kautta.</p> <p>Ravitsemusterapeutin palveluiden kattava hyödyntäminen.</p>	<p>arjen tuen toimijoiden kanssa.</p> <p>Terveyskasvatus, johtava hoitaja ja ylilääkäri</p>	<p>Ravitsemusterapeutin käyntimäärät.</p>
	<p>Liikuntaryhmien suunnittelu (+käynnistäminen) urheiluseurojen toiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille.</p> <p>5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tehdään fyysisen toimintakyvyn tiedonkeruu Move! seuranta-järjestelmän avulla. Tiedonkeruun avulla löydetään ne lapset ja nuoret, joille liikuntaryhmiä suunnataan.</p> <p>Lähiliikuntapaikkasuunnitelman laatiminen (liittyy myös viihtyisyyden lisäämiseen).</p> <p>Toimintamuotojen vahvistaminen ja ylläpitäminen</p>	<p>Vapaa-aika, liikunta-, nuoriso- ja koulutoimi yhteistyössä. Koulujen liikunnanopettajat vastaavat Move! -seurannan toteuttamisesta.</p> <p>Vapaa-aika- ja liikuntatoimi sekä Arjen tuki.</p>	<p>Arvio urheiluseuratoiminnan ulkopuolelle jäävistä lapsista ja nuorista tehty (Move!). Heille suunnattujen liikuntaryhmien määrä.</p> <p>Selvitys lähiliikuntapaikoista tehtynä</p> <p>Liikuntareseptien, seniorikorttien, vertaisohjaajien sekä ikäihmisille suunnattujen ryhmien määrä</p> <p>Rekisteröityjen harrastajien määrä, uimahallien kävijämäärä.</p>

	<p>(taloyhtiöjumpat, vertaisohjaajat ja toiminnan koordinointi, monimuotoisten kuntosalitoimintojen ylläpitäminen, puistojummat, Hyvinvointitieto - tilaisuudet)</p> <p>Ikäihmisten liikkumisen lisääminen ohjattujen liikuntaryhmien ja seniorikortin avulla, urheiluseurayhteistyö</p>		
	<p>Parannetaan kuntalaisten mahdollisuuksia omaehtoiseen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen lisäämällä tietoisuutta ja eri toimijoiden välistä yhteistyötä sekä ottamalla asiakkaat mukaan omien hoitosuunnitelmiansa laatimiseen. Hoitosuunnitelmat laaditaan ensivaiheessa lista-asiakkaille.</p> <p>Seniorineuvolaan palkataan kokopäiväinen työntekijä koordinoimaan ennaltaehkäisevää työtä (vakanssimuutos talousarviossa). Tehtävään sisältyy eri riskiryhmien ennaltaehkäisevä toiminta sekä vastaanoton pitäminen kaatumisriskissä oleville asiakkaille.</p>	<p>Tavoitteeseen pyritään nykyisillä resursseilla. Valtuustokauden aikana arvioidaan resurssien riittävyttä ja kohdentamista. Hoitosuunnitelmien laatimisesta päävastuu on listavastaanottojen sairaanhoitajilla ja lääkäreillä. Asiakas itse osallistuu suunnitelman laatimiseen ja vastaa omahoitonsa toteutumisesta.</p> <p>Arjen tuki</p>	<p>Tehtyjen hoitosuunnitelmien määrä, asiakastytyväisyyskyselyn tulokset</p> <p>Seniorineuvolakäynnit, hyvinvoinnin kotikäyntien määrä, hyvinvointia tukevien tarkastusten määrä, kaatumisriskissä olevien asiakkaiden voikäyntien määrä, järjestötapaamiset</p>
	<p>Tupakkatuotteiden ja päihteiden saatavuuden rajoittaminen / tarjonnan</p>	<p>Valvontakäynnit tekee ympäristöterveysvalvonta. Toiminnan</p>	<p>Tehtyjen valvontakäyntien määrä/vuosi.</p>

	<p>vähentäminen sekä tupakoimattomuuden valvominen vain sallituilla tupakointipaikoilla yleisötapahtumissa. Erityinen painopiste on vähentää alle 18-vuotiaiden altistumista ympäristön tupakansavulle sekä estää alaikäisten mahdollisuuksia hankkia tupakkaa.</p> <p>Huomioidaan nuuskan käytön lisääntyminen koululaisilla ja opiskelijoilla /Koulut</p> <p>Koulujen ja oppilaitosten tupakointikiellon tehostettu valvonta ja toimintatavoista sopiminen. Kiellon rikkomisen seurauksista tiedotus kirjallisesti.</p>	<p>resursoinnista vastaa Laukaa isäntäkuntana.</p> <p>Yleisötapahtumien järjestäjät veloitetaan valvomaan ja ohjeistamaan tupakointia vain sallituilla paikoilla.</p> <p>Koulujen/oppilaitosten henkilökunta.</p>	<p>Vuosittain tavattujen väärinkäytösten raportoiminen myös Äänekosken kaupungin ympäristötoimelle.</p> <p>Tupakoinnin väheneminen (koulu- ja opiskeluterveyskysely).</p>
	<p>Suusairauksien ennaltaehkäisy valistuksen avulla.</p>	<p>Preventiohammashoitaja sekä muut suun terveydenhuollon toimijat. Neuvoloiden sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon henkilöstö.</p>	<p>Preventiohammashoitajan käynnit, toteutuneet infotilaisuudet</p>
<p>Kaikissa kunnan toiminnoissa pyritään kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen.</p>	<p>Vahvistetaan eri hallintokuntien välistä yhteistyötä ja rakenteita hyvinvoinnin edistämiseksi. Jokainen kaupungin työntekijä tunnistaa vastuunsa kuntalaisten terveyden edistäjänä. Sovitaan, missä tilanteissa ja millä kokoonpanolla preventioryhmä kutsutaan koolle tarvittaessa.</p>	<p>Kaupungin henkilöstö.</p> <p>Kaupunginvaltuusto nimeää preventioryhmän kaupunginjohtajan esityksestä.</p>	<p>Preventiotyöryhmän kokousten määrä/vuosi.</p> <p>Eri hallintokuntien toimijoiden edustus/kokous.</p>
	<p>Ennakkovaikutusten arviointia (Äänekosken mallin mukaisesti) edellytetään</p>	<p>Kaikki hallintokunnat</p>	<p>Tehdyt EVA:t/ tehdyt päätökset</p>

	päätöksentekoa edeltävästi.		
Yhteistyön lisääminen kunnan ulkopuolisten toimijoiden kanssa hyvinvoinnin lisäämiseksi. Kuntalaisten osallisuuden lisääminen.	Ikäihmisten kouluttaminen sähköisiin käyttöjärjestelmiin sekä yleiskäytössä olevan ATK-välineistön saavutettavuuden parantaminen	Kukin palvelujärjestelmän toteuttaja huolhetii neuvonnan ja opastuksen sähköisiin järjestelmiin ja ohjelmiin. Kansalaisopiston, kaupungin ja järjestöjen kanssa yhteistyössä järjestetään ATK-opetusta iköihmisille	Tietoteknisten kurssien suunnittelu vuosille 2019-2020 totetutettu
	Asiakas-/asukasfoorumien lisääminen eri hallintokunnissa. Kyläillat ja -parlamentit	Kaikki hallintokunnat	Pidettyjen asiakasraatien ja -foorumien määrä/vuosi.Osallistujien määrä k.o. foorumeissa.
	Vertaisryhmien perustaminen	Kaikki hallintokunnat soveltuvasti	Vertaisryhmien määrä ja kokoonpano. Osallistujamäärä ryhmissä.

Kuntalaisten turvallisuuden edistäminen pyrkimyksenä vaikuttaa rikollisuuden vähenemiseen, liikenneturvallisuuden parantamiseen sekä ympäristöolosuhteisiin.

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Kuntalaisten turvallisuuden tunne lisääntyy	Liikenneturvallisuuden ja esteettömyyden edistäminen. Kulkuväylien kunnossapidosta ja valaistuksesta sekä mm. aurauksesta ja hiekoituksesta huolehtiminen olemassaolevien resurssien turvin. Katujen ja teiden kunnon ylläpitäminen. Liikennemerkkien näkyvyydestä huolehtiminen ja suojateiden turvallisuuden parantaminen.	Yhdyskuntatekniset palvelut	Liukastumistapaturmien määrä, liikenneonnettomuuksien määrä. Onnettomuuksien määrä suojateilla. Katujen ja teiden kunto. Esteettömyskartoitukset tehty.

<p>Asukastyytyväisyyskysely. Esteettömyyskartoitukset.</p>		
<p>KanDee -hankkeen avulla Äänekosken kaupunkiin hankittiin vuonna 2017 neljä uutta sydäniskuria. Laitteiden sijaintipaikat pidetään näkyvillä kaupungin nettisivuilla.</p>	<p>Tekninen toimi ja elinvoimayksikkö</p>	<p>Sydäniskureiden sijaintipaikat näkyvät www-sivuilla</p>
<p>Ympäristönsuojelulliset toimenpiteet</p> <p>Luonnonvesistöjen puhtaus, pohjavesien suojeleminen ja juomaveden laatu</p> <p>Ilmanlaatu. Katujen puhdistaminen keväällä hallitusti.</p> <p>Öljylämmitteisten kiinteistöjen muuttaminen kaukolämpöön tai muihin uusiutuvia energialähteitä käyttäviin järjestelmiin. Kaupungin omat rakennusinvestoinnit toteutetaan ekologisesti kestäväällä tavalla: Uudisrakennuskohteissa uusiutuvien energialähteiden käyttöönotto: maalämpö, matalaenergia ja aurinkolämpö.</p> <p>Uusien pientalojen laskennallinen kokonaisenergiakulutuksen (E-luku) kWhE/m²vuosi alentaminen</p>	<p>Ympäristövalvonta ja ympäristöterveydenhuolto</p> <p>Tekninen toimiala ja rakennusvalvonta</p>	<p>Vesistövesinäytteet, veloitettarkkailun tulosten seuranta. Pohjavesialueiden suojelemissuunnitelma. Uusi Syvälahden pohjavedenottamo, valmistunut 2016</p> <p>Ilmanlaadun seuranta (vuorokausien lkm, jolloin ilmanlaatuindeksi mukainen ilmanlaatu huono tai erittäin huono).</p> <p>Kaupungin omistamien öljylämmitteisten kiinteistöjen määrä. Uuden teknologian hyödyntäminen kaupungin kiinteistöissä (lkm).</p> <p>Pientalojen E-luku rakennuslupavalvonnan yhteydessä.</p>
<p>Rikosten analysointi yhteistyössä poliisin</p>	<p>Poliisi, oikeusministeriö</p>	<p>Rikosilmoitusten määrä ja rikosten laatu</p>

	<p>kanssa --> pohditaan keinoja rikollisuuden vähentämiseksi.</p> <p>Ympäristörikosten vähentäminen</p> <p>Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy.</p>	<p>Ympäristötoimi</p> <p>Työryhmä (vetovastuu perheneuvolan psykologilla)</p>	<p>(poliisien tilastot).</p> <p>Yhteistyöprojekti koulutuksen ja yhteistyön lisäämiseksi 2017 - 2018.</p>
	<p>Yritysalueiden turvallisuuden kehittäminen ja parantaminen.</p> <p>Turvalliset tiejärjestelyt lisääntynyt maantie- ja rautatieliikenne huomioiden.</p> <p>Kaupungin varautumis- ja valmiussuunnitelman päivittäminen olosuhteiden muuttuessa.</p> <p>Yksityiskohtainen toimenpiteiden määrittely elinkeino- ja kilpailukykyohjelmassa.</p>	<p>Elinvoimayksikkö</p>	<p>Tehtyjen liikennejärjestelyjen toteutuminen.</p>
	<p>Kaupungin hallinnoimien tilojen piha- ja pysäköintialueiden valaistuksen riittävyden arviointi ja tarvittaessa parantaminen.</p>	<p>Tekninen toimi ja kiinteistönhoito</p>	<p>Lumenarvojen (valomäärän) mittaus ja esim. led-tekniikan hyödyntäminen.</p>
<p>Sosiaalisen luototuksen käyttöönotto</p>	<p>Sosiaalisen luototuksen tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää ihmisen itsenäistä suoritumista.</p>	<p>Perusturva</p>	<p>Sosiaalinen luototuksen käyttöönoton ohjeistus laadittu ja käytöön otettu 1.9.2018</p>

Syrjäytymisen ennaltaehkäisy

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
<p>Nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyden alentuminen.</p> <p>Valmennustiimin</p>	<p>TYP-toiminta.</p> <p>Yksilöllisten ratkaisujen lisääminen.</p> <p>Työllistämissuunnitelmie</p>	<p>Elinvoimayksikkö</p>	<p>Työllistyneiden määrä/ TYP-asiakkaat, työkykyselvitysten määrä, koulutuksen</p>

<p>toiminnan aloittaminen, kohderyhmänä nuoret aikuiset työmarkkinatuki-listalla olevat, vasta-valmistuneet, koulun keskeyttäneet ja nuoret, jotka eivät ole aloittaneet jatko-opintojaan perusopetuksen tai lukion jälkeen.</p> <p>Nuorten starttipajan yhtenä keskeisenä tavoitteena on nuoristotakuuseen vastaaminen.</p> <p>Vahvistetaan heikommassa työllisyystilanteessa olevien työnhakijoiden palvelukokonaisuutta kaupungin sisällä.</p>	<p>n laatiminen.</p> <p>Toiminnan selkeyttäminen ja asiakaskunnan kohdentaminen toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisesti.</p>		<p>aloittaneiden ja loppuunsaattaneiden määrä.</p> <p>Laadittujen työllistämissuunnitelmien määrä</p>
	<p>Työllisyysohjelman päivittäminen.</p> <p>Ohjauksellinen tuki yrityksille ja kuntalisjärjestelmän kehittäminen. Aktiivinen osallistuminen välityömarkkinoiden kehittämiseen.</p> <p>Laaditaan ja kokeillaan sosiaalisia hankintakriteereitä.</p> <p>Ks. tarkemmin työllisyysohjelma.</p> <p>Pitkään työttömänä olleiden, joiden työkyky alentunut, ohjaaminen työttömien terveystarkastusten kautta tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin, esim. sairauslomalle, kuntoutukseen tai eläkeselvittelyihin.</p>	<p>Elinvoimayksikkö</p> <p>Perusturva</p>	<p>Työttömyys-% . Pitkäaikais- ja nuorisotyöttömien määrä.</p> <p>Työmarkkinatuen kuntaosuus.</p> <p>Aktivointiaste.</p> <p>Työttömien terveystarkastusten määrä, sitä kautta sairauslomalle, kuntoutukseen tai eläkeselvittelyihin ohjautuneiden määrä.</p>
	<p>Kuntouttavan työtoiminnan lisääminen ja sen monipuolistaminen ja kehittäminen (esim. ICT, musiikki, media).</p> <p>Kuntouttavaa työtoimintaa toteutetaan sekä ryhmä- että yksilötoimintana työpajalla, kaupungin eri toimialoilla tai 3. sektorin tuottamana toimintana.</p> <p>Työpajaa kehitetään entistä enemmän valmennusyksikkönä, missä tavoitteena on</p>	<p>Elinvoimayksikkö päävastuussa, velvoitteet eri hallintokunnilla.</p>	<p>Työtoimintavaihtoehtojen määrä.</p>

	<p>vahvistaa asiakkaiden työelämä- ja opiskelunvalmiuksia. Kehittämiskohteena maahanmuuttajanuorten tarpeisiin vastaaminen.</p> <p>Sosiaalisen kuntoutuksen toimintaan sopivien työtoimintapaikkojen ja tehtävien löytäminen. Toiminnan järjestämisvastuun siirtämisestä arjen tuen palveluksi selvitetään.</p> <p>Kuntalisän avulla kannustetaan yrityksiä työllistämään äänekoskelaisia pitkäaikaistyöttömiä palkkatuella tai oppisopimuksella.</p>		
	Elinvoimaohjelman toimeenpano.	Elinvoimayksikkö yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa	Elinvoimaohjelman toteutuminen.
Koulutustason lisääminen	Ylläpidetään koulutustarjontaa ammattikorkeakoulun, avoimen yliopiston ja yliopiston kanssa omalla paikkakunnalla	Elinvoimayksikkö	Tarjolla olevien koulutusvaihtoehtojen määrä
	Arvioidaan nuorten kesätyöpaikkojen soveltuvuus kannustimena koulutukseen hakeutumiseen. Kysely kesätyöntekijöille.	Kaikki hallintokunnat vastuullisia yhteistyössä elinvoimayksikön kanssa.	Palaute kesätyöntekijöiltä
	Parannetaan koulutusmahdollisuuksia ja -tarjontaa vastaamaan paremmin alueen yritystoimintaa ja tarpeita. Vuoropuhelun lisääminen yritysten ja	Elinvoimayksikkö + muut hallintokunnat	Koulutuspaikkojen määrä. Palaute yrityksiltä.

<p>Kuntalaisten osallisuusmahdollisuuksien turvaaminen</p>	<p>oppilaitosten kanssa.</p> <p>Tarjotaan kansalaisille vaikuttamisen mahdollisuuksia lisäämällä tiedon saantia itseä koskevista asioista. Huomioidaan, että kaikki eivät käytä samoja tiedonsaannin kanavia. Hyödynnetään kirjastojen tarjoamat tietotekniset mahdollisuudet.</p> <p>Seniorineuvolatoimintaa kehitetään. Ennaltaehkäisevää neuvontaa toimipisteissä on kerran viikossa. Seniorineuvolatoiminnan työntekijät jatkavat omaishoitajien ja 70-vuotiaiden terveystarkastuksia vuonna 2019 sekä suorittavat hyvinvointia tukevat kotikäynnit 75 vuotta täyttävälle kuntalaisille.</p> <p>Seniorikeskuksen toimintaa tehostetaan myös muistiosaamisen lisäämisellä ja muistiasiakkaille suunnattujen ryhmätoimintojen kehittämällä. Konginkankaan ja Sumiaisten seniorikeskustoiminnan kehittämissuunnitelma tehdään vuonna 2019.</p>	<p>Kaikki hallintokunnat</p> <p>Arjen tuki</p>	<p>Kuntalaisaloitteiden määrä, kuntalaisten vaikuttamistilaisuuksien määrä (esi. asukas- ja asiakasraadit), lakisääteisten neuvostojen kokoontumiset</p> <p>Seniorikeskus ja -neuvolakäyntien määrä</p> <p>Seniorikeskustoiminnan kehittämissuunnitelma (Sum ja KK) tehty</p>
	<p>Tuetaan asumista riittäväillä palveluilla ja asumisen tuella.</p> <p>Vammaispalveluissa itsenäistyvien nuorten osalta kiinnitetään huomiota entistä enemmän asumisen</p>	<p>Arjen tuki (perusturva) päävastuussa, soveltuvasti muut hallintokunnat.</p> <p>Sosiaalityö/ Kela</p>	<p>Sotka -indikaattorit, kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä.</p> <p>Asuntojen korjaustyöt.</p>

<p>tukeen ja tavoitteena on palkata vammaispalveluihin kuntoutusohjaaja, joka tukee erityisesti itsenäistyvien nuorten tukiasumista.</p> <p>Asunnon muuttoon, lasten päivä-hoitoon, ip/ap-toimintaan sekä lasten tapaamisiin liittyvät menot ovat perustoimeentulotukkeen kuuluvia menoja.</p> <p>Ennaltaehkäisevät kotikäynnit.</p>		
<p>Lasten toimijuuden ja osallisuuden edistäminen kuulemalla heidän näkemyksiään päätöksenteon mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.</p>	<p>Kaikki hallintokunnat</p>	<p>Lasten näkemysten huomiointi päätöksenteossa (kirjattuna).</p>
<p>Edistetään maahanmuuttajien osallistumismahdollisuuksia ja tuetaan yhteiskuntaan integroitumista, kehitetään maahanmuuttajien opiskelumahdollisuuksia.</p>	<p>Sosiaalityö, opetuspalvelut, vapaaikapalvelut ja järjestöt</p>	<p>Opintoihin osallistuvien määrä. Uusien opintokokonaisuuksien määrä. Osallisuutta lisäävien toimien määrä.</p>
<p>Työ- ja toimintakyvystä huolehtiminen.</p> <p>Osatyökykyisiä ja pitkien sairauslomien jälkeen työhön palaavia tuetaan selviytymään työssään pyrkimällä sovittamaan yhteistyössä työpaikkojen kanssa työ ja työolosuhteet vastaamaan henkilön työkykyä.</p> <p>Tavoitteena on saada mahdollisimman moni passiivituen piiristä</p>	<p>Työterveyshuolto, Elinvoimayksikkö, Terveyspalvelut</p>	<p>Työttömien terveystarkastusten määrä (lisäys %:na)</p>

	<p>aktiivitoimenpiteisiin: työkokeiluun, opiskelemaan, kuntouttavaan työtoimintaan tai palkkatuettuun työhön. Työmarkkinatukea saavien työkyvyttömiä henkilöiden ohjaaminen työttömien terveystarkastuksen kautta tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin, esim. sairauslomalle, kuntoutukseen tai eläkeselvittelyihin on tarkoituksenmukaista sekä työttömän itsensä että kunnan näkökulmasta.</p>		
<p>Palvelujen oikea-aikainen ja tehokas kohdentuminen</p>	<p>Lastensuojelun kokonaisrakenteen kehittäminen. Lastensuojelun avohuollon toimintatapoja, tukimuotoja sekä ennaltaehkäisevää työtä peruspalveluissa vahvistetaan sijaishuollon tarpeen alentamiseksi.</p>	<p>Lastensuojelu</p>	<p>Lastensuojeluasiakkuuksien määrä</p>
	<p>Etsivä nuorisotyö, kohderyhmänä 16-28-vuotiaat nuoret. Nuorten sosiaalityössä pyritään lisäämään matalan kynnyksen palvelua: tällä ryhmällä on paljon tarvetta saada tukea elämänhallintaan ja asioiden hoitoon.</p>	<p>Nuorisopalvelut, Työllisyysyksikkö, Sosiaalityö yhteistyössä muiden verkostojen kanssa</p>	<p>Etsivän nuorisotyön avulla "löydetty ja autettu" nuoret.</p>
	<p>Matalan kynnyksen palvelut mm. mielenterveys- ja päihdepalveluissa</p>	<p>Mielenterveys- ja päihdepalvelut</p>	<p>Päivystyskäyntien määrä</p>
	<p>Monialaisen työtavan</p>	<p>Kaikki hallintokunnat</p>	<p>Monitoimijaisen</p>

	vahvistaminen kaikilla vastuualueilla		asiakasyhteistyöverkoston osallistujatahot, kokoontumisten aihe/määrä
--	---------------------------------------	--	---

Äänekosken vetovoimaisuuden lisääminen asuinkuntana

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Lähtömuuton alentaminen ja tulomuuton lisääminen	Nuoret aikuiset pyritään pitämään äänekoskelaisina opiskeluajan. Stipendi otettu käyttöön. Työharjoittelu- ja kesätyömahdollisuuksien tarjoaminen koulutusta vastaavalla alalla. Kysely koulunsa ja/tai lukio-opintonsa päättävälle.	Keskushallinto, elinvoimayksikkö (tarjotaan opinnäytetyöksi tai työllistämistyöksi)	Muulla opiskelevien lkm, joilla kotikunta Äänekoski. Kyselyn tulokset.
	Hyvä arki asukkaalle -kampanja	Koko kaupunkiorganisaatio	Asukastyytyväisyyskysely
	Suunnitellaan soveltuva kysely Äänekoskelta muuttaneille (miksi muutti, mikä olisi saanut pysymään Äänekoskella jne.)	Elinvoimayksikkö	Lähtömuuttajien määrä.
	Työ-, opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksien tarjonta näkyväksi.	Elinvoimayksikkö, vapaa-aikatoimi, kaikki hallintokunnat	Saatu palaute, eri viestintäkanavien käyttöä tehostettu
	Kaupunkibrändin kirkastaminen ja kehittäminen.	Elinvoimayksikkö	Tulomuuttajien määrä. Asukaskysely
Asuinalueiden viihtyisyys	Varmistetaan monipuolinen, vetovoimainen ja edullinen tonttitarjonta (yhteydessä myös tulo- ja lähtömuuttoon)	Elinvoimayksikkö. Tontti- ja kaavoituspalvelut.	Tonttitarjonta, hintataso. Luovutettujen omakotitonttien määrä, vapaa-ajan asuntojen määrä.
	Kunnan omistamien	Puutarhaosasto.	Asukkaiden tyytyväisyys

<p>alueiden ja rakennusten kunnossapito. Puistojen ja virkistysalueiden rakentaminen ja kunnossapito.</p> <p>Kaupunkiympäristön siisteyden ja yleisilmeen kohentaminen.</p>	<p>Katujen kunnossapito. Kiinteistönhoito. Elinvoimayksikkö (työllistämismahdollisuus?)</p>	<p>katuihin, teihin, puistoihin, leikkipaikkoihin, toreihin ja yleisiin tiloihin. Tyytyväisyys kaupunkikuvan siisteyteen.</p>
<p>Harrastusmahdollisuuksien esittely (esim. messut). Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden monipuolinen tarjonta ja niistä tiedottaminen.</p>	<p>Vapaa-aikatoimi</p>	<p>Yleisötapahtumien määrä, niiden osallistujamäärä.</p>
<p>Yleiskaavan päivittäminen. Huomioidaan alueiden välinen siirtymismahdollisuus, kevyen liikenteen väylät.</p>	<p>Kaavoitus</p>	<p>Yleiskaava valmis.</p>
<p>Lähiliikuntapaikkasuunnitelman laatiminen.</p>	<p>Liikuntapalvelut.</p>	<p>Suunnitelma tehty.</p>

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

Käsitellään kaupunginhallituksessa 3.6.2019 ja kaupunginvaltuustossa 10.6.2019

7 Suunnitelman laatijat

Äänekosken kaupungin johtoryhmä 22.5.2019

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yhdyshenkilö Anna-Kaisa Hyvönen

8 Suunnitelman hyväksyminen